

KRR.430.2.2024

Nr ewid. 29/2024/P/23/038/KRR

Informacja o wynikach kontroli

**NADZÓR PAŃSTWOWEJ INSPEKCJI
OCHRONY ROŚLIN I NASIENICTWA
NAD PRODUKCJĄ I OBROTEM MATERIAŁEM
SIEWNYM ROŚLIN ROLNICZYCH**

**DEPARTAMENT
ROLNICTWA I ROZWOJU WSI**

MISJA

Najwyższej Izby Kontroli jest niezależna, profesjonalna kontrola zadań publicznych w interesie obywateli i państwa

Nadzór Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa nad produkcją i obrotem materiałem siewnym roślin rolniczych

p.o. Dyrektor Departamentu Rolnictwa i Rozwoju Wsi
Rafał Ostrowski
/podpisano elektronicznie/

Wiceprezes Najwyższej Izby Kontroli
Piotr Miklis
/podpisano elektronicznie/

Prezes Najwyższej Izby Kontroli
Marian Banaś
/podpisano elektronicznie/

Warszawa, wrzesień 2024 r.

Najwyższa Izba Kontroli
ul. Filtrowa 57
02-056 Warszawa
T/F +48 22 444 50 00

www.nik.gov.pl

Spis treści

Wykaz skrótów, skrótowców i pojęć	4
1. Wprowadzenie	6
2. Ocena ogólna	11
3. Synteza.....	13
4. Wnioski.....	18
5. Ważniejsze wyniki kontroli.....	19
5.1. Nadzór nad produkcją i obrotem materiałem siewnym roślin rolniczych – Główny Inspektorat Ochrony Roślin i nasiennictwa.....	19
5.2. Nadzór nad produkcją i obrotem materiałem siewnym roślin rolniczych – Wojewódzkie Inspektoraty Ochrony Roślin i Nasiennictwa	41
6. Załączniki	43
6.1. Metodyka kontroli i informacje dodatkowe.....	43
Wykaz ocen kontrolowanych jednostek.....	45
6.2. Analiza stanu prawnego i uwarunkowań organizacyjno- -ekonomicznych	54
6.3. Wykaz aktów prawnych dotyczących kontrolowanej działalności	68
6.4. Zestawienia (tabele).....	72
6.5. Wykaz podmiotów, którym przekazano informację o wynikach kontroli.....	100

Zdjęcie na okładce:

© Wygenerowane przez sztuczną inteligencję – stock.adobe.com

WYKAZ SKRÓTÓW, SKRÓTOWCÓW I POJĘĆ

akredytowane laboratoria	laboratoria urzędowe o których mowa w art. 37 ust. 1 i 2 rozporządzenia 2017/625 zatwierdzone przez Głównego Inspektora – w trybie art. 37 ustawy z dnia 13 lutego 2020 r. o Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa (Dz. U. z 2023 r. poz. 1992) – do przeprowadzania badań laboratoryjnych;
akredytowany kwalifikator	osoba fizyczna, która uzyskała akredytację wojewódzkiego inspektora do dokonywania oceny polowej materiału siewnego roślin rolniczych i warzywnych kategorii kwalifikowany, z wyłączeniem sadzeniaków ziemniaka (art. 43 ust. 2 ustawy z dnia 9 listopada 2012 r. o nasiennictwie; Dz. U. z 2021 r. poz. 129);
akredytowany próbobiorca	osoba fizyczna, która uzyskała akredytację wojewódzkiego inspektora w zakresie pobierania prób materiału siewnego kategorii elitarny lub kategorii kwalifikowany, z wyłączeniem sadzeniaków ziemniaka, pobierająca – na wniosek prowadzącego obrót będącego właścicielem partii materiału siewnego – próby materiału siewnego roślin rolniczych i warzywnych do oceny laboratoryjnej (art. 47 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 9 listopada 2012 r. o nasiennictwie);
GIORiN	Główny Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa;
Główny Inspektor	Główny Inspektor Ochrony Roślin i Nasiennictwa;
krajowe laboratoria referencyjne	laboratoria o których mowa w art. 100 ust. 1 rozporządzenia 2017/625 znajdujące się w wykazie krajowych laboratoriów referencyjnych stanowiącym załącznik do rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 2 kwietnia 2020 r. w sprawie wykazu krajowych laboratoriów referencyjnych przeprowadzających badania na potrzeby zadań wykonywanych przez Państwową Inspekcję Ochrony Roślin i Nasiennictwa (Dz. U. poz. 618) wydanego na podstawie art. 36 ust. 1 ustawy z dnia 13 lutego 2020 r. o Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa;
materiał siewny roślin rolniczych	rośliny lub ich części przeznaczone do siewu, sadzenia, szczepienia, okulizacji lub innego sposobu rozmnażania roślin, w tym materiał siewny spełniający wymagania w zakresie wytwarzania i jakości dla danej kategorii, obejmujący nasiona roślin rolniczych odmian gatunków objętych przepisami dotyczącymi wytwarzania i jakości, a w przypadku ziemniaka – bulwy, zwane dalej „sadzeniakami ziemniaka” (art. 3 ust. 1 pkt 8 lit. a ustawy z dnia 9 listopada 2012 r. o nasiennictwie);
PIORiN lub Inspekcja	Państwowa Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa;
rozporządzenie 2017/625	rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/625 z dnia 15 marca 2017 r. w sprawie kontroli urzędowych i innych czynności urzędowych przeprowadzanych w celu zapewnienia stosowania prawa żywnościowego i paszowego oraz zasad dotyczących zdrowia i dobrostanu zwierząt, zdrowia roślin i środków ochrony roślin, zmieniającego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 999/2001, (WE) nr 396/2005, (WE) nr 1069/2009, (WE) nr 1107/2009, (UE) nr 1151/2012, (UE) nr 652/2014, (UE) 2016/429 i (UE) 2016/2031, rozporządzenia Rady (WE) nr 1/2005 i (WE) nr 1099/2009 oraz dyrektywy Rady 98/58/WE, 1999/74/WE, 2007/43/WE, 2008/119/WE i 2008/120/WE, oraz uchylającego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 854/2004 i (WE) nr 882/2004, dyrektywy Rady 89/608/EWG, 89/662/EWG, 90/425/EWG, 91/496/EWG, 96/23/WE, 96/93/WE i 97/78/WE oraz decyzję Rady 92/438/EWG (rozporządzenie w sprawie kontroli urzędowych) (Dz. Urz. UE L 95 z 07.04.2017, str. 1, ze zm.);

urzędowe laboratoria	laboratoria dokonujące oceny laboratoryjnej materiału siewnego roślin rolniczych i warzywnych – do dnia 1 stycznia 2021 r. – laboratoria wojewódzkich inspektoratów, z dniem 1 stycznia 2021 r. – laboratoria Głównego Inspektora (art. 44 ust. 1 ustawy z dnia 9 listopada 2012 r. o nasiennictwie);
urzędowy kwalifikator	upoważniony przez wojewódzkiego inspektora pracownik wojewódzkiego inspektoratu do dokonywania oceny polowej materiału siewnego roślin rolniczych i warzywnych (art. 43 ust. 1 ustawy z dnia 9 listopada 2012 r. o nasiennictwie);
urzędowy próbobiorca	upoważniony przez wojewódzkiego inspektora pracownik wojewódzkiego inspektoratu, do pobierania na wniosek prowadzącego obrót będącego właścicielem partii materiału siewnego, próby materiału siewnego roślin rolniczych i warzywnych do oceny laboratoryjnej (art. 47 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 9 listopada 2012 r. o nasiennictwie);
ustawa o nasiennictwie	ustawa z dnia 9 listopada 2012 r. o nasiennictwie;
ustawa o PIORiN	ustawa z dnia 13 lutego 2020 r. o Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa;
WIORiN	wojewódzki inspektorat ochrony roślin i nasiennictwa;
Wojewódzki Inspektor	wojewódzki inspektor ochrony roślin i nasiennictwa.

1. WPROWADZENIE

Pytanie definiujące cel główny kontroli

Czy nadzór Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa nad produkcją i obrotem materiałem siewnym roślin rolniczych był prawidłowy i rzetelny?

Pytania definiujące cele szczegółowe kontroli

1. Czy nadzór Głównego Inspektora Ochrony Roślin i Nasiennictwa nad produkcją i obrotem materiałem siewnym roślin rolniczych był prawidłowy i rzetelny?

2. Czy nadzór wojewódzkich inspektorów ochrony roślin i nasiennictwa nad produkcją i obrotem materiałem siewnym roślin rolniczych był prawidłowy i rzetelny?

Jednostki kontrolowane

Główny Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Warszawie

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa – w Kielcach, Koszalinie, Poznaniu, Rzeszowie i Wrocławiu.

Okres objęty kontrolą

Od 1 stycznia 2019 r. do 30 czerwca 2023 r.¹

Państwowa Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa powstała w 2002 r. z połączenia dwóch służb kontrolnych, tj. Inspekcji Ochrony Roślin i Inspekcji Nasiennictwa i kontynuuje ponad 130 letnią tradycję polskiego nasiennictwa. Organy PIORiN realizują zadania m.in. w zakresie nasiennictwa stanowiącego dziedzinę przyczyniającą się do postępu biologicznego oraz rozwoju potencjału produkcji rolnej.

Zgodnie z ustawą o nasiennictwie materiał siewny roślin rolniczych i warzywnych wprowadzany do obrotu i znajdujący się w obrocie powinien być: opakowany, a opakowanie to zabezpiecza się w sposób trwały i uniemożliwiający jego otwarcie bez uszkodzenia oraz zaopatrzone w etykiety urzędowe albo etykiety prowadzącego obrót. W celu zabezpieczenia opakowania stosuje się plomby urzędowe, albo plomby prowadzącego obrót. Etykiety i plomby urzędowe wydaje odpłatnie Wojewódzki Inspektor, który może upoważnić prowadzącego obrót do wypełniania lub wydawania urzędowych etykiet, a zasady udzielania upoważnień oraz nadzoru nad podmiotami upoważnionymi reguluje art. 98 ustawy o nasiennictwie. Rodzaje opakowań materiału siewnego, w tym opakowań o dopuszczalnej masie netto (małe opakowania WE), sposoby ich zabezpieczania, maksymalna wielkość opakowań odmianowych roślin warzywnych oraz szczegółowy sposób etykietowania i plombowania materiału siewnego roślin rolniczych i warzywnych (rozmiary, kolory, treść wymaganych informacji itd.) określa rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 3 lipca 2020 r. w sprawie rodzaju opakowań materiału siewnego roślin rolniczych i warzywnych, sposobu ich zabezpieczania oraz szczegółowego sposobu etykietowania i plombowania².

W dniu 14 grudnia 2019 r. weszły w życie przepisy rozporządzenia wykonawczego Komisji Europejskiej (UE) 2019/2072 z dnia 28 listopada 2019 r. ustanawiającego jednolite warunki wykonania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/2031 w sprawie środków ochronnych przeciwko agrofagom roślin i uchylające rozporządzenie Komisji (WE) nr 690/2008 oraz zmieniające rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2018/2019 – zwanego nowym prawem zdrowia roślin. Przepisy te m.in. zwiększają zakres gatunków objętych obowiązkiem zaopatrzenia w paszport roślin – tj. dokument potwierdzający, że oferowane do sprzedaży rośliny zostały skontrolowane i są wolne od organizmów szkodliwych. Dodatkowo w rozporządzeniu wykonawczym Komisji (UE) 2017/2313 z dnia 13 grudnia 2017 r., określono format paszportu roślin służącego przemieszczaniu roślin przeznaczonych do sadzenia na terytorium Unii Europejskiej oraz paszportu roślin służącego wprowadzaniu do i przemieszczaniu w strefie chronionej. Określono też wymaganie wskazujące na konieczność, w określonych przypadkach, umieszczenia paszportu roślin na etykiecie urzędowej.

Zmiana przepisów ustawy o nasiennictwie

Z dniem 1 stycznia 2021 r. nastąpiła zmiana przepisów ustawy o nasiennictwie, przypisując Głównemu Inspektorowi – w miejsce wojewódzkich inspektoratów ochrony roślin i nasiennictwa – zadania dotyczące oceny laboratoryjnej materiału siewnego roślin rolniczych (art. 44 ust. 1 i 3), prowadzenia szkoleń, w tym analityków nasiennych (art. 80 ust. 1), nadzoru nad pracą urzędowych laboratoriów i akredytowanych laboratoriów, w tym analityków nasiennych (art. 81 ust. 1a).

Badania laboratoryjne na potrzeby zadań Inspekcji są przeprowadzane przez:

- a) Laboratorium Centralne GIORiN,

¹ Z uwzględnieniem dowodów sporządzonych przed tym okresem, mających istotny wpływ na działalność objętą kontrolą, a także zdarzeń występujących do zakończenia czynności kontrolnych.

² Dz. U. poz. 1269, ze zm. – dalej rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie rodzaju opakowań materiału siewnego roślin rolniczych i warzywnych, sposobu ich zabezpieczania oraz szczegółowego sposobu etykietowania i plombowania.

- b) laboratoria inne niż laboratoria GIORiN – wykonujące działalność na zasadach określonych w ustawie o nasiennictwie – w przypadku badań laboratoryjnych na potrzeby zadań Inspekcji związanych z nadzorem nad wytwarzaniem materiału siewnego, oceną tego materiału, i obrotem tym materiałem.

Laboratoria wchodzące w skład Laboratorium Centralnego GIORiN to: Referencyjne Laboratorium Fitosanitarne, Referencyjne Laboratorium Nasienne, Laboratorium Badania GMO, Laboratorium Badania Pozostałości Środków Ochrony Roślin, 14 Oddziałów Centralnego Laboratorium (oddziały CL) oraz cztery Pracownie zamiejscowe wchodzące po jednej w skład czterech oddziałów CL.

Krajowe laboratoria referencyjne przeprowadzające badania na potrzeby zadań wykonywanych przez PIORiN zgodnie z art. 36 ust. 1 ustawy o PIORiN wyznacza Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Zgodnie z załącznikiem do rozporządzenia wyznaczonym przez MRiRW krajowym laboratorium referencyjnym przeprowadzającym badania na potrzeby zadań wykonywanych przez PIORiN jest Centralne Laboratorium GIORiN. Przedmiotem badań tego Laboratorium są: owady i roztocze; nicienie; bakterie; grzyby i lęgniowce; wirusy, wiroidy i fitoplazmy.

Ocena materiału siewnego

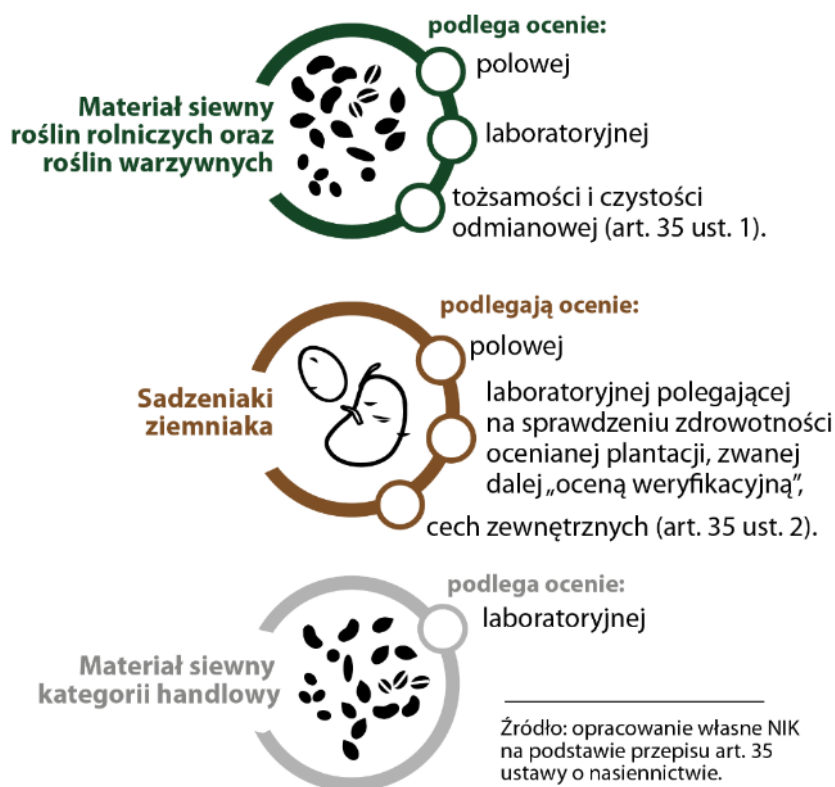
W celu weryfikacji jakości materiału siewnego roślin organy PIORiN nadzorują proces dokonywania ocen tego materiału. Ocena materiału siewnego polega na sprawdzeniu, czy materiał ten spełnia wymagania w zakresie jego wytwarzania lub czy odpowiada określonym wymaganiom w zakresie jakości. Ocena materiału siewnego w zależności od gatunku roślin i kategorii wytwarzanego materiału siewnego, obejmuje: ocenę polową, ocenę laboratoryjną, ocenę tożsamości i czystości odmianowej, ocenę cech zewnętrznych.

Ocena polowa polega na sprawdzeniu, w wyniku dokonania oceny plantacji nasiennej, czy plantacja nasienna spełnia wymagania w zakresie wytwarzania materiału siewnego. Ocena laboratoryjna dotyczy sprawdzenia jakości lub zdrowotności materiału siewnego. Ocena tożsamości i czystości odmianowej polega na sprawdzeniu, na każdym etapie wegetacji roślin, czy cechy odmian pozostały niezmienione w procesie rozmnażania, i jest dokonywana w celu potwierdzenia tożsamości i czystości odmianowej poszczególnych partii materiału siewnego. Ocena cech zewnętrznych polega na sprawdzeniu, czy cechy zewnętrzne materiału siewnego spełniają wymagania w zakresie jakości.

Materiał siewny roślin rolniczych, z wyłączeniem sadzeniaków ziemniaka, oraz materiał siewny roślin warzywnych podlegają ocenie polowej, ocenie laboratoryjnej oraz ocenie tożsamości i czystości odmianowej (art. 35 ust. 1 ustawy o nasiennictwie). Sadzeniaki ziemniaka podlegają ocenie polowej, ocenie laboratoryjnej polegającej na sprawdzeniu zdrowotności ocenianej plantacji, zwanej dalej „oceną weryfikacyjną”, oraz ocenie cech zewnętrznych (art. 35 ust. 2). Materiał siewny kategorii handlowy podlega ocenie laboratoryjnej (art. 35 ust. 3).

Infografika nr 1

Klasyfikacja ocen materiału siewnego roślin rolniczych i warzywnych (według art. 35 ustawy o nasiennictwie)

Źródło: opracowanie własne NIK na podstawie przepisu art. 35 ustawy o nasiennictwie.

Zgodnie z przepisami ustawy o nasiennictwie materiał siewny roślin rolniczych wprowadzany do obrotu i znajdujący się w obrocie powinien być opakowany (art. 95-101). Etykiety i plomby urzędowe stosuje się dla materiału siewnego kategorii elitarny, kategorii kwalifikowany i kategorii handlowy (art. 97 ust. 2). Etykiety

i plomby prowadzących obrót stosuje się dla małych opakowań WE, materiału siewnego kategorii standard roślin warzywnych, kategorii kwalifikowany odmian regionalnych roślin warzywnych, kategorii standard odmian regionalnych roślin warzywnych, kategorii standard odmian amatorskich, materiału siewnego odmian regionalnych roślin rolniczych oraz mieszanek dla ochrony środowiska (art. 97 ust. 3). Wymogi dotyczące rodzaju opakowań oraz sposobu ich zabezpieczenia określają przepisy rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia z dnia 3 lipca 2020 r. w sprawie rodzaju opakowań materiału siewnego roślin rolniczych i warzywnych, sposobu ich zabezpieczenia oraz szczegółowego sposobu etykietowania i plombowania.

Opakowanie materiału siewnego roślin rolniczych powinno:

- w przypadku materiału siewnego zaprawianego zabezpieczać przed kontaktem z zastosowanymi pestycydami;
- być nowe, a w przypadku sadzoniaków ziemniaka kontenery lub skrzyniopalety powinny być czyste i odkażone;
- trwale zaopatrywać w etykietę odpowiednią dla materiału siewnego poszczególnych gatunków lub grup roślin rolniczych i warzywnych, a także kategorii i stopni kwalifikacji;
- umożliwiać zastosowanie zabezpieczenia zamknięcia opakowania, które w przypadku otwarcia ulega zniszczeniu;
- być wytrzymałe odpowiednio do masy zapakowanego materiału siewnego;
- zapewniać utrzymanie jakości materiału siewnego;

- chronić otoczkę materiału siewnego – w przypadku materiału siewnego otoczkowanego.

Opakowanie materiału siewnego zabezpiecza się przez:

- plombowanie bezpośrednie polegające na: założeniu na zamknięciu opakowania plomby: (zaciskanej, zatrzaskowej, strunowej), naklejeniu na zamknięciu opakowania etykiety samoprzylepnej, przeszyciu etykiety szwem zamykającym opakowanie;
- plombowanie pośrednie polegające na: stosowaniu opakowań samozamykających się (worków wentylowych), zamknięciu opakowania, w szczególności przez: zaklejenie, zgrzanie, mechaniczne zszywanie opakowania, jeżeli opakowanie posiada oznaczenie wykluczające powtórne zszywanie.

Infografika nr 2

Opakowanie materiału siewnego zabezpieczające ten materiał przed wprowadzeniem do obrotu

Opakowanie materiału siewnego zabezpiecza się przez:

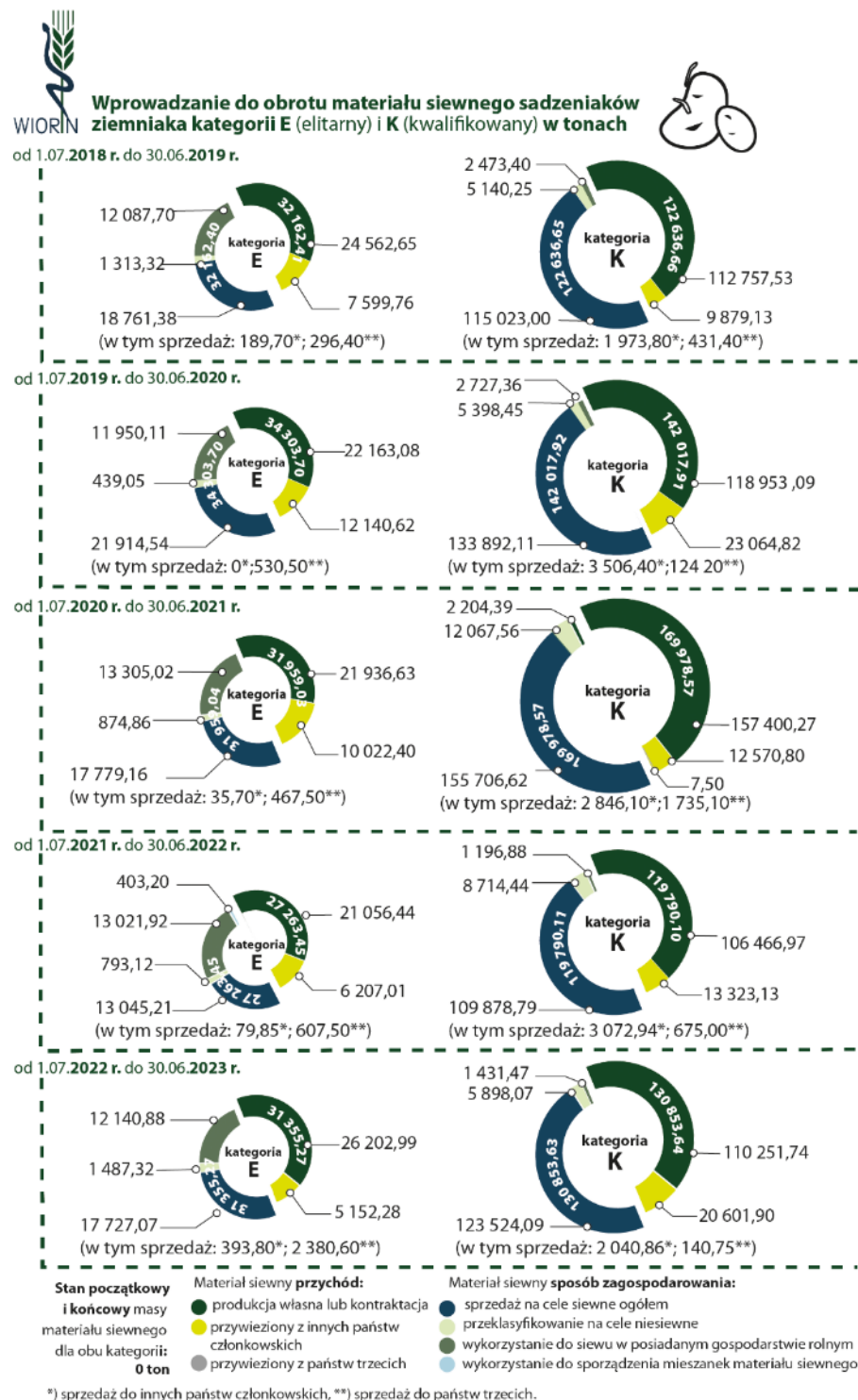

Źródło: opracowanie własne NIK na podstawie przepisów rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie rodzaju opakowań materiału siewnego roślin rolniczych i warzywnych, sposobu ich zabezpieczenia oraz szczegółowego sposobu etykietowania i plombowania.

Zgodnie z art. 84 ust. 1 ustawy o nasiennictwie obrót materiałem siewnym roślin rolniczych i warzywnych może prowadzić przedsiębiorca, w tym przedsiębiorca wytwarzający materiał siewny, który zgłosi zamiar prowadzenia obrotu tym materiałem siewnym Wojewódzkiemu Inspektorowi właściwemu ze względu na miejsce zamieszkania albo siedzibę przedsiębiorcy, albo miejsce wykonywania działalności gospodarczej, jeżeli jest inne niż miejsce zamieszkania przedsiębiorcy – w przypadku gdy przedsiębiorcą jest osoba fizyczna prowadząca działalność gospodarczą.

Infografika nr 3

Dane dotyczące wprowadzania materiału siewnego do obrotu (przychód i sposób zagospodarowania) na przykładzie materiału siewnego sadzeniaków ziemniaka (kategorii elitarny i kwalifikowany) w okresie od 1 lipca 2018 r. do 30 czerwca 2023 r. (dane PIORIN)

Źródło: opracowanie własne NIK na podstawie danych PIORIN zamieszczonych na stronie www.gov.pl/web/piorin.

2. OCENA OGÓLNA

Działania Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa w zakresie nadzoru nad produkcją i obrotem materiałem siewnym roślin rolniczych nie zawsze były prawidłowe i rzetelne

Nadzór Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa nad produkcją i obrotem materiałem siewnym roślin rolniczych nie zawsze był prawidłowy i rzetelny.

I. Główny Inspektor Ochrony Roślin i Nasiennictwa sprawował nadzór nad produkcją i obrotem materiałem siewnym roślin rolniczych, w szczególności ustalił wytyczne dotyczące prowadzenia zadań i spraw w zakresie nadzoru nad produkcją i obrotem materiałem siewnym roślin rolniczych w Głównym Inspektoracie Ochrony Roślin i Nasiennictwa oraz w Wojewódzkich Inspektoratach Ochrony Roślin i Nasiennictwa, stosownie do art. 6 ustawy o PIORiN.

W ramach sprawowanego nadzoru nad pracą akredytowanych i urzędowych laboratoriów jednostki organizacyjne GIORiN odpowiedzialne za nadzór nad pracą tych laboratoriów przeprowadzały kontrolne oceny laboratoryjne materiału siewnego roślin rolniczych. W wyniku tych ocen stwierdzano nieistotne błędy.

Główny Inspektor egzekwował obowiązek składania przez akredytowane laboratoria kompletnej dokumentacji. W GIORiN prawidłowo rozpatrywano wnioski o ponowne dokonanie kontrolnej oceny materiału siewnego, a oceny wyników badań laboratoryjnych były dokonywane rzetelnie.

W ramach stosowanych w GIORiN mechanizmów kontroli zarządczej w obszarze objętym zakresem kontroli na bieżąco identyfikowano ryzyka związane z nadzorem nad wytwarzaniem i obrotem materiałem siewnym. W odniesieniu do obszarów, w których zidentyfikowano istotne ryzyko wystąpienia nieprawidłowości, wdrażano działania zaradcze w celu jego minimalizacji.

Struktura organizacyjna GIORiN była dostosowana do realizacji zadań dotyczących nadzoru nad produkcją i obrotem materiałem siewnym roślin rolniczych. Jednak dopiero po upływie 18 miesięcy od dnia wejścia w życie zmiany przepisów ustawy o nasiennictwie utworzono samodzielne stanowisko ds. koordynacji oceny materiału siewnego w Biurze Nasiennictwa GIORiN.

Podejmowane przez Głównego Inspektora działania zmierzające do aktualizacji wysokości opłat związanych z oceną materiału siewnego były nieskuteczne. Mimo informowania Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi o potrzebie zmiany przepisów rozporządzenia w sprawie opłat związanych z oceną materiału siewnego Główny Inspektor nie podejmował dalszych kroków w celu aktualizacji opłat. W efekcie opłaty te od grudnia 2014 r. do grudnia 2023 r. pozostawały na tym samym poziomie, pomimo że tylko w okresie objętym kontrolą średnia poziomu cen towarów i usług konsumpcyjnych wzrosła o 25,2%. Problem braku bieżącej aktualizacji wysokości opłat związanych z oceną materiału siewnego w odniesieniu do utrzymującego się trendu wzrostowego średniorocznego wskaźnika cen towarów i usług konsumpcyjnych wpływa na uszczerpienie dochodów budżetu państwa realizowanych z tytułu opłat związanych z oceną materiału siewnego.

II. Wojewódzcy Inspektorzy dostosowali strukturę organizacyjną WIORiN do realizacji zadań w ramach nadzoru nad produkcją i obrotem materiałem siewnym roślin rolniczych oraz zapewnili rzetelne przygotowanie zasobów kadrowych WIORiN do realizacji tych zadań. Z wyjątkiem jednego przypadku, określili i wdrożyli procedury kontroli zarządczej odnoszące się do nadzoru nad wytwarzaniem i obrotem materiałem siewnym roślin rolniczych.

Sprawowany przez Wojewódzkich Inspektorów nadzór nad produkcją i obrotem materiałem siewnym roślin rolniczych był jednak niewystarczający. Spośród 341 spraw objętych kontrolą w WIORiN w 17 przypadkach (ok. 5%)

stwierdzono nieprawidłowości. Dotyczyły one m.in.: nie w pełni rzetelnego sporządzenia protokołu z kontroli pracy kwalifikatora urzędowego; prowadzenia spraw o dokonanie oceny polowej materiału siewnego w oparciu o przyjęte niekompletnie wypełnione wnioski; niezgodnego z przepisami prawa dokumentowania kontroli pracy akredytowanego kwalifikatora i akredytowanych próbobiorców; braku kontroli pracy urzędowego próbobiorcy; wystawienia rachunków z tytułu przeprowadzenia oceny materiału siewnego z nieprawidłowo określonym terminem płatności; wydawania etykiet i plomb urzędowych przed uiszczeniem opłaty; doręczania pism bez pokwitowania; sporządzania planów działalności i sprawozdań z ich wykonania niezgodnie z obowiązującymi wzorami; niepodjęcia działań przewidzianych art. 121 ust. 4 ustawy o nasiennictwie (niewydania decyzji o nakazie usunięcia lub zakazie prowadzenia obrotu lub nakazie poddania partii materiału siewnego zabiegom uniemożliwiającym użycie go do siewu, sadzenia, szczepienia, okulizacji lub tylko do rozmnażania, gdy materiał ten nie odpowiadał wymaganiom w zakresie jakości albo wytwarzania, oceny i przechowywania lub obrotu tym materiałem); nierzetelnego udokumentowania przeprowadzonego szkolenia doskonalącego; nierzetelnego sporządzenia sprawozdania z działalności WIORiN oraz nierzetelnego dokumentowania przyjętych wartości mierników w układzie zadaniowym wydatków; opieszalych działań dotyczących egzekwowania należności z tytułu wykonania analiz laboratoryjnych materiału siewnego.

Ponadto w WIORiN prawidłowo weryfikowano wnioski o dokonanie oceny polowej materiału siewnego. Wojewódzcy Inspektorzy prawidłowo i rzetelnie koordynowali i nadzorowali prowadzenie ocen polowych materiału siewnego, pobieranie prób tego materiału oraz wprowadzanie tego materiału do obrotu. Zapewniali również prawidłowy przebieg procesu kwalifikacji plantacji nasiennych materiału siewnego oraz prowadzili nadzór nad czynnościami podejmowanymi w ramach tego procesu.

W WIORiN prawidłowo i rzetelnie planowano również prowadzenie kontroli realizowanych w ramach nadzoru dotyczącego pracy akredytowanych kwalifikatorów i próbobiorców, podmiotów uprawnionych do wypełniania i wydawania etykiet urzędowych oraz stosowania plomb przeznaczonych do zabezpieczenia materiału siewnego wprowadzanego do obrotu. Kontrole ocen polowych materiału siewnego, ocen cech zewnętrznych materiału siewnego, pobrania prób materiału siewnego prowadzone były zgodnie z wymogami określonymi przepisami ustawy o nasiennictwie.

Ewidencja podmiotów prowadzących obrót materiałem siewnym była prowadzona w WIORiN poprawnie. Należycie także egzekwowano obowiązek składania przez akredytowanych kwalifikatorów i próbobiorców wymaganych przepisami prawa dokumentów. Wojewódzcy Inspektorzy zapewniali, z wyjątkiem jednego przypadku, urzędowym i akredytowanym kwalifikatorom oraz próbobiorcom udział w szkoleniach, w tym – zgodnie z wymogiem przepisów ustawy o nasiennictwie – doskonalących, co najmniej raz na pięć lat.

Opłaty związane z oceną materiału siewnego ustalano w sposób właściwy. Na bieżąco, z wyjątkiem jednego przypadku, prowadzono monitoring należności z tytułu tych opłat oraz czynności windykacyjne w tym zakresie.

Zdaniem NIK stwierdzone w trakcie kontroli nieprawidłowości wskazują na potrzebę wzmocnienia stosowanych przez Wojewódzkich Inspektorów instrumentów kontroli zarządczej poprzez zwiększenie nadzoru w zakresie realizacji zadań dotyczących wytwarzania i obrotu materiałem siewnym roślin rolniczych.

3. SYNTEZA

<p>W GIORiN dostosowano strukturę organizacyjną do zadań</p>	<p>Struktura organizacyjna GIORiN była dostosowana do realizacji zadań dotyczących nadzoru nad produkcją i obrotem materiałem siewnym roślin rolniczych. Jednak dopiero po upływie 18 miesięcy od dnia wejścia w życie zmiany przepisów ustawy o nasiennictwie utworzono samodzielne Stanowisko ds. koordynacji oceny materiału siewnego w Biurze Nasiennictwa GIORiN. Główny Inspektor w wyjaśnieniach nie odniósł się do przyczyn, dla których Stanowisko to wyodrębnione zostało dopiero w dniu 15 lipca 2022 r. Zdaniem NIK brak wyodrębnienia Stanowiska ds. koordynacji oceny materiału siewnego w strukturze organizacyjnej GIORiN od początku obowiązywania zmienionych przepisów ustawy o nasiennictwie (tj. od 1 stycznia 2021 r.) miało wpływ na jakość sprawowanego nadzoru nad wytwarzaniem i obrotem materiałem siewnym roślin rolniczych. [str. 19–20]</p>
<p>Główny Inspektor ustalił wytyczne dotyczące nadzoru nad materiałem siewnym</p>	<p>Główny Inspektor ustalił wytyczne dotyczące prowadzenia w Głównym Inspektoracie Ochrony Roślin i Nasiennictwa zadań i spraw w zakresie nadzoru nad produkcją i obrotem materiałem siewnym roślin rolniczych oraz przekazywał je do WIORiN zgodnie z art. 6 ustawy o PIORiN. W ramach sprawowanego nadzoru nad pracą akredytowanych i urzędowych laboratoriów jednostki organizacyjne GIORiN odpowiedzialne za nadzór nad pracą laboratoriów przeprowadzały kontrolną ocenę laboratoryjną materiału siewnego roślin rolniczych, w wyniku której stwierdzano nieistotne błędy w wykonaniu tej oceny. Główny Inspektor egzekwował obowiązek składania przez akredytowane laboratoria kompletnej dokumentacji. [str. 20–21]</p>
<p>Główny Inspektor ustalił obowiązek sprawozdawczy</p>	<p>Obowiązek sprawozdawczy przekazywania danych dotyczących realizacji zadań w zakresie nadzoru nad wytwarzaniem, oceną i obrotem materiałem siewnym roślin rolniczych był ustalany corocznie przez Głównego Inspektora. Główny Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa przekazywał wzory arkuszy sprawozdań rocznych wraz z instrukcjami dotyczącymi sposobu ich wypełniania oraz terminem przekazania danych przez WIORiN oraz komórki organizacyjne GIORiN. [str. 21–22]</p>
<p>Główny Inspektor sprawował nadzór nad laboratoriami</p>	<p>Nadzór Głównego Inspektora nad pracą akredytowanych i urzędowych laboratoriów w badanym okresie ulegał zmianie. Do końca 2020 r. zadaniem GIORiN było sprawowanie nadzoru nad WIORiN w zakresie wykonywania zadań związanych z kontrolą wytwarzania, oceny i kontrolą obrotu materiałem siewnym roślin rolniczych, w tym oceną laboratoryjną materiału siewnego. Zadania Wojewódzkich Inspektorów, tj. ocena laboratoryjna oraz ocena weryfikacyjna materiału siewnego roślin rolniczych i warzywnych oraz nadzór nad laboratoriami akredytowanymi, wykonywane były do końca 2020 r. przez laboratoria wojewódzkie, a z dniem 1 stycznia 2021 r. stały się zadaniami Głównego Inspektora. [str. 22–24]</p>
<p>GIORiN przeprowadzał kontrolną ocenę laboratoryjną</p>	<p>Kontrolna ocena laboratoryjna prowadzona przez GIORiN w przypadkach, o których mowa w art. 81 ust. 7 i 8 ustawy o nasiennictwie, stwierdzająca nieprawidłowości w pracy akredytowanych laboratoriów, dotyczyła unieważnień wyników oceny laboratoryjnej materiału siewnego. Spośród łącznej liczby 58,8 tys. wyników oceny laboratoryjnej materiału siewnego, po przeprowadzeniu w okresie od 1 stycznia 2021 r. do 30 czerwca 2023 r. badania 5% duplikatów (2 940), liczba dokonanych przez GIORiN – w trybie art. 81 ust. 7 pkt 3 lit. a ustawy o nasiennictwie – unieważnień wyników oceny wyniosła 17 (0,6%) i dotyczyła świadectw oceny laboratoryjnej materiału siewnego roślin rolniczych. [str. 24–26]</p>

W GIORiN rozpatrywane były wnioski o ponowne dokonanie oceny materiału siewnego

Wnioski o ponowną ocenę laboratoryjną nasion do 31 grudnia 2020 r. (zgodnie z art. 49 ustawy o nasiennictwie) składane były do Głównego Inspektora za pośrednictwem Wojewódzkiego Inspektora. W GIORiN wnioski były rejestrowane w Biurze Nasiennictwa i sprawdzane pod względem formalnym, a Główny Inspektor informował wnioskodawcę, które laboratorium urzędowe Wojewódzkiego Inspektora zostało wyznaczone do przeprowadzenia ponownej oceny laboratoryjnej. Główny Inspektor upoważniał kierownika wyznaczonego laboratorium urzędowego WIORiN do ponownej oceny oraz do wydania i doręczenia wnioskodawcy wyniku oceny. Po zakończeniu oceny kopię dokumentów otrzymywał GIORiN. Od 1 stycznia 2021 r. wnioski o ponowną ocenę laboratoryjną nasion składane były bezpośrednio do Głównego Inspektora i rejestrowane w Biurze Nasiennictwa. W badanym okresie dokonywano kontrolnych ocen materiału siewnego złożonych w trybie art. 49 i art. 81 ust. 9 ustawy o nasiennictwie. Do GIORiN złożonych zostało łącznie 410 wniosków producentów o dokonanie ponownej oceny, co stanowiło 0,2% łącznej liczby (171 tys.) ocen dokonanych przez urzędowe i akredytowane laboratoria. [str. 26–28]

Główny Inspektor egzekwował obowiązek składania dokumentacji przez laboratoria

Główny Inspektor egzekwował obowiązek składania przez akredytowane laboratoria kopii świadectw i informacji, jak i pisemnych sprawozdań z dokonanej oceny laboratoryjnej materiału siewnego w trybie art. 81 ust. 10 ustawy o nasiennictwie. Składane dokumenty (świadectwa i informacje) były zgodne ze wzorami określonymi w przepisach wykonawczych do ustawy. W badanym okresie, w oparciu o dokumenty złożone przez WIORiN za lata 2019-2020 oraz GIORiN za lata 2021-2023 (I półrocze), wykazano łącznie 58,8 tys. spraw ujętych w 233 sprawozdaniach z dokonanych ocen dotyczących tych dokumentów. [str. 28–29]

Główny Inspektor nie pobierał kontrolnych prób materiału siewnego

W badanym okresie nie stwierdzono wystąpienia okoliczności, w których GIORiN zobowiązany był do pobierania i przesyłania kontrolnych prób materiału siewnego do jednostek prowadzących wspólnotowe testy i doświadczenia porównawcze zgodnie z przepisami Unii Europejskiej, gdyż w tym czasie na terenie UE nie prowadzono testów i doświadczeń porównawczych w celu sprawdzenia jakości materiału siewnego oraz harmonizacji metod dokonywania oceny. [str. 29]

Główny Inspektor przekazywał COBORU wymagane informacje i wykazy pobranych prób

Informacje i wykazy pobranych prób materiału siewnego przekazywane były z GIORiN do Centralnego Ośrodka Badania Odmian Roślin Uprawnych (dalej: COBORU) zgodnie z art. 55 ust. 2 pkt 2 ustawy o nasiennictwie, za pośrednictwem aplikacji OTiCO, w terminach określonych w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 16 maja 2017 r. w sprawie oceny tożsamości i czystości odmianowej materiału siewnego³. Informacje o wynikach oceny tożsamości i czystości odmianowej partii materiału siewnego COBORU przekazywał Głównemu Inspektorowi, zgodnie z art. 55 ust. 3 ustawy o nasiennictwie. Po zakończeniu oceny w danym roku informacje dotyczące partii materiału siewnego, w której zostały stwierdzone wady w ocenie tożsamości i czystości odmianowej, były zamieszczane na stronie internetowej administrowanej przez PIORiN, zgodnie z wymogami art. 55 ust. 4 ustawy o nasiennictwie. [str. 29–30]

Główny Inspektor prowadził szkolenia

W okresie od 1 stycznia 2021 r. do 30 czerwca 2023 r. GIORiN przeprowadził na podstawie art. 80 ust. 1 pkt 1 ustawy o nasiennictwie łącznie 14 szkoleń, w tym 10 szkoleń podstawowych (art. 75 ust. 1 pkt 3) dla 59 osób oraz cztery szkolenia doskonalące (art. 79 ust. 3) dla 32 osób. W 2021 r. GIORiN przeprowadził łącznie pięć szkoleń (dwa podstawowe i trzy doskonalące), w 2022 r. – trzy szkolenia podstawowe, a w okresie od 1 stycznia do 30 czerwca 2023 r. – łącznie sześć szkoleń (pięć podstawowych i jedno doskonalące). W związku z ww. szkoleniami w badanym okresie wydano zaświadczenia, o których mowa w art. 75 ust. 1 pkt 3 ww. ustawy dla 58 spośród 59 uczestników. [str. 30]

³ Dz. U. poz. 1048, ze zm.

Główny Inspektor otrzymał od COBORU zgody na wprowadzenie do obrotu materiału siewnego	W okresie od 1 stycznia 2019 r. do 30 czerwca 2023 r. Główny Inspektor otrzymał od Dyrektora COBORU 130 decyzji w sprawie wyrażenia zgody na wprowadzenie do obrotu materiału siewnego z przeznaczeniem do testów lub doświadczeń polowych, o których mowa w art. 108 ust. 3 ustawy o nasiennictwie, z tego: 37 decyzji w 2019 r., 34 decyzje w 2020 r., 19 decyzji w 2021 r., 32 decyzje w 2022 r. oraz osiem decyzji w okresie od 1 stycznia do 30 czerwca 2023 r. [str. 30–31]
Główny Inspektor współpracował z ARiMR, COBORU oraz Policją	Główny Inspektor Ochrony Roślin i Nasiennictwa – w ramach realizacji zadań ustawowych PIORiN – w okresie objętym kontrolą realizował łącznie pięć porozumień zawartych z Prezesem Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (dalej: ARiMR), Dyrektorem COBORU, Komendantem Głównym Policji, Szefem Krajowej Administracji Skarbowej oraz Głównym Inspektorem Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych. Trzy z ww. porozumień, tj. zawarte z Prezesem ARiMR, Dyrektorem COBORU i Głównym Komendantem Policji, dotyczyły sprawowanego nadzoru nad wytwarzaniem i obrotem materiałem siewnym roślin rolniczych. [str. 31–32]
GIORiN pobierał opłaty związane z oceną materiału siewnego	Główny Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa pobierał opłaty związane z oceną materiału siewnego. W okresie objętym kontrolą GIORiN uzyskiwał dochody na podstawie art. 115 ust. 1 ustawy o nasiennictwie z tytułu dokonywania ocen laboratoryjnych materiału siewnego, udzielania akredytacji do dokonywania oceny materiału siewnego, egzaminów, wydawania świadectw mieszanek materiału siewnego wykonywania czynności w ramach nadzoru nad akredytowanymi laboratoriami, usług świadczonych dla podmiotów w zakresie wykonywania badań laboratoryjnych materiału pochodzenia roślinnego w kierunku pochodzenia agrofagów szkodliwych dla roślin oraz na obecność modyfikacji genetycznych, natomiast w okresie od 2021 r. do 30 czerwca 2023 r. – również z tytułu innych niż urzędowe badań laboratoryjnych wykonywanych na zlecenie podmiotów oraz z tytułu przeprowadzanych szkoleń. Dochody te, zgodnie z art. 116 ust. 1 ww. ustawy, stanowiły dochody budżetu państwa. [str. 32–33]
Podejmowane działania nie doprowadziły do uaktualnienia opłat związanych z oceną materiału siewnego	Podejmowane działania przez Głównego Inspektora nie doprowadziły do uaktualnienia wysokości opłat związanych z oceną materiału siewnego. Mimo informowania Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi o potrzebie zmiany przepisów rozporządzenia w sprawie opłat związanych z oceną materiału siewnego Główny Inspektor nie podejmował dalszych kroków w celu dokonania tych zmian. W efekcie opłaty te od grudnia 2014 r. do grudnia 2023 r. pozostawały na tym samym poziomie, pomimo że tylko w okresie objętym kontrolą średnia poziomu cen towarów i usług konsumpcyjnych wzrosła o 25,2%. Brak bieżącej aktualizacji wysokości opłat związanych z oceną materiału siewnego w odniesieniu do utrzymującego się trendu wzrostowego średniorocznego wskaźnika cen towarów i usług konsumpcyjnych wpływa na uszczuplenie dochodów budżetu państwa realizowanych z tytułu opłat związanych z oceną materiału siewnego. Dlatego zasadne jest, aby GIORiN – po przeprowadzeniu analizy średniorocznego wskaźnika cen towarów i usług konsumpcyjnych – w uzasadnionych przypadkach występował z wnioskiem do Ministra RiRW o aktualizację stawek określonych przepisami ww. rozporządzenia. [str. 34–35]
Nie były prowadzone analizy dotyczące wpływu nadzoru nad wytwarzaniem i obrotem materiałem siewnym na jakość materiału wprowadzanego do obrotu	W badanym okresie Główny Inspektor nie prowadził i nie zlecał do realizacji podmiotom zewnętrznym analiz dotyczących wpływu sprawowanego nadzoru nad produkcją i obrotem materiałem siewnym roślin rolniczych na jakość materiału siewnego wprowadzanego do obrotu gospodarczego. Główny Inspektor wyjaśnił, że „prowadzenie analiz w zakresie wpływu nadzoru na poprawę jakości materiału siewnego wprowadzanego do obrotu materiału siewnego nie jest zadaniem ustawowym GIORiN. Działania takie nie były prowadzone ani nie są planowane (...)”. [str. 37–38]

Główny Inspektor sprawował nadzór nad stosowaniem procedur	<p>W okresie objętym kontrolą Główny Inspektor sprawował nadzór nad stosowaniem procedur w zakresie produkcji i obrotu materiałem siewnym roślin rolniczych w WIORiN m.in. poprzez kontrolę, rozpatrywanie skarg i wniosków o ponowną ocenę materiału siewnego oraz odwołań od decyzji wydanych przez Wojewódzkich Inspektorów. WIORiN przekazywały do GIORiN coroczne sprawozdania dotyczące ww. zadań, a nadzór nad zadaniami realizowanymi w komórkach organizacyjnych GIORiN w tym samym zakresie sprawowano poprzez organizowanie cotygodniowych narad kierownictwa. W latach 2019-2022 oraz w okresie od 1 stycznia do 30 czerwca 2023 r. Główny Inspektor nie przeprowadził kontroli wewnętrznych, audytów w zakresie realizacji zadań dotyczących nadzoru nad produkcją i obrotem materiałem siewnym roślin rolniczych. Główny Inspektor wyjaśnił, że „temat nadzoru nad wytwarzaniem, oceną i obrotem materiałem siewnym nie został wytypowany do objęcia audytem. Typowanie zostało wykonane w oparciu o szacowanie poziomu ryzyka w poszczególnych obszarach (...) w związku z niezidentyfikowaniem ryzyka w obszarze nadzoru nad wytwarzaniem, oceną i obrotem materiałem siewnym roślin rolniczych nie wystąpiły w GIORiN przypadki niezgodnej z prawem, nieefektywnej, nieszczędnej lub nieterminowej realizacji zadań”.</p> <p>[str. 38–39]</p>
Główny Inspektor identyfikował ryzyka w odniesieniu do celów i zadań	<p>W ramach stosowanych w GIORiN mechanizmów kontroli zarządczej w obszarze objętym zakresem kontroli na bieżąco identyfikowano ryzyka związane z nadzorem nad wytwarzaniem i obrotem materiałem siewnym. W odniesieniu do obszarów, w których zidentyfikowano istotne ryzyko wystąpienia nieprawidłowości, wdrażano działania zaradcze w celu jego minimalizacji. Funkcjonujący w GIORiN rejestr ryzyk powstał m.in. w oparciu o cele i zadania określone na podstawie Statutu GIORiN, Regulaminu Organizacyjnego, budżetu zadaniowego, Strategii PIORiN na lata 2022-2027. Identyfikacji ryzyka dokonywano w ramach podległych obszarów przez Dyrektorów Biur i Dyrektora Centralnego Laboratorium. Zidentyfikowane przez Głównego Inspektora ryzyka poddawano w GIORiN analizie mającej na celu określenie prawdopodobieństwa, siłę oddziaływania, istotność ryzyka i reakcję na ryzyko. W Biurze Nasiennictwa zidentyfikowano 14, a w Centralnym Laboratorium 8 obszarów ryzyka. W stosunku do każdego istotnego ryzyka określono rodzaj działań zaradczych, które należy podjąć w celu jego zmniejszenia. W procesie identyfikacji ryzyka GIORiN wykorzystywał m.in.: informacje z bieżącej pracy poszczególnych komórek organizacyjnych, wyniki realizacji zadań, wyniki przeprowadzonych kontroli, zmiany prawa, zmiany w organizacji produkcji i obrocie materiałem siewnym.</p> <p>[str. 39–40]</p>
Terminowo oraz zgodnie z właściwością rozpatrywano skargi	<p>Terminowo oraz zgodnie z właściwością rozpatrywano skargi dotyczące sprawowanego nadzoru nad produkcją i obrotem materiałem siewnym roślin rolniczych. W okresie objętym kontrolą do GIORiN wpłynęło pięć skarg dotyczących sprawowanego przez PIORiN nadzoru nad produkcją i obrotem materiałem siewnym roślin rolniczych, w tym: w 2019 r., 2020 r. i 2021 r. – po jednej skardze, a w 2022 r. wpłynęły dwie skargi. W badanym okresie do GIORiN nie wpłynęły wnioski w ww. zakresie.</p> <p>[str. 40]</p>
Wojewódzcy Inspektorzy sprawowali nadzór nad materiałem siewnym	<p>Wojewódzcy Inspektorzy dostosowali strukturę organizacyjną WIORiN do realizacji zadań w ramach nadzoru nad produkcją i obrotem materiałem siewnym roślin rolniczych oraz zapewnili rzetelne przygotowanie zasobów kadrowych WIORiN do realizacji tych zadań.</p> <p>W WIORiN prawidłowo weryfikowano wnioski o dokonanie oceny polowej materiału siewnego. Wojewódzcy Inspektorzy prawidłowo i rzetelnie koordynowali i nadzorowali prowadzenie ocen polowych materiału siewnego, pobieranie prób tego materiału oraz wprowadzanie tego materiału do obrotu, zapewniali prawidłowy przebieg procesu kwalifikacji plantacji nasiennych materiału siewnego oraz prowadzili nadzór nad czynnościami podejmowanymi w ramach tego procesu.</p>

W WIORiN prawidłowo i rzetelnie planowano prowadzenie kontroli realizowanych w ramach nadzoru dotyczącego pracy akredytowanych kwalifikatorów i próbobiorców, podmiotów uprawnionych do wypełniania i wydawania etykiet urzędowych oraz stosowania plomb przeznaczonych do zabezpieczenia materiału siewnego wprowadzanego do obrotu. Kontrole ocen polowych materiału siewnego, ocen cech zewnętrznych materiału siewnego, pobrania prób materiału siewnego prowadzone były zgodnie z wymogami określonymi przepisami ustawy o nasiennictwie. W WIORiN prawidłowo prowadzona była ewidencja podmiotów prowadzących obrót materiałem siewnym, należycie egzekwowano obowiązek składania przez akredytowanych kwalifikatorów i próbobiorców wymaganych przepisami prawa dokumentów.

Wojewódzcy Inspektorzy zapewniali, z wyjątkiem jednego przypadku, urzędowym i akredytowanym kwalifikatorom oraz próbobiorców udział w szkoleniach, w tym doskonalących zgodnie z wymogiem przepisów ustawy o nasiennictwie (art. 79 ust. 5), co najmniej raz na pięć lat.

Opłaty związane z oceną materiału siewnego ustalano w sposób prawidłowy, na bieżąco z wyjątkiem jednego przypadku⁴ prowadzono monitoring należności z tytułu tych opłat oraz czynności windykacyjne w tym zakresie. Wojewódzcy Inspektorzy, z wyjątkiem jednego przypadku, określili i wdrożyli procedury kontroli zarządczej odnoszące się nadzoru nad wytwarzaniem i obrotem materiałem siewnym roślin rolniczych.

Wojewódzcy Inspektorzy sprawowali nadzór nad produkcją i obrotem materiałem siewnym roślin rolniczych jednak był on niewystarczający. Spośród 341 spraw objętych kontrolą w wojewódzkich inspektoratach ochrony roślin i nasiennictwa w 17 przypadkach (tj. w ok. 5%) stwierdzono nieprawidłowości. Dotyczyły one m.in.: nie w pełni rzetelnego sporządzenia protokołu z kontroli pracy kwalifikatora urzędowego; prowadzenia spraw o dokonanie oceny polowej materiału siewnego w oparciu o przyjęte niekompletnie wypełnione wnioski; niezgodnego z przepisami prawa dokumentowania kontroli pracy akredytowanego kwalifikatora i akredytowanych próbobiorców; niedokonania kontroli pracy urzędowego próbobiorca; wystawienia rachunków z tytułu przeprowadzenia oceny materiału siewnego z nieprawidłowo określonym terminem płatności; wydawania etykiet i plomb urzędowych przed uiszczeniem opłaty; doręczania pism bez pokwitowania; sporządzania planów działalności i sprawozdań z ich wykonania niezgodnie z obowiązującymi wzorami; niepodjęcia działań przewidzianych art. 121 ust. 4 ustawy o nasiennictwie (niewydania decyzji o nakazie usunięcia lub zakazie prowadzenia obrotu lub nakazie poddania partii materiału siewnego zabiegom uniemożliwiającym użycie go do siewu, sadzenia, szczepienia, okulizacji lub tylko do rozmnażania, gdy materiał ten nie odpowiadał wymaganiom w zakresie jakości albo wytwarzania, oceny i przechowywania lub obrotu tym materiałem); nierzetelnego dokumentowania przeprowadzonego szkolenia doskonalącego; nierzetelnego sporządzenia sprawozdania z działalności WIORiN; nierzetelnego dokumentowania przyjętych wartości mierników w układzie zadaniowym wydatków; opieszałego egzekwowania należności z tytułu wykonania analiz laboratoryjnych materiału siewnego.

Zdaniem NIK stwierdzone w trakcie kontroli nieprawidłowości wskazują na potrzebę wzmocnienia stosowanych przez Wojewódzkich Inspektorów instrumentów kontroli zarządczej poprzez zwiększenie nadzoru w zakresie realizacji zadań dotyczących wytwarzania i obrotu materiałem siewnym roślin rolniczych. [str. 41-42]

⁴ Sprawa dotyczyła opieszale podejmowanych działań zmierzających do wyegzekwowania należności za wykonanie analiz laboratoryjnych nasion, wynikających z dwóch rachunków w łącznej kwocie 183 zł, które nie zostały opłacone w terminie.

4. WNIOSKI

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

W związku z wynikami kontroli, jak również biorąc pod uwagę rolę Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa realizującej zadania wynikające z polityki państwa na rzecz rozwoju produkcji roślinnej i ochrony roślin uprawnych, w tym działania w zakresie koordynacji nadzoru nad wytwarzaniem, oceną i obrotem materiałem siewnym oraz działania związane z dokonywaniem przez PIORiN ocen tego materiału siewnego, w tym również pobieraniem opłat za dokonywanie ocen tego materiału siewnego, Najwyższa Izba Kontroli wskazuje na potrzebę:

- podjęcia działań w kierunku doprowadzenia do zmiany przepisów rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 4 grudnia 2017 r. w sprawie opłat związanych z oceną materiału siewnego w zakresie dotyczącym wysokości ustalonych stawek tych opłat; Najwyższa Izba Kontroli zwraca uwagę, że problem niedokonywania bieżącej aktualizacji wysokości opłat związanych z oceną materiału siewnego w odniesieniu do utrzymującego się trendu wzrostowego średniorocznego wskaźnika cen towarów i usług konsumpcyjnych wpływa na uszczuplenie dochodów budżetu państwa realizowanych z tytułu opłat związanych z oceną materiału siewnego;
- rozważenie zlecenia przeprowadzenia prac badawczych przez jednostki nadzorowane w celu dokonania analizy wpływu sprawowanego nadzoru w zakresie wytwarzania i obrotu materiałem siewnym roślin rolniczych na jakość tego materiału wprowadzanego do obrotu gospodarczego.

5. WAŻNIEJSZE WYNIKI KONTROLI

5.1. Nadzór nad produkcją i obrotem materiałem siewnym roślin rolniczych – Główny Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa

Działania Głównego Inspektora	<p>Główny Inspektor Ochrony Roślin i Nasiennictwa sprawował nadzór nad produkcją i obrotem materiałem siewnym roślin rolniczych.</p> <p>Podejmowane działania przez Głównego Inspektora nie doprowadziły do uaktualnienia wysokości opłat związanych z oceną materiału siewnego. Mimo informowania Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi o potrzebie zmiany przepisów rozporządzenia w sprawie opłat związanych z oceną materiału siewnego Główny Inspektor nie podejmował dalszych kroków w celu dokonania tych zmian. W efekcie opłaty te od grudnia 2014 r. do grudnia 2023 r. pozostawały na tym samym poziomie, pomimo że w okresie objętym kontrolą średnia poziomu cen towarów i usług konsumpcyjnych wzrosła o 25,2%. Problem niedokonywania bieżącej aktualizacji wysokości opłat związanych z oceną materiału siewnego w odniesieniu do utrzymującego się trendu wzrostowego średniorocznego wskaźnika cen towarów i usług konsumpcyjnych wpływa na uszczuplenie dochodów budżetu państwa realizowanych z tytułu opłat związanych z oceną materiału siewnego.</p> <p>Główny Inspektor ustalił wytyczne dotyczące prowadzenia w GIORiN zadań i spraw w zakresie nadzoru nad produkcją i obrotem materiałem siewnym roślin rolniczych oraz przekazywał je do Wojewódzkich Inspektoratów Ochrony Roślin i Nasiennictwa, stosownie do art. 6 ustawy o PIORiN. W ramach sprawowanego nadzoru nad pracą akredytowanych i urzędowych laboratoriów jednostki organizacyjne GIORiN odpowiedzialne za nadzór nad pracą laboratoriów przeprowadzały kontrolną ocenę laboratoryjną materiału siewnego roślin rolniczych, w wyniku której stwierdzano nieistotne błędy w wykonaniu tej oceny.</p>
Struktura organizacyjna GIORiN	<p>Struktura organizacyjna GIORiN została określona poprzez wprowadzenie przepisów wewnętrznych, w tym zarządzeń Głównego Inspektora w sprawie nadania regulaminu organizacyjnego⁵.</p> <p>W okresie od 1 stycznia 2019 r. do 30 czerwca 2023 r. zadania dotyczące nadzoru nad produkcją i obrotem materiałem siewnym roślin rolniczych realizowane były przez Biuro Nasiennictwa w GIORiN. Koordynacja i nadzór nad działalnością laboratoriów fitosanitarnych GIORiN, w których prowadzona była ocena weryfikacyjna sadzeniaka ziemniaka, w okresie od 1 stycznia 2019 r. do 31 grudnia 2020 r. były wykonywane w pracowni Diagnostyki Fitosanitarnej Centralnego Laboratorium GIORiN. W związku ze zmianą przepisów ustawy o nasiennictwie z dniem 1 stycznia 2021 r. zadania dotyczące oceny laboratoryjnej materiału siewnego, szkoleń analityków nasiennych i nadzoru nad laboratoriami urzędowymi i akredytowanymi stały się zadaniami GIORiN, a obowiązki nadzoru nad tym obszarem przejęło Referencyjne Laboratorium Nasienne Centralnego Laboratorium GIORiN. Zadania w zakresie koordynacji</p>

⁵ W okresie objętym kontrolą w GIORiN obowiązywał regulamin organizacyjny ustalony zarządzeniem nr 17/2018 Głównego Inspektora Ochrony Roślin i Nasiennictwa z dnia 20 listopada 2018 r. w sprawie nadania regulaminu organizacyjnego Głównemu Inspektoratowi Ochrony Roślin i Nasiennictwa, zarządzeniem nr 20/2020 Głównego Inspektora Ochrony Roślin i Nasiennictwa z dnia 29 grudnia 2020 r. w sprawie nadania regulaminu organizacyjnego Głównemu Inspektoratowi Ochrony Roślin i Nasiennictwa zmienionym zarządzeniem nr 2/2022 Głównego Inspektora Ochrony Roślin i Nasiennictwa z dnia 30 marca 2022 r. w sprawie powołania Ośrodka Szkoleniowego PIORiN oraz zmiany zarządzenia w sprawie nadania regulaminu organizacyjnego Głównemu Inspektoratowi Ochrony Roślin i Nasiennictwa, oraz zarządzeniem nr 7/2022 Głównego Inspektora Ochrony Roślin i Nasiennictwa z dnia 15 lipca 2022 r. w sprawie zmiany zarządzenia w sprawie nadania regulaminu organizacyjnego Głównemu Inspektoratowi Ochrony Roślin i Nasiennictwa, zarządzeniem nr 3/2023 Głównego Inspektora Ochrony Roślin i Nasiennictwa w sprawie nadania regulaminu organizacyjnego Głównemu Inspektoratowi Ochrony Roślin i Nasiennictwa.

i nadzoru nad działalnością laboratoriów fitosanitarnych, w których prowadzona była ocena weryfikacyjna sadzeniaka ziemniaka były nadzorowane przez Referencyjne Laboratorium Fitosanitarnie Centralnego Laboratorium.

Na dzień 30 czerwca 2023 r. Centralne Laboratorium posiadało 14 oddziałów, z których trzy dysponowały pracownikami zamiejscowymi⁶. Dziewięć oddziałów prowadziło laboratoryjną ocenę materiału siewnego, natomiast 12 – analizy fitosanitarne (z tego osiem prowadziło ocenę weryfikacyjną).

Zarządzeniem Nr 7/2022 Głównego Inspektora Ochrony Roślin i Nasiennictwa z dnia 15 lipca 2022 r. w sprawie zmiany zarządzenia w sprawie nadania regulaminu organizacyjnego Głównemu Inspektoratowi Ochrony Roślin i Nasiennictwa (dalej: zarządzenie Nr 7/2022) – które weszło w życie z dniem 1 sierpnia 2022 r. – w Biurze Nasiennictwa wyodrębnione zostało samodzielne Stanowisko ds. koordynacji oceny materiału siewnego. Do jego zadań należało w szczególności: nadzór nad systemem i zasadami pobierania prób i oceny laboratoryjnej materiału siewnego oraz udzielaniem akredytacji w tym zakresie, współpraca z wojewódzkimi inspektoratami w zakresie pobierania prób do oceny laboratoryjnej oraz nadzoru nad próbobiorcami, przygotowywanie i wdrażanie wytycznych oraz organizowanie i nadzorowanie szkoleń z zakresu oceny laboratoryjnej, współpraca z Referencyjnym Laboratorium Nasiennym Centralnego Laboratorium GIORiN.

Stanowisko ds. koordynacji oceny materiału siewnego zostało wyodrębnione w strukturze organizacyjnej GIORiN w dniu 15 lipca 2022 r., tj. po upływie 18 miesięcy od dnia wejścia w życie zmiany przepisów ustawy o nasiennictwie, co zdaniem NIK stanowiło nieprawidłowość. Brak wyodrębnienia tego Stanowiska od początku obowiązywania zmienionych przepisów miał istotne znaczenie dla jakości sprawowanego nadzoru nad wytwarzaniem i obrotem materiałem siewnym roślin rolniczych.

Występujące w badanym okresie czasowe obciążenie pracowników realizacją dodatkowych zadań wynikało z nieobecności spowodowanych długotrwałą chorobą albo odejściami z pracy. W ramach przyjętych rozwiązań poszukiwano pracowników w ramach ogłoszonych konkursów – w Biurze Nasiennictwa GIORiN jedna osoba została zatrudniona na czas określony na zastępstwo oraz dwie osoby na podstawie umów zlecenie.

Badanie próby czterech losowo wybranych zakresów obowiązków pracowników realizujących zadania związane z nadzorem nad produkcją i obrotem materiałem siewnym, w tym: dwóch z Biura Nasiennictwa GIORiN, jednego z Referencyjnego Laboratorium Nasiennego w Poznaniu oraz jednego z Oddziału Centralnego Laboratorium w Białymstoku, wykazało, że opisy stanowisk pracy odzwierciedlają zakresy wykonywanych zadań, przypisanych do wskazanych komórek organizacyjnych w regulaminach organizacyjnych GIORiN. Ponadto pracownicy odbywali szkolenia dotyczące wykonywanych zadań.

W badanym okresie w związku ze zmianą przepisów prawa oraz procedur wewnętrznych przeprowadzono 13 szkoleń pracowników, z tego: po trzy szkolenia w 2019 r., 2021 r. i 2022 r. oraz w okresie od 1 stycznia do 30 czerwca 2023 r. i jedno szkolenie w 2020 r. W szkoleniach uczestniczyli przedstawiciele WIORiN.

Wytyczne Głównego Inspektora

Wytyczne dotyczące nadzoru nad wytwarzaniem, oceną i obrotem materiałem siewnym były opracowywane przez Biuro Nasiennictwa w GIORiN we współpracy z Centralnym Laboratorium oraz prawnikami obsługującymi urząd. Projekty zmian tych wytycznych były konsultowane z WIORiN, Ministerstwem Rolnictwa i Rozwoju Wsi (dalej: MRiRW), przedstawicielami instytutów naukowych oraz przedsiębiorcami, jak również podlegały ocenie prawnej przez prawników GIORiN.

⁶ Radzyń Podlaski (pracownia zamiejscowa w Lublinie), Łódź (pracownia zamiejscowa w Sieradzu), Pruszcz Gdański (pracownia zamiejscowa w Gdańsku).

Zmiany wprowadzane w wytycznych wynikały ze zmian prawa, zidentyfikowanych problemów w nadzorowanych obszarach oraz propozycji zgłaszanych przez WIORiN. Opracowane dokumenty były przekazywane do WIORiN – od 1 stycznia 2019 r. na adresy e-mail WIORiN, a od marca 2021 r. – za pośrednictwem e-PUAP przed końcem roku, którego zmiany dotyczyły. Przy opracowywaniu wytycznych GIORiN korzystał z rozwiązań stosowanych w państwach członkowskich UE, dotyczących oceny i obrotu materiału siewnego, w tym wynikających z doświadczeń zdobytych w trakcie corocznych spotkań ESCAA⁷, a także z otrzymywanych z MRiRW sprawozdań ze spotkań Stałego Komitetu odpowiedzialnego za kwestie związane z oceną i kontrolą materiału siewnego.

W badanym okresie zorganizowano 29 szkoleń, których tematem były zagadnienia dotyczące realizacji zadań w zakresie dotyczącym nadzoru nad produkcją i obrotem materiałem siewnym roślin rolniczych, tj. m.in. wykrywania wirusów roślinnych, nasiennictwa w kontekście nowego prawa zdrowia roślin, zmian w przepisach ISTA, etykietowania, zmian w ustawie o nasiennictwie, systemów nasienne, importu oraz oceny polowej. W szkoleniach tych uczestniczyli przedstawiciele GIORiN i WIORiN. W okresie od 1 stycznia 2019 r. do 30 czerwca 2023 r. GIORiN organizował narady z WIORiN na temat rocznych wytycznych do planów pracy, bieżących zmian w prawie, wymiany doświadczeń. Biuro Nasiennictwa GIORiN organizowało narady z pracownikami na temat planowanych zmian w prawie oraz realizacji zadań. Jak wyjaśnił Główny Inspektor „szkoleń z zakresu zadań związanych z nadzorem, oceną i wytwarzaniem materiału siewnego, realizowanych w Biurze Nasiennictwa nie ma dostępnych na rynku. Możliwości przeszkolenia pracowników poza urzędem są bardzo ograniczone”. Przygotowanie pracowników GIORiN odbywało się poprzez wspólne analizy przepisów, dyskusje nad zapisami, samokształcenie oraz podczas konsultacji z pracownikami MRiRW, Biura Nadzoru Fitosanitarnego, pracownikami WIORiN oraz prawnikami.

Obowiązek sprawozdawczy

W badanym okresie obowiązek sprawozdawczy przekazywania danych dotyczących realizacji zadań w zakresie nadzoru nad wytwarzaniem, oceną i obrotem materiałem siewnym roślin rolniczych był ustalany corocznie przez Głównego Inspektora. Główny Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa przekazywał arkusze sprawozdań rocznych wraz ze sposobem i terminem przekazania danych dla WIORiN oraz do komórek organizacyjnych GIORiN⁸. Jak wyjaśnił Główny Inspektor „wszystkie zobowiązane jednostki przekazywały sprawozdanie, w związku z powyższym nie było potrzeby prowadzenia egzekucji ww. obowiązków”.

Arkusze dla zadań w zakresie nadzoru nad wytwarzaniem, oceną i obrotem materiałem siewnym roślin rolniczych oraz arkusze sprawozdań rocznych były przygotowywane oraz przekazywane przez WIORiN lub komórki organizacyjne GIORiN w formie elektronicznej. Rejestracja informacji o ocenie polowej materiału siewnego, ewidencja podmiotów, rejestracja informacji o urzędowej ocenie laboratoryjnej, druk urzędowych etykiet i urzędowych etykiet/paszportów roślin oraz gromadzenie danych o podmiotach wykonujących ocenę w akredytacji była wykonywana ze wsparciem Zintegrowanego Systemu w Ochronie Roślin i Nasiennictwie (dalej: ZSIORiN). W okresie od 1 stycznia 2019 r. do 30 czerwca 2023 r. GIORiN nie prowadził szkoleń dotyczących systemu ZSIORiN. Główny Inspektor wyjaśnił, że „arkusze sprawozdań podlegają aktualizacji w przypadku zmiany przepisów (...). Ostatnia aktualizacja arkuszy sprawozdań miała miejsce w 2021 r. (...)”.

W badanym okresie poszczególne WIORiN zgłaszały problemy związane z funkcjonowaniem systemu ZSIORiN, które dotyczyły głównie braku możliwości pracy na systemie informatycznym z zastosowaniem nowego sprzętu komputerowego. GIORiN podjął prace w celu modernizacji

⁷ European Seed Certification Agencies Association.

⁸ Oddziałów Centralnego Laboratorium GIORiN oraz Referencyjnego Laboratorium Nasiennego CL GIORiN.

technologicznej systemu. Proces zakończono jesienią 2022 r. Jak wyjaśnił Główny Inspektor „aktualnie problem nie występuje i system ZSIORiN działa poprawnie na każdej konfiguracji sprzętowej posiadanej przez użytkowników”.

W badanym okresie GIORiN sporządził: sprawozdanie z działalności PIORiN w 2019 r., 2020 r., 2021 r. i 2022 r.; kwestionariusze dotyczące materiału siewnego ocenianego według Systemów Nasiennych OECD 2018-2019, 2019-2020, 2020-2021; sprawozdanie z tymczasowego eksperymentu, informacje dotyczące obrotu materiałem siewnym 2018-2019, 2019-2020, 2020-2021, 2021-2022 (w 2021 i 2022 r.). Na wybranej próbie 10 sprawozdań, z tego: czterech sprawozdań za 2019 r. oraz sześciu sprawozdań za lata 2020-2022⁹ dokonano badania prawidłowości realizacji obowiązku sprawozdawczego w zakresie nadzoru nad produkcją i obrotem materiałem siewnym roślin rolniczych. Sprawozdania przekazywane były terminowo, w formie i zakresie zgodnym z określonymi zasadami.

W okresie objętym kontrolą do GIORiN na podstawie art. 42 ust. 2 ustawy o nasiennictwie zgłoszonych zostało 16 spraw, w których wojewódzcy inspektorzy poinformowali, że nie mogą dokonać oceny materiału siewnego, z tego w 2019 r. i w 2022 r. – po dwie sprawy, w 2020 r. – siedem spraw, w 2021 r. – cztery sprawy oraz w okresie od 1 stycznia do 30 czerwca 2023 r. – jedna sprawa. Stosownie do art. 42 ust. 2 ustawy o nasiennictwie Główny Inspektor w takich przypadkach wskazywał innego wojewódzkiego inspektora do dokonania oceny tego materiału, po wcześniejszym uzgodnieniu czy dysponuje on kwalifikatorem oraz możliwościami technicznymi dokonania oceny materiału siewnego wskazanego gatunku roślin.

Nadzór nad pracą laboratoriów

Nadzór Głównego Inspektora nad pracą akredytowanych i urzędowych laboratoriów w badanym okresie ulegał zmianie. Do końca 2020 r. zadaniem GIORiN było sprawowanie nadzoru nad WIORiN w zakresie wykonywania zadań związanych z kontrolą wytwarzania, oceny i kontrolą obrotu materiałem siewnym roślin rolniczych, w tym oceną laboratoryjną materiału siewnego. Zadania Wojewódzkich Inspektorów, tj. ocena laboratoryjna oraz ocena weryfikacyjna materiału siewnego roślin rolniczych i warzywnych oraz nadzór nad laboratoriami akredytowanymi, wykonywane do końca 2020 r. przez laboratoria wojewódzkie, a z dniem 1 stycznia 2021 r. stały się zadaniami Głównego Inspektora.

Od 2021 r. laboratoria wykonujące urzędową ocenę stały się jednostkami wewnętrznymi Centralnego Laboratorium GIORiN i działania w ramach nadzoru kontynuowane były w odniesieniu do tych laboratoriów, jako wewnętrznych¹⁰ jednostek urzędu.

Od 2021 r. do zadań Głównego Inspektora należało sprawowanie kontroli nad laboratoriami urzędowymi. W 2021 r. GIORiN, na podstawie dokonanej oceny stanu faktycznego pracy laboratoriów, nie planował i nie przeprowadził kontroli. Główny Inspektor brak kontroli uzasadnił tym, że: „W obszarze oceny materiału siewnego roślin rolniczych nie notowano w tym okresie opóźnień i nieprawidłowości. Nie kierowano skarg na pracę tych laboratoriów. Pozostałe działania w ramach nadzoru nie wskazywały na wystąpienie błędów w wykonaniu procesów związanych z oceną laboratoryjną materiału siewnego roślin rolniczych nie prowadzono kontroli dedykowanych temu zagadnieniu.”

W latach 2022-2023 GIORiN planował i realizował kontrole laboratoriów urzędowych. W zakresie kontroli laboratoryjnych dotyczących oceny materiału siewnego roślin rolniczych w 2022 r. zrealizowano trzy zaplanowane kontrole. Według stanu na 30 czerwca 2023 r. wszystkie trzy zaplanowane na 2023 r. były

⁹ Badaniem objęto: sprawozdania z oceny polowej plantacji nasiennych (WN1), z oceny laboratoryjnej materiału siewnego (WN2), z oceny weryfikacyjnej sadzaniaków ziemniaka (WN2z), z wydania etykiet i plomb (WN3) oraz sprawozdania z oceny materiału siewnego ocenianego wg Systemów Nasiennych OECD.

¹⁰ Do końca 2020 r. kontrole fitosanitarnych laboratoriów urzędowych należały do zadań Centralnego Laboratorium GIORiN w Toruniu.

w trakcie realizacji. Kontroli planowych laboratoriów urzędowych w zakresie oceny sadzeniaka ziemniaka w latach 2019-2022 nie planowano i nie realizowano. W latach 2020-2021 przeprowadzono w tym zakresie po jednej kontroli doraźnej. Z trzech zaplanowanych kontroli na 2023 r. w I półroczu wykonano jedną.

Kontrole laboratoriów akredytowanych w zakresie oceny materiału siewnego roślin rolniczych:

- w latach 2019-2020 realizowane były przez WIORiN. W 2019 r. zaplanowano 30 i przeprowadzono 32, w 2020 r. zaplanowano 30 i zrealizowano 36 kontroli.
- w latach 2021-2023 realizowane były przez GIORiN. W 2021 r. zaplanowano i zrealizowano 27, w 2022 r. zaplanowano 25 i zrealizowano 28, w 2023 r. zaplanowano 24 i zrealizowano (w I półroczu) 2 kontrole.

Koordinacja i weryfikacja nadzoru nad pracą urzędowych i akredytowanych laboratoriów realizowana była m.in. poprzez: ustalanie rocznych wytycznych do planów pracy WIORiN, organizację szkoleń z udziałem pracowników odpowiedzialnych za czynności związane z oceną laboratoryjną, organizację badań biegłości w zakresie oceny laboratoryjnej materiału siewnego roślin rolniczych¹¹, ustalanie obowiązku corocznej sprawozdawczości WIORiN z oceny laboratoryjnej dokonywanej przez laboratoria urzędowe i akredytowane, spotkania GIORiN z WIORiN dla omówienia terminowości wykonania badań sadzeniaka ziemniaka, koordynację przygotowania tematów szkoleń z zakresu oceny laboratoryjnej materiału siewnego, koordynację przygotowania kolekcji wzorcowych nasion dla laboratoriów urzędowych, zakup surowic, kontrole pod kątem wirusów ziemniaka, przekazywanie informacji i wytycznych.

W badanym okresie WIORiN zgłaszały do GIORiN problemy dotyczące kadry wykonującej zadania w zakresie oceny urzędowej. Problemy powyższe wynikały z dużej rotacji kadry. Jak wyjaśnił Główny Inspektor „Ochodzą wykwalifikowani specjaliści, a wraz z nimi odchodzi wiedza merytoryczna, wiedza o Inspekcji, doświadczenie. Pojawiają się młodzi pracownicy, ale ze względu na to, że warunki płacowe są niższe niż na rynku prywatnym, szybko decydują się na odejście do tego sektora”.

Z uwagi na pojawiające się w WIORiN problemy braku kwalifikatora o odpowiednich kompetencjach lub odpowiedniego wyposażenia, WIORiN zgłaszały problemy dotyczące braku możliwości wykonania oceny urzędowej. Po każdym takim zgłoszeniu Główny Inspektor wskazywał odpowiedniego wojewódzkiego inspektora do wykonania zadania, który ocenę taką wykonał.

W strategii PIORiN na lata 2022-2027 uwzględnione zostały wnioski wynikające z analizy, przeprowadzonej na Uniwersytecie Warszawskim¹², sformułowane w odniesieniu do zasobów kadrowych dotyczące m.in. doinwestowania kadr poprzez kontynuowanie wzrostu wynagrodzeń i budowę systemów motywacyjnych.

Główny Inspektor wyjaśnił, że skonsolidowanie od 2021 r. bazy laboratoryjnej pozwoliło na przemieszczanie próbek pomiędzy jednostkami wewnątrz Centralnego Laboratorium w przypadkach spowodowanych m.in. długotrwałą nieobecnością pracowników czy awarią wyposażenia. Reorganizacja ta dawała laboratoriom możliwość terminowego wykonania zadania, a w przypadku

¹¹ Badanie biegłości w zakresie oceny laboratoryjnej materiału siewnego organizowane były w związku z § 14 ust. 5 rozporządzenia Ministra RiRW wydanego na podst. art. 83 ust. 1 ustawy o nasiennictwie. Organizatorem badań biegłości było Referencyjne Laboratorium Nasionne w Poznaniu Centralnego Laboratorium GIORiN. Celem programu badania biegłości jest określenie zdolności laboratoriów do prowadzenia badań nasion w ramach urzędowej kontroli oraz możliwości porównania wyników laboratorium z wynikami uzyskanymi przez inne laboratoria, potwierdzenie i udokumentowanie kompetencji, a także zidentyfikowania niezgodności.

¹² Projekt FITOEKSPORT realizowany przez Zespół z Uniwersytetu Warszawskiego.

zwiększonego natężenia pracy pozwalała na zaangażowanie wszystkich jednostek do ich realizacji.

W trakcie oceny składanego do WIORiN wniosku o udzielenie akredytacji dokonywano weryfikacji, czy czynności realizowane były w ramach stosunku pracy. Podmiot prowadzący obrót corocznie był obciążany opłatą za nadzór nad podmiotem akredytowanym zatrudnianym w firmie wytwarzającej nasiona. Główny Inspektor oświadczył, że akredytowani kwalifikatorzy i próbobiorky czynności w zakresie akredytacji wykonywali w ramach stosunku pracy.

Dokonywana przez urzędowych i akredytowanych kwalifikatorów i próbobiorków ocena stanowiła realizację procesu kwalifikacji materiału siewnego roślin rolniczych w terminach określonych w przepisach prawa dla zapewnienia spełnienia wymagań sprawności obrotu materiałem siewnym.

W wyniku badania wybranych pięciu protokołów kontroli laboratoriów akredytowanych w zakresie oceny materiału siewnego roślin rolniczych, spośród 115 przeprowadzonych kontroli przeprowadzonych w badanym okresie, w oparciu o wyniki:

- trzech przeprowadzonych kontroli – stwierdzono m.in., że prowadzenie dokumentacji było zgodne z obowiązującymi przepisami. Ewidencja prób, zapisy z badań prowadzone były prawidłowo. Nie wydano żadnych zaleceń pokontrolnych;
- dwóch przeprowadzonych kontroli – w jednym przypadku stwierdzono m.in. brak aktualnych przepisów ISTA 2021, a w drugim brak systemu komputerowego do wystawiania świadectw i informacji. Stwierdzone braki zostały usunięte.

W oparciu o analizę przedłożonej dokumentacji stwierdzono, że Główny Inspektor dokonywał kontroli w kontrolowanych laboratoriach akredytowanych zgodnie rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 25 stycznia 2019 r. w sprawie szkoleń z zakresu oceny materiału siewnego, wymagań do wykonywania tej oceny oraz nadzoru i kontroli pracy podmiotów dokonujących tej oceny¹³. Stwierdzono, że spełniony był m.in. warunek poddawania badaniu kontrolnemu co najmniej 5% duplikatów prób gatunków roślin zbożowych, nie mniej niż 25 prób.

Duplikaty prób, o których mowa w § 14 ust. 2 ww. rozporządzenia, przechowywane były przez rok od dnia wystawienia świadectwa lub sporządzenia informacji. Próbkę po badaniach oraz duplikaty przechowywane były w wydzielonym pomieszczeniu przez rok od daty wystawienia wyniku. Badania czystości, analizy wykonano zgodnie z metodyką Przepisów ISTA.

W ramach sprawowanego nadzoru GIORiN nad pracą akredytowanych i urzędowych laboratoriów w zakresie dokonywanych ocen laboratoryjnych materiału siewnego roślin rolniczych nie stwierdzono opóźnień i istotnych nieprawidłowości, nie odnotowano też skarg w tym zakresie.

W okresie objętym kontrolą w GIORiN w wyniku badania kontrolnego obejmującego 5% duplikatów prób gatunków roślin rolniczych zakwestionowano 17 wyników badań dokonanych przez laboratoria akredytowane.

Kontrolna ocena laboratoryjna prowadzona przez GIORiN w przypadkach, o których mowa w art. 81 ust. 7 i 8 ustawy o nasiennictwie, stwierdzająca nieprawidłowości w pracy akredytowanych laboratoriów, dotyczyła unieważnień wyników oceny laboratoryjnej materiału siewnego. Spośród łącznej liczby 58,8 tys. wyników oceny laboratoryjnej materiału siewnego, po przeprowadzeniu w okresie od 1 stycznia 2021 r. do 30 czerwca 2023 r. badania 5% duplikatów (2 940), liczba dokonanych przez GIORiN – w trybie

**Kontrolna ocena
laboratoryjna
materiału siewnego**

¹³ Dz. U. poz. 359, ze zm. (dalej: rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 25 stycznia 2019 r. w sprawie szkoleń z zakresu oceny materiału siewnego, wymagań do wykonywania tej oceny oraz nadzoru i kontroli pracy podmiotów dokonujących tej oceny).

art. 81 ust. 7 pkt 3 lit. a ustawy o nasiennictwie – unieważnień wyników oceny wyniosła 17 (0,6%) i dotyczyła świadectw oceny laboratoryjnej materiału siewnego roślin rolniczych.

W wyniku unieważnień anulowano pierwszy wynik oceny laboratoryjnej wydany przez laboratorium akredytowane. W odniesieniu do ośmiu z dziewięciu unieważnionych wyników oceny laboratoryjnej wykonanej przez laboratoria akredytowane, na podstawie oceny kontrolnej GIORiN wydał informację o dyskwalifikacji po dokonaniu oceny laboratoryjnej. W przypadku jednego unieważnienia GIORiN nie przekazał informacji o unieważnieniu wyniku z uwagi na deklarację przedsiębiorstwa o wycofaniu materiału siewnego z obrotu. W przypadku pozostałych ośmiu partii dokonano unieważnienia wyników oceny laboratoryjnej z uwagi na brak uprawnień laboratorium do wykonania oceny materiału gatunków z grupy oleistych i włóknistych. Próby z ww. partii zostały poddane ponownej ocenie w laboratoriach akredytowanych, które posiadały akredytację do jej wykonania i wydały wyniki tej oceny.

W badanym okresie GIORiN nie stwierdził przypadków, w których podmiot nie zgadzał się z ww. laboratoryjnymi ocenami kontrolnymi materiału siewnego roślin rolniczych.

W ramach nadzoru sprawowanego nad laboratoriami akredytowanymi GIORiN, poza wykazanymi unieważnieniami wyników oceny laboratoryjnej, poddawał badaniu kontrolnemu co najmniej 5% duplikatów prób (nie mniej niż 25 prób dla gatunków zbożowych) ocenianych przez laboratoria akredytowane.

Główny Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa w ramach nadzoru nad WIORiN gromadził dane o wynikach kontroli pracy:

- kwalifikatorów urzędowych i akredytowanych nt. liczby nadanych i cofniętych uprawnień/akredytacji, ilości i powierzchni ocenianych plantacji, plantacji zakwestionowanych po ocenie, oceny cech zewnętrznych, w tym nadanych i cofniętych uprawnień/akredytacji oraz liczby i masy partii ocenianych;
- próbobiorców akredytowanych i urzędowych nt. liczby nadanych i cofniętych uprawnień/akredytacji oraz liczby pobranych prób kontrolnych;
- laboratoriów akredytowanych nt. liczby nadanych i cofniętych akredytacji oraz liczby ocenianych duplikatów i wysyłanych prób sprawdzających, a także wyników oceny badań biegłości.

Główny Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa gromadził dane o wynikach prowadzonych przez WIORiN kontroli obrotu materiałem siewnym poprzez wskazanie liczby i wielkości skontrolowanych partii poszczególnych gatunków oraz liczby pobranych prób kontrolnych.

W sprawie prowadzonej sprawozdawczości w zakresie informacji o tym, jaka część materiału siewnego w obrocie nie spełnia wymagań, dotyczy liczby i wielkości skontrolowanych partii i wyników kontroli, Główny Inspektor wyjaśnił, że „Dane o liczbie zatrzymanych etykiet i plomb nie daje informacji o tym jaka część materiału siewnego w obrocie nie spełnia wymagań. Dlatego sprawozdawczość w tym zakresie dotyczy liczby i wielkości skontrolowanych partii i wyników kontroli, a nie liczby zatrzymanych etykiet i plomb. Nadzór nad podmiotami prowadzącymi etykietowanie i plombowanie oraz obrotem materiałem siewnym sprawują WIORiN. W związku z czym GIORiN nie ma dokumentacji dotyczącej unieważnień oraz zatrzymań etykiet i plomb”.

Główny Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa w odniesieniu do zadań określonych w art. 3 ust. 3 ustawy o nasiennictwie gromadził dane w odniesieniu do oceny materiału siewnego, pobierania prób materiału siewnego oraz kontroli obrotu materiałem siewnym. Dane statystyczne PIORiN, gromadzone w układzie rocznym za lata 2019-2022, prezentowały odpowiednio: 20 024, 22 953, 22 820, 20 090 plantacji roślin rolniczych objętych oceną; 2 158, 2 404, 2 248, 2 404 prób pobranych do oceny tożsamości i czystości odmianowej; 2 242, 2 396, 2 262, 2 003 prób pobranych do oceny weryfikacyjnej; 6 317, 6 136, 6 424, 5 623

dokonanych ocen zewnętrznych sadzeniaków; 18 850, 20 046, 19 665, 19 000 dokonanych ocen laboratoryjnych partii roślin rolniczych; 7 693, 6 291, 7 239, 7 364 dokonanych ocen prób kontrolnych oraz 2 242, 2 396, 2 262, 2 003 dokonanych ocen weryfikacyjnych plantacji nasiennych ziemniaka.

Zadania określone w art. 3 ust. 3 ustawy o nasiennictwie – w zakresie badań odrębności, wyrównywania i trwałości, badań wartości gospodarczej odmiany, sporządzania opisu odmian, oceny materiału siewnego, pobierania prób materiału siewnego oraz kontroli – wykonywane były przez COBORU. Główny Inspektor wyjaśnił, że: „Badanie odrębności, wyrównania i trwałości, badanie wartości gospodarczej odmiany oraz sporządzanie urzędowego opisu odmiany, zgodnie z ustawą o nasiennictwie, są wykonywane przez Centralny Ośrodek Badania Odmian Roślin Uprawnych. Czynności te są związane z procesem rejestracji odmian, tj. działaniami realizowanymi przed działaniami PIORiN. Dla realizacji zadań PIORiN istotny jest wynik rejestracji odmiany, który jest publikowany w postaci „Krajowego rejestru odmian”. GIORiN nie nadzoruje tego zadania przez COBORU. Ponieważ nie są to zadania PIORiN statystyka tych zadań nie jest prowadzona w GIORiN”.

W badanym okresie GIORiN przekazał do WIORiN dwie wytyczne dotyczące typu i sposobu dostarczania materiału do badania w ponownej ocenie kwalifikacyjnej. Główny Inspektor nie ustalał procedur do rozpatrywania wniosków o ponowne dokonanie ponownej kontrolnej oceny materiału siewnego, gdyż stosował metodykę opisaną dla danego gatunku określoną w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 20 listopada 2014 r. w sprawie metod pobierania i okresu przechowywania prób materiału siewnego, oceny tego materiału, wzoru protokołu pobierania prób materiału siewnego oraz sporządzania dokumentacji dotyczącej oceny tego materiału¹⁴.

W badanym okresie dokonywano kontrolnych ocen materiału siewnego złożonych w trybie art. 49 i w trybie art. 81 ust. 9 ustawy o nasiennictwie. Na ogólną liczbę 171 tys. dokonanych ocen przez urzędowe i akredytowane laboratoria do GIORiN złożonych zostało łącznie 410 (0,2%) wniosków producentów o dokonanie ponownej oceny z tego sześć wniosków o ponowną ocenę polową, spośród których cztery w trybie art. 49 ust. 1 i dwa wnioski w trybie art. 81 ust. 9 ustawy o nasiennictwie. W sprawie ponownej oceny laboratoryjnej nasion do GIORiN złożonych zostało sześć wniosków w trybie art. 49 ust. 1, a w sprawie ponownej oceny laboratoryjnej sadzeniaka ziemniaka złożono 398 wniosków. W badanym okresie nie wpłynął do GIORiN żaden wniosek o ponowną ocenę cech zewnętrznych, który przewidziany był do wykonywania wyłącznie w odniesieniu do sadzeniaków. Wszystkie sprawy dotyczące ponownej oceny były ewidencjonowane i ujęte w rejestrze prowadzonym w Biurze Nasiennictwa.

Wnioski o dokonanie ponownej oceny materiału siewnego

W oparciu o próbę badania piętnastu wniosków tj.: pięciu wyników oceny polowej plantacji nasiennych, pięciu wniosków o dokonanie ponownej oceny laboratoryjnej nasion oraz pięciu wniosków o dokonanie ponownej oceny weryfikacyjnej sadzeniaków ziemniaka w zakresie zgodności z przepisami ustawy o nasiennictwie, nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie rozpatrywania wniosków.

Spośród pięciu badanych wniosków o dokonanie ponownej oceny polowej plantacji nasiennych w trzech przypadkach dokonano ponownej oceny weryfikacyjnej dokonując dyskwalifikacji materiału siewnego po ocenie polowej, a w dwóch odmówiono przeprowadzenia oceny (niedotrzymanie terminu złożenia wniosku, brak przedmiotu oceny polowej). Spośród pięciu wniosków o dokonanie ponownej oceny laboratoryjnej w czterech przypadkach dokonano ponownej oceny laboratoryjnej, a w jednym odmówiono przeprowadzenia laboratoryjnej z uwagi na to, że wniosek złożony został po terminie. Spośród pięciu wniosków o dokonanie ponownej oceny weryfikacyjnej sadzeniaków ziemniaka w czterech przypadkach dokonano ponownej oceny,

¹⁴ Dz. U. poz. 1795, ze zm.

a w jednym odmówiono przeprowadzenia oceny z uwagi na niedochowanie terminu złożenia wniosku o ponowną ocenę.

W badanym okresie organizacja prowadzenia ponownej oceny polowej realizowana była zgodnie z art. 49 ust. 1 ustawy o nasiennictwie i nie podlegała zmianom organizacyjnym. Wnioski o ponowną ocenę składane były do Głównego Inspektora za pośrednictwem Wojewódzkiego Inspektora. Wniosek obsługiwany był przez Biuro Nasiennictwa, które wskazywało urzędowego kwalifikatora do przeprowadzenia ponownej oceny polowej z WIORiN innego niż wykonującego pierwszą ocenę.

W badanym okresie obsługa wniosków o ponowną ocenę laboratoryjną podlegała zmianie. Wnioski o ponowną ocenę laboratoryjną nasion do 31 grudnia 2020 r. (zgodnie z art. 49 ustawy o nasiennictwie) składane były do Głównego Inspektora za pośrednictwem Wojewódzkiego Inspektora. W GIORiN wnioski powyższe były rejestrowane w Biurze Nasiennictwa i sprawdzane pod względem formalnym, a Główny Inspektor informował wnioskodawcę, które laboratorium urzędowe Wojewódzkiego Inspektora zostało wyznaczone do przeprowadzenia ponownej oceny laboratoryjnej. Główny Inspektor upoważniał kierownika laboratorium urzędowego WIORiN wyznaczonego do ponownej oceny oraz do wydania i doręczenia wnioskodawcy wyniku oceny. Po zakończeniu oceny kopię dokumentów otrzymywał GIORiN. Od 1 stycznia 2021 r. wnioski ponowną o ocenę laboratoryjną nasion składane były bezpośrednio do Głównego Inspektora i rejestrowane w Biurze Nasiennictwa. Po formalnej akceptacji wniosku był on przekazywany do jednej z dwóch jednostek wewnętrznych GIORiN, tj. Referencyjnego Laboratorium Nasiennego lub Oddziału Centralnego Laboratorium GIORiN. Wnioskodawca informowany był, która jednostka Centralnego Laboratorium wystawi rachunek i wykona ponowną ocenę laboratoryjną. Stosowne pismo do wiadomości przekazywane było do wiadomości WIORiN właściwego ze względu na miejsce pobierania prób oraz jednostki Centralnego Laboratorium GIORiN, która wykonała kwestionowaną próbę.

W badanym okresie obsługa wniosków o ponowną ocenę laboratoryjną – ocena weryfikacyjna sadzoniaków ziemniaka – podlegała zmianie. Wnioski o ponowną ocenę laboratoryjną do 31 grudnia 2020 r. składane były do Głównego Inspektora za pośrednictwem Wojewódzkiego Inspektora, który prowadził pierwszą ocenę. Wniosek obsługiwany był przez Biuro Nasiennictwa. Ponowne badanie wykonywane było przez Centralne Laboratorium o czym informowany był podmiot wnioskujący. W okresie od 1 stycznia 2021 r. wnioski o ponowną ocenę składane były do Głównego Inspektora i obsługiwane przez Biuro Nasiennictwa. WIORiN właściwy ze względu na miejsce badania próby dokonywał pobrania próby bulw ziemniaków i przekazywał do wskazanego w piśmie Referencyjnego Laboratorium Fitosanitarne lub oddziału Centralnego Laboratorium, które nie prowadziło pierwszej oceny.

Wszystkie wnioski o ponowną ocenę od 1 marca 2021 r. rejestrowane były w GIORiN w systemie Elektronicznego Zarządzania Dokumentami. Czynności dokumentowane były w wersji elektronicznej i papierowej.

Wnioski o ponowną ocenę, poza ziemniakiem, stanowiły marginalną ilość w stosunku do liczby ocenianych plantacji i liczby partii materiału siewnego. W oparciu o dane z dokumentacji statystycznej za rozliczone lata 2019-2022 wynika, że po przebadaniu 5% duplikatów z przeprowadzonych 84,5 tys. ocen polowych plantacji nasiennych złożono 5 wniosków o ponowną ocenę (0,006%), z kolei po przebadaniu 5% duplikatów z przeprowadzonych 77,6 tys. ocen laboratoryjnych partii materiału siewnego roślin rolniczych złożono 4 (0,005%) wnioski o ponowną ocenę.

Wskaźnik ponownej oceny laboratoryjnej plantacji sadzoniaków ziemniaka był wyższy i wyniósł 4%, tj. na 8,9 tys. ocenianych plantacji sadzoniaków ziemniaka złożono 398 wniosków o ponowną ocenę. Wyższy wskaźnik ponownej oceny plantacji ziemniaka wynikał m.in. ze stosowania odmiennej metodyki badania,

Dokumentacja laboratoryjna

która była długotrwała i pracochłonna z uwagi odmiennie miejsca pobierania prób (pierwsza ocena dokonywana na bulwach pozyskiwanych z plantacji, druga ocena na bulwach pobranych z magazynów), co powodowało wątpliwości GIORiN czy wszystkie materiały przedstawione do ponownej oceny weryfikacyjnej z pochodziły z plantacji ocenianej w pierwszej ocenie. Główny Inspektor wyjaśnił, że „Aktualnie trwają prace mające na celu walidację i weryfikację opracowanych rozwiązań. Przygotowywany jest równoległe projekt zapisów metodyki”.

Główny Inspektor egzekwował obowiązek składania przez akredytowane laboratoria kopii świadectw i informacji, jak i pisemnych sprawozdań z dokonanej oceny laboratoryjnej materiału siewnego w trybie art. 81 ust. 10 ustawy o nasiennictwie. Składane dokumenty (świadectwa i informacje) były zgodne ze wzorami określonymi w przepisach wykonawczych do ustawy. W badanym okresie w oparciu o dokumenty złożone przez WIORiN za lata 2019-2020 i GIORiN za lata 2021-2023 (I półrocze) wykazano łącznie 58,8 tys. spraw ujętych w 233 sprawozdaniach z dokonanych ocen dotyczących dokumentów.

W GIORiN nie ustalano wewnętrznych procedur w zakresie składania przez akredytowane laboratoria dokumentów w trybie art. 81 ust. 10 ustawy o nasiennictwie. Obowiązek w tym zakresie egzekwowany był na podstawie samej ustawy, tj. akredytowane laboratoria zgodnie z art. 81 ust. 10 pkt 1 w terminie 7 dni od dnia dokonania oceny laboratoryjnej materiału siewnego przekazywały kopie wydanych świadectw i informacji o dyskwalifikacji materiału siewnego. Z wyjaśnień Głównego Inspektora i przedłożonej dokumentacji wynika, że podmioty, które posiadały laboratoria akredytowane były informowane o obowiązku przekazywania wymaganej dokumentacji przed udzieleniem akredytacji. Terminowość przekazywanej dokumentacji była sprawdzana przez nadzorujące je laboratoria urzędowe. Każdy wpływ kopii dokumentów do laboratoriów potwierdzany był pieczęcią i datą wpływu. Wybrana do badania próba dokumentacji była kompletna i przekazana w terminie, a złożone dokumenty zgodne ze wzorami określonymi w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 9 kwietnia 2021 r. w sprawie wzorów świadectw i informacji dotyczących oceny materiału siewnego¹⁵.

Z kolei obowiązek sprawozdawczy w sprawie oceny laboratoryjnej materiału siewnego roślin rolniczych, o którym mowa w art. 81 ust. 10 pkt 2 ustawy o nasiennictwie, realizowany był za pośrednictwem: WIORiN do 31 grudnia 2020 r., a od 1 stycznia 2021 r. komórek organizacyjnych GIORiN (Oddział Centralnego Laboratorium GIORiN oraz Referencyjne Laboratorium Nasiennego Centralnego Laboratorium GIORiN). Główny Inspektor corocznie ustalał obowiązek sprawozdawczy, przekazując arkusze sprawozdań rocznych oraz wskazując sposób i termin przekazania danych. Laboratoria urzędowe sprawdzały i agregowały dane ze sprawozdań nadzorowanych przez siebie laboratoriów akredytowanych. Tak zestawione dane laboratoria urzędowe przekazywały do Biura Nasiennictwa, które dokonywało ostatecznej agregacji danych i sporządzenia na ich podstawie rocznych sprawozdań z działalności PIORiN. Wszystkie sprawozdania złożone przez laboratoria akredytowane w badanym okresie podlegały weryfikacji przez laboratoria urzędowe.

Stosowany system przekazywania danych do sprawozdań był realizowany bez zastosowania programu informatycznego przygotowanego w tym celu, a opierał się na zapisach w arkuszach kalkulacyjnych.

Dla zapewnienia stałego nadzoru nad laboratoriami akredytowanymi w zakresie danych dotyczących ocenianych partii materiału siewnego, GIORiN (Wydział Informatyki we współpracy z Biurem Nasiennictwa) utrzymywał i administrował elektroniczną aplikację dla laboratoriów akredytowanych.

¹⁵ Dz. U. z 2021 r. poz. 757.

Dane gromadzone w tej aplikacji dostępne były dla laboratoriów urzędowych GIORiN nadzorujących laboratoria akredytowane.

Na podstawie analizy dokumentacji pięciu spraw dotyczących złożenia przez akredytowane laboratoria dokumentów oceny partii materiału siewnego wykonanych przez laboratoria akredytowane, tj.: protokołów pobrania prób, kart badań oraz sprawozdań z wykonania oceny laboratoryjnej, o których mowa w art. 81 ust. 10 ustawy o nasiennictwie, stwierdzono, że na wszystkich badanych świadectwach poświadczono, że pobranie prób i ocenę badania laboratoryjnego przeprowadzono zgodnie z metodyką określoną przez Międzynarodowy Związek Oceny Nasion (ISTA). Pisemne sprawozdania z dokonanej oceny laboratoryjnej materiału siewnego sporządzane były w formie uzgodnionej z Głównym Inspektorem. W czterech przypadkach oceniane partie spełniały wymagania kategorii Kwalifikowany stopnia C1, w jednym przypadku – kategorii Elitarny stopnia PB II.

Kontrolne próby materiału siewnego

Zgodnie z art. 122 ust. 1 ustawy o nasiennictwie z materiału siewnego znajdującego się w obrocie pobiera się kontrolne próby do wspólnotowych testów i doświadczeń porównawczych w celu sprawdzenia jego jakości oraz harmonizacji metod dokonywania oceny. Zgodnie z art. 122 ust. 2 ustawy o nasiennictwie Główny Inspektor pobiera i przesyła próby materiału siewnego, o których mowa w ust. 1, do odpowiednich jednostek prowadzących wspólnotowe testy i doświadczenia porównawcze, zgodnie z przepisami Unii Europejskiej dotyczącymi przeprowadzenia doświadczeń i testów porównawczych.

Wykaz krajowych laboratoriów referencyjnych przeprowadzających badania na potrzeby zadań wykonywanych przez PIORiN został określony w załączniku do rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 2 kwietnia 2020 r. w sprawie wykazu krajowych laboratoriów referencyjnych przeprowadzających na potrzeby zadań wykonywanych przez Państwową Inspekcję Ochrony Roślin i Nasiennictwa¹⁶. Zgodnie z tym załącznikiem Krajowym Laboratorium Referencyjnym wyznaczonym przez Ministra RiRW jest Centralne Laboratorium Głównego Inspektoratu Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Toruniu.

W badanym okresie nie stwierdzono wystąpienia okoliczności, w których GIORiN zobowiązany był do pobierania i przesyłania kontrolnych prób materiału siewnego do jednostek prowadzących wspólnotowe testy i doświadczenia porównawcze zgodnie z przepisami Unii Europejskiej, gdyż w tym okresie na terenie UE nie prowadzono testów i doświadczeń porównawczych w celu sprawdzenia jakości materiału siewnego oraz harmonizacji metod dokonywania oceny.

Przekazywanie do COBORU informacji i wykazu pobranych prób

Zasady wymiany informacji o próbach partii materiału siewnego do oceny tożsamości i czystości odmianowej pomiędzy COBORU a GIORiN zostały ustalone w porozumieniu z 9 maja 2017 roku¹⁷. W porozumieniu określono zasady rejestracji i przekazywania prób partii materiału siewnego oraz sposobu przekazywania informacji i dokumentów związanych z realizacją ich oceny.

W badanym okresie wykaz wszystkich pobranych prób oraz wyniki oceny tożsamości i czystości odmianowej materiału siewnego był na bieżąco udostępniany WIORiN, COBORU i GIORiN w aplikacji OTiCO¹⁸. W okresie od 1 stycznia 2019 r. do 30 czerwca 2023 r. z COBORU do GIORiN zostały przekazane 203 informacje dotyczące partii materiału siewnego, w których stwierdzono brak tożsamości odmianowej, brak czystości odmianowej lub brak

¹⁶ Dz. U poz. 618.

¹⁷ Porozumienie w sprawie zasad współpracy w zakresie oceny tożsamości i czystości odmianowej, w tym rejestracji i przekazywania prób pobranych z partii materiału siewnego odmian roślin rolniczych i warzywnych oraz sposobu przekazywania informacji i innych dokumentów związanych z realizacją tej oceny, a także sposobu przekazywania informacji o ruchu odmianowym i urzędowych opisów odmian, które zostały wpisane do Krajowego Rejestru w danym roku.

¹⁸ Aplikacja internetowa służąca do rejestracji pobranych prób.

wschodów partii materiału lub wzorca odmiany, z tego: 45 spraw w 2019 r., 37 w 2020 r., 18 w 2021 r., 45 w 2022 r. oraz 58 spraw w 2023 r.

Badanie pięciu spraw wykazało, że informacje i wykazy pobranych prób materiału zostały przekazane do COBORU zgodnie art. 55 ust. 2 pkt 2 ustawy o nasiennictwie, za pośrednictwem aplikacji OTiCO, w terminach określonych w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 16 maja 2017 r. w sprawie oceny tożsamości i czystości odmianowej materiału siewnego¹⁹. W związku z tym GIORiN nie identyfikował ryzyk związanych z nieokreśleniem terminów i zakresu przekazywanych danych. Informacje o wynikach oceny tożsamości i czystości odmianowej partii materiału siewnego COBORU przekazywał Głównemu Inspektorowi zgodnie z art. 55 ust. 3 ustawy o nasiennictwie. Po zakończeniu oceny w danym roku informacje dotyczące partii materiału siewnego, w której zostały stwierdzone wady w ocenie tożsamości i czystości odmianowej, były zamieszczane na stronie internetowej administrowanej przez PIORiN zgodnie z wymogami art. 55 ust. 4 ustawy o nasiennictwie.

Szkolenia prowadzone przez GIORiN

W okresie od 1 stycznia 2021 r. do 30 czerwca 2023 r. GIORiN przeprowadził na podstawie art. 80 ust. 1 pkt 1 ustawy o nasiennictwie łącznie 14 szkoleń, w tym 10 szkoleń podstawowych, o których mowa w art. 75 ust. 1 pkt 3 dla 59 osób oraz cztery szkolenia doskonalące, o których mowa w art. 79 ust. 3 dla 32 osób.

W 2021 roku GIORiN przeprowadził łącznie pięć szkoleń (dwa podstawowe i trzy doskonalące), w 2022 – trzy szkolenia podstawowe, a w okresie od 1 stycznia do 30 czerwca 2023 r. – łącznie sześć szkoleń (pięć podstawowych i jedno doskonalące).

W związku z przeprowadzonymi szkoleniami w badanym okresie wydano zaświadczenia, o których mowa w art. 75 ust. 1 pkt 3 ww. ustawy, dla 58 spośród 59 uczestników. Badanie dokumentacji dotyczącej wybranych losowo pięciu szkoleń (trzy szkolenia podstawowe i dwa doskonalące) wykazało, że w szkoleniach podstawowych uczestniczyło 20 osób i wydano 19 zaświadczeń. Główny Inspektor wyjaśnił, że „jeden z uczestników wziął udział w części teoretycznej szkolenia, nie stawił się na część praktyczną szkolenia. W związku z powyższym nie przystąpił do egzaminu i nie uzyskał zaświadczenia”.

Programy badanych szkoleń spełniały wymogi określone w załączniku nr 4 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 25 stycznia 2019 r. w sprawie szkoleń z zakresu oceny materiału siewnego, wymagań do wykonywania tej oceny oraz nadzoru i kontroli pracy podmiotów dokonujących tej oceny. Wszystkie szkolenia objęte badaniem przeprowadzone zostały przez pracowników jednostek organizacyjnych GIORiN, tj. dwa szkolenia przeprowadzono przez Referencyjne Laboratorium Nasienne Centralnego Laboratorium GIORiN w Poznaniu, a trzy szkolenia – przez Oddziały Centralnego Laboratorium GIORiN. Uczestnikami szkoleń byli akredytowani analitycy nasienni.

Zgody na wprowadzenie materiału siewnego do obrotu

W okresie od 1 stycznia 2019 r. do 30 czerwca 2023 r. Główny Inspektor otrzymał od Dyrektora COBORU 130 decyzji w sprawie wyrażenia zgody na wprowadzenie do obrotu materiału siewnego z przeznaczeniem do obrotu do testów lub doświadczeń polowych, o których mowa w art. 108 ust. 3 ustawy o nasiennictwie, w tym: 37 decyzji w 2019 r., 34 decyzje w 2020 r., 19 decyzji w 2021 r., 32 decyzje w 2022 r. oraz 8 decyzji w okresie od 1 stycznia do 30 czerwca 2023 r.

Od 1 stycznia 2019 r. do 21 kwietnia 2021 r. rejestr decyzji prowadzony był w formie papierowej, natomiast od kwietnia 2021 r. w formie elektronicznej (Elektroniczne Zarządzanie Dokumentami).

¹⁹ Dz. U. poz. 1048, ze zm.

**Współpraca
Głównego Inspektora
z ARiMR, COBORU
oraz Policją**

W wyniku badania pięciu wybranych losowo decyzji, po jednej z każdego roku objętego kontrolą (co stanowi 3,8% wszystkich otrzymanych decyzji w badanym okresie), stwierdzono, że cztery decyzje dotyczyły wyrażenia zgody na wprowadzenie do obrotu materiału siewnego z przeznaczeniem do testów i doświadczeń polowych²⁰, natomiast jedna decyzja²¹ dotyczyła wygaśnięcia zgody na wprowadzenie do obrotu materiału siewnego z powodu wpisania odmiany do krajowego rejestru. We wskazanym zakresie GIORiN nie współpracował z innymi podmiotami, instytucjami i organami. Decyzje przekazane zostały do WIORiN.

Główny Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa w zakresie wykonywanych zadań – realizował łącznie pięć porozumień, w tym trzy w ramach nadzoru nad wytwarzaniem i obrotem materiałem siewnym roślin rolniczych zawartych z:

- ARiMR w sprawie wymiany danych i informacji (z 17 kwietnia 2019 r.),
- COBORU w sprawie zasad współpracy w zakresie oceny tożsamości i czystości odmianowej, w tym rejestracji i przekazywania prób pobranych z partii materiału siewnego odmian roślin rolniczych i warzywnych oraz sposobu przekazywania informacji i innych dokumentów związanych z realizacją tej oceny, a także sposobu przekazywania informacji o ruchu odmianowym i urzędowych opisów odmian, które zostały wpisane do Krajowego Rejestru w danym roku (z 9 maja 2017 r.),
- Komendantem Głównym Policji w zakresie zwalczania przestępstw i wykroczeń związanych m.in. z obrotem roślinami i produktami pochodzenia roślinnego, w tym materiałem siewnym wprowadzonym do obrotu (z 24 stycznia 2022 r.).

W ramach porozumień zawartych z ww. podmiotami GIORiN we współpracy z ARiMR otrzymywał dane dotyczące rolników, którzy złożyli wnioski o przyznanie płatności do gruntów rolnych będących w ich posiadaniu. Zastępca Głównego Inspektora wyjaśnił, że: „Główny Inspektor Ochrony Roślin i Nasiennictwa, udostępnia dane Wojewódzkim Inspektorom Ochrony Roślin i Nasiennictwa (...). Przekazane (...) dane mogą być wykorzystane wyłącznie w zakresie określonym w art. 32 ustawy z dnia 13 lutego 2020 r. o Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa. W nadzorze nad wytwarzaniem i oceną roślin rolniczych, m.in. pomocniczo w celu weryfikacji położenia plantacji, potwierdzenia przedplonów, itd. (...)”.

W ramach prowadzonej współpracy z COBORU, w oparciu o informacje o próbach partii materiału siewnego do oceny tożsamości i czystości odmianowej, GIORiN kierował wnioski do służb rejestrujących odmiany roślin w innych państwach członkowskich Unii Europejskiej o przekazywanie do COBORU prób wzorcowych odmian²². W ramach zawartego porozumienia GIORiN z Policją – między WIORiN i Policją wymieniane były informacje o podmiotach prowadzących obrót materiałem siewnym.

Pozostałe dwa porozumienia nie dotyczyły produkcji i obrotu materiałem nasiennym. Porozumienie w sprawie współdziałania w zakresie nadzoru i wprowadzaniem do obrotu środków ochrony roślin zostało zawarte z Szefem Krajowej Administracji Skarbowej w trybie art. 32 ust. 7 ustawy o PIORiN. Porozumienie w sprawie nadzoru nad jednostkami certyfikującymi oraz nadzoru nad produkcją ekologiczną zostało zawarte w trybie art. 33 ust. 5 tej ustawy z Głównym Inspektorem Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych.

Główny Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa nie stwierdził problemów dotyczących sposobu i zakresu przekazywania danych w oparciu o zawarte

²⁰ Decyzja nr RZP 1705/R 12358/AR 200 z dnia 3 lipca 2019 r., nr ZYZ 490/R 14506/AR 239 z dnia 31 grudnia 2020 r., nr KUZ 1871/R 13297/AR 248 z dnia 15 kwietnia 2021 r., nr DO/6600/267/2021 z dnia 17 lutego 2022 r.,

²¹ nr DO/6600/238/2019 z dnia 20 marca 2023 r.

²² W badanym okresie liczba prób pobranych przez GIORiN do oceny tożsamości i czystości odmianowej wyniosła 10 383, liczba wzorców, o które wnioskował GIORiN do służb państw członkowskich UE wyniosła 778.

**Oplaty związane
z oceną materiału
siewnego**

porozumienia przy realizacji zadań związanych z nadzorem nad wytwarzaniem i oceną i obrotem materiałem siewnym roślin rolniczych.

W dniu 15 marca 2004 r., na podstawie § 3 ust. 4 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 29 grudnia 2000 r. w sprawie szczegółowego sposobu wykonywania budżetu państwa i szczegółowych zasad obsługi rachunków bankowych budżetu państwa oraz zakresu i terminów sporządzania przez Narodowy Bank Polski informacji i sprawozdań z wykonania budżetu państwa w ramach obsługi bankowej budżetu państwa²³, GIORiN został ustanowiony dysponentem środków budżetowych.

W latach 2019-2020 GIORiN uzyskiwał dochody na podstawie art. 115 ust. 1 ustawy o nasiennictwie z tytułu dokonywania ocen laboratoryjnych materiału siewnego, udzielania akredytacji do dokonywania oceny materiału siewnego, egzaminów, wydawania świadectw mieszanek materiału siewnego wykonywania czynności w ramach nadzoru nad akredytowanymi laboratoriami, usług świadczonych dla podmiotów w zakresie wykonywania badań laboratoryjnych materiału pochodzenia roślinnego w kierunku pochodzenia agrofagów szkodliwych dla roślin oraz na obecność modyfikacji genetycznych, natomiast w okresie od 2021 r. do 30 czerwca 2023 r. – również z tytułu innych niż urzędowe badań laboratoryjnych wykonywanych na zlecenie podmiotów oraz z tytułu przeprowadzanych szkoleń. Dochody te, zgodnie z art. 116 ust. 1 ww. ustawy, stanowiły dochody budżetu państwa.

Z uwagi na sposób prowadzenia ewidencji księgowej w trakcie kontroli nie można było wyodrębnić kwot stanowiących dochody zrealizowane na podstawie art. 115 ust. 1 ustawy o nasiennictwie.

Główny Inspektor wyjaśnił, że „GIORiN prowadził ewidencję dochodów budżetowych w sposób umożliwiający sporządzenie sprawozdań z ich wykonania. Ewidencja szczegółowa planu i zrealizowanych dochodów jest prowadzona zgodnie z rozporządzeniem Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 13 września 2017 r. w sprawie rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej²⁴, wg podziałek klasyfikacji dochodów budżetowych, wynikających z przepisów²⁵, które nie wyodrębniają opłat związanych z oceną materiału siewnego roślin rolniczych”.

Na próbie sześciu spraw, dobranych celowo ze względu na najwyższe wartości opłat w danym roku i wybranym miesiącu²⁶ (trzy sprawy z 2021 r., dwie z 2022 r. i jedna z 2023 r.), stwierdzono, że w okresie od 1 stycznia 2021 r. do 30 czerwca 2023 r. GIORiN pobierał opłaty z tytułu oceny materiału siewnego na podstawie art. 115 ustawy o nasiennictwie, w kwotach określonych w załączniku 4 i 5 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 4 grudnia 2017 r. w sprawie opłat związanych z oceną materiału siewnego²⁷.

Według stanu na 31 grudnia 2019 r. oraz na 31 grudnia 2020 r. z tytułu opłat związanych z oceną materiału siewnego nie wystąpiły zaległości. Na dzień

²³ Dz. U. Nr 122, poz. 1335 ze zm.

²⁴ Dz. U. z 2020 r. poz. 342.

²⁵ Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 2 marca 2010 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych (Dz. U. z 2022 r. poz. 513, ze zm.).

²⁶ Doboru do próby dokonano w oparciu o terminy składania wniosków o dokonanie oceny polowej materiału siewnego określone w § 2 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 18 kwietnia 2013 r. w sprawie terminów składania wniosków o dokonanie oceny polowej materiału siewnego poszczególnych grup roślin lub gatunków roślin rolniczych i warzywnych oraz szczegółowych wymagań w zakresie wytwarzania i jakości materiału siewnego tych roślin (Dz. U. z 2013 r. poz. 517, ze zm.) – dalej: rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 18 kwietnia 2013 r. w sprawie terminów składania wniosków o dokonanie oceny polowej materiału siewnego poszczególnych grup roślin lub gatunków roślin rolniczych i warzywnych oraz szczegółowych wymagań w zakresie wytwarzania i jakości materiału siewnego tych roślin.

²⁷ Dz. U. z 2022 r. poz. 630, ze zm. – dalej: rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 4 grudnia 2017 r. w sprawie opłat związanych z oceną materiału siewnego.

31 grudnia 2021 r. wystąpiły zaległości w kwocie 90 zł, na 31 grudnia 2022 r. – w kwocie 20 960 zł, a na 30 czerwca 2023 r. – w kwocie 24 239 zł.

Jak wyjaśnił Główny Inspektor „w przypadku nie odebrania wyników badań przez zlecających kontaktowano się telefonicznie i za pomocą poczty elektronicznej w celu wyegzekwowania odbioru wyników i zapłaty (...) Jednocześnie została opracowana koncepcja wdrożenia zautomatyzowanego procesu informowania kontrahentów/zleceniodawców o zbliżającym się terminie zapłaty (...)”.

W badanym okresie GIORiN pozyskiwał informacje z WIORiN dotyczące opłat sankcyjnych, o których mowa w art. 123 ustawy o nasiennictwie. Łączna kwota zrealizowanych dochodów budżetowych WIORiN związanych z opłatami sankcyjnymi dotyczącymi nadzoru nad produkcją i obrotem materiałem siewnym roślin rolniczych w 2019 r. wyniosła 49,2 tys. zł, w 2020 r. – 26,1 tys. zł, w 2021 r. – 71,5 tys. zł, w 2022 r. – 471,2 tys. zł, natomiast w okresie od 1 stycznia do 30 czerwca 2023 r. – 20,2 tys. zł. Opłaty sankcyjne wynikały m.in. z braku zgłoszenia prowadzenia obrotu materiałem siewnym, braku wpisania odmiany do krajowego rejestru, niespełnienia wymogów jakościowych materiału siewnego.

W przypadku 15 WIORiN nałożone opłaty sankcyjne zostały zrealizowane w 100%, natomiast w przypadku jednego WIORiN w 92%. W celu wyegzekwowania nałożonych opłat sankcyjnych wysyłano upomnienia o zapłatę oraz złożono tytuły wykonawcze do urzędów skarbowych.

Układ zadaniowy wydatków GIORiN

W latach 2019-2021 kwota zrealizowanych wydatków w ramach działania 21.1.3.1. „Koordynacja nadzoru nad zdrowiem roślin, obrotem i stosowaniem środków ochrony roślin oraz wytwarzaniem, oceną i obrotem materiałem siewnym” na podstawie sprawozdań wyniosła: w 2019 r. – 8 055 914,27 zł (99,52% planu w kwocie 8 094 600,00 zł)²⁸, w 2020 r. – 8 980 241,73 zł (95,33% planu w kwocie 9 420 326,88 zł)²⁹ w 2021 r. – 14 074 121,16 zł (97,84% planu w kwocie 14 385 000,00 zł)³⁰. W 2022 r. kwota zrealizowanych wydatków w ramach działania 21.1.3.1. „Koordynacja nadzoru nad zdrowiem roślin, obrotem i stosowaniem środków ochrony roślin oraz wytwarzaniem, oceną i obrotem materiałem siewnym oraz kontrolą upraw na obecność GMO” wyniosła 18 742 734,77 zł (99,79% planu w kwocie 18 782 000,00 zł)³¹.

Dla ww. działania w latach 2019-2021 określono miernik „liczba dokonanych rozstrzygnięć administracyjnych oraz przeprowadzonych kontroli, wydanych wytycznych i instrukcji, zorganizowanych szkoleń, konferencji, itp. (w szt.)”, którego celem było zapewnienie kontroli nad bezpieczeństwem fitosanitarnym, prawidłowym stosowaniem środków ochrony roślin oraz wytwarzaniem materiału siewnego wysokiej jakości. Wykonanie miernika w 2019 r. wyniosło 2 902 szt. (101,4% planu 2 862 szt.), w 2020 r. – 2 976 szt. (102,90% planu 2 892 szt.), w 2021 r. – 6 979 szt. (196% planu 3 543 szt.).

Główny Inspektor wyjaśnił, że „odchylenia od planowanych wartości wykonania miernika w 2019 r. (o 1,4%) oraz w 2020 r. (o 2,9%), wynikało ze zwiększonej liczby spraw rozpatrywanych w GIORiN m.in. ze względu na zmiany przepisów prawa w zakresie zdrowia roślin i nasiennictwa oraz w zakresie obrotu środkami ochrony roślin i nawozami. Wzrost wartości wykonania miernika w 2021 r. wynikał z realizacji przez GIORiN nowego zadania związanego z nadzorem nad wprowadzaniem do obrotu nawozów i środków wspomagających uprawę roślin (...). Utworzono Referencyjne Laboratorium Nasienne Centralnego

²⁸ RB-BZ1 – roczne sprawozdanie z wykonania wydatków budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich w układzie zdaniowym za okres od początku roku do dnia 31.12.2019 r.

²⁹ RB-BZ1 – roczne sprawozdanie z wykonania wydatków budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich w układzie zdaniowym za okres od początku roku do dnia 31.12.2020 r.

³⁰ RB-BZ1 – roczne sprawozdanie z wykonania wydatków budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich w układzie zdaniowym za okres od początku roku do dnia 31.12.2021 r.

³¹ RB-BZ1 – roczne sprawozdanie z wykonania wydatków budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich w układzie zdaniowym za okres od początku roku do dnia 31.12.2022 r.

Laboratorium GIORiN, które otrzymało nowe zadania związane z nadzorem merytorycznym i koordynacją działań Oddziałów Centralnego Laboratorium i w zakresie laboratoryjnej oceny nasion”.

W 2022 r. dla ww. zadania określono miernik pn. „% wykonania kontroli przez GIORiN w podległych jednostkach”, którego celem było wykonanie kontroli w podległych jednostkach GIORiN w celu zapewnienia bezpieczeństwa fitosanitarnego, prawidłowego obrotu nawozami oraz wytwarzania materiału siewnego wysokiej jakości oraz czystością upraw pod kątem wykluczenia modyfikacji genetycznych. Wykonanie miernika w 2022 r. wyniosło 100 szt. przy zaplanowanej wartości „≥ 95 szt.”

Główny Inspektor wyjaśnił, że prezentacja znaków w sprawozdaniu Rb-BZ1 za 2022 r. wynika z ograniczeń aplikacji Trezor-BUZA, w której sprawozdanie jest sporządzane. Wyjaśnił ponadto, że „Ewidencja szczegółowa planu i zrealizowanych wydatków budżetowych Głównego Inspektoratu Ochrony Roślin i Nasiennictwa jest prowadzona zgodnie z rozporządzeniem Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 13 września 2017 r. w sprawie rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej³², w szczególności planu finansowego oraz według podziałek klasyfikacji wydatków. W zakresie układu zadaniowego ewidencja szczegółowa wydatków jest prowadzona w sposób umożliwiający sporządzenie sprawozdań z wykonania wydatków w układzie zadaniowym. Szczegółowość ewidencji odnosi się do planu, który nie wyodrębnia wydatków poniesionych na zadania realizowane w ramach sprawowanego nadzoru nad produkcją i obrotem materiałem siewnym roślin rolniczych”.

W okresie od 1 stycznia 2019 r. do 30 czerwca 2023 r. łączna liczba wszczętych i zakończonych postępowań w sprawach o nałożenie kar na podstawie przepisu art. 126 ustawy o nasiennictwie wyniosła 220. Żadna sprawa nie została wszczęta z inicjatywy GIORiN. Nie było wydanych orzeczeń na podstawie art. 126 ustawy o nasiennictwie. Podstawą wszczęcia postępowań były czyny wymienione w art. 126 ust. 1 pkt 1, 4-8, 17, 29, 31, 33-34 i 36 ustawy o nasiennictwie.

W GIORiN była prowadzona analiza i monitoring należności, w tym opłat związanych z oceną materiału siewnego roślin rolniczych na bieżąco podczas wpłat kwot, pod kątem istnienia innych niezapłaconych należności danego kontrahenta, wyjaśniania tytułów wpłat i zaliczania nadpłat, przygotowywania danych do sprawozdań budżetowych, finansowych, przeprowadzania inwentaryzacji drogą potwierdzenia sald. Monitoring był prowadzony telefonicznie oraz drogą mailową w celu wyegzekwowania odbioru wyników badań i zapłaty.

Działania, które nie doprowadziły do uaktualnienia opłat związanych z oceną materiału siewnego

Podejmowane działania przez Głównego Inspektora nie doprowadziły do uaktualnienia wysokości opłat związanych z oceną materiału siewnego. Mimo informowania Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi o potrzebie zmiany przepisów rozporządzenia w sprawie opłat związanych z oceną materiału siewnego Główny Inspektor nie podejmował dalszych kroków w celu dokonania tych zmian. W efekcie opłaty te od grudnia 2014 r. do grudnia 2023 r. pozostawały na tym samym poziomie, pomimo że w okresie objętym kontrolą średnia poziomu cen towarów i usług konsumpcyjnych wzrosła o 25,2%³³.

Wysokość opłat związanych z oceną materiału siewnego została określona w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 4 grudnia 2017 r.

³² Dz. U. z 2020 r. poz. 342.

³³ Według komunikatów Głównego Urzędu Statystycznego średnioroczny wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych wyniósł w 2019 r. w stosunku do 2018 r. – 102,3 (wystąpił wzrost cen o 2,3%), w 2020 r. w stosunku do 2019 r. wyniósł 103,4 (wystąpił wzrost cen o 3,4%), w 2021 r.

w sprawie opłat związanych z oceną materiału siewnego. W zakresie dotyczącym wysokości ustalonych stawek tych opłat rozporządzenie to nie było zmieniane od wejścia w życie z dniem 30 grudnia 2017 r. Z kolei poprzedzające je rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 29 grudnia 2014 r. w sprawie opłat związanych z oceną materiału siewnego³⁴ weszło w życie w dniu 3 lutego 2015 r., tj. po upływie blisko siedmiu lat od wejścia w życie z dniem 20 maja 2008 r., uprzedniego rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 10 kwietnia 2008 r. w sprawie wysokości opłat za pobranie urzędowych prób i dokonanie oceny materiału siewnego oraz za dokonanie oceny tożsamości odmianowej, a także terminów i sposobów uiszczania tych opłat³⁵.

I tak na przykład wysokość opłaty za każdą plombę użytą do zabezpieczenia partii materiału siewnego, z której pobrano próbę do oceny laboratoryjnej, określona została w lp. 6 załącznika nr 4 do rozporządzenia z dnia 4 grudnia 2017 r. w sprawie opłat w kwocie 0,39 zł i pozostaje niezmienną od wejścia w życie rozporządzenia z dnia 29 grudnia 2014 r. w sprawie opłat, tj. od blisko dziewięciu lat, a w rozporządzeniu z dnia 10 kwietnia 2008 r. w sprawie opłat poprzedzającym to rozporządzenie wysokość tej opłaty została określona w kwocie 0,30 zł.

Zgodnie z art. 116 ust. 1 ustawy o nasiennictwie opłaty, o których mowa w art. 115 ust. 1 ustawy o nasiennictwie, stanowią dochód budżetu państwa. Problem niedokonywania bieżącej aktualizacji wysokości opłat związanych z oceną materiału siewnego w odniesieniu do utrzymującego się trendu wzrostowego średniorocznego wskaźnika cen towarów i usług konsumpcyjnych wpływa zatem na uszczuplenie dochodów budżetu państwa realizowanych z tytułu opłat związanych z oceną materiału siewnego.

W sprawie wystąpienia do Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z wnioskiem o aktualizację wysokości opłat związanych z oceną materiału siewnego określonych w rozporządzeniu w sprawie opłat Główny Inspektor wyjaśnił, że „(...) Inicjowanie i procedowanie zmiany rozporządzenia w sprawie opłat związanych z oceną materiału siewnego jest kompetencją Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Opłaty i koszty ponoszone z różnych tytułów przez rolników i przedsiębiorców są elementami kształtowania polityki Państwa wobec rolnictwa i rynków rolnych, uwzględniającej różnego rodzaju przesłanki ekonomiczne. Temat ewentualnej zmiany cenników był przedmiotem rozmów w trakcie spotkań przedstawicieli GIORiN z Dyrekcją Departamentu Hodowli i Ochrony Roślin, które odbyły się 27 stycznia 2021 (...) oraz 25 stycznia 2023 r. (...). GIORiN postulował również w piśmie do Departamentów MRiRW wypracowanie jednolitego podejścia do określenia stawek opłat za czynności wykonywane przez organy PIORiN (...)”.

Zdaniem NIK oprócz prowadzenia bieżących spotkań z przedstawicielami MRiRW w uzasadnionych przypadkach po przeprowadzeniu stosownych analiz Główny Inspektor powinien występować z wnioskami do Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie aktualizacji wysokości stawek opłat związanych z oceną materiału siewnego, po przeprowadzeniu analizy średniorocznego wskaźnika cen towarów i usług konsumpcyjnych.

w stosunku 2020 r. – 105,1 (wystąpił wzrost cen o 5,1%), w 2022 r. w stosunku do 2021 r. – 114,4 (wzrost cen o 14,4%).

³⁴ Dz. U. z 2015 r. poz. 88; dalej: rozporządzenie z dnia 29 grudnia 2014 r. w sprawie opłat.

³⁵ Dz. U. Nr 77 poz. 460; dalej: rozporządzenie z dnia 10 kwietnia 2008 r. w sprawie opłat.

**Plantacje nasienne
objęte oceną polową
oraz oceny
laboratoryjne
materiału siewnego**

W poszczególnych latach 2019-2022 łączna liczba plantacji³⁶ nasiennych objętych oceną polową przez urzędowych i akredytowanych kwalifikatorów pod urzędowym nadzorem wyniosła odpowiednio:

- w 2019 r. – 20 024 plantacji o powierzchni 152 969,57000 ha, w tym zakwalifikowano 19 044 plantacji (tj. 95,1% łącznej liczby plantacji objętych oceną) o powierzchni 147 192,1000 ha, a zdyskwalifikowano 980 plantacji (tj. 4,9% łącznej liczby plantacji objętych oceną) o powierzchni 5 777,4700 ha;
- w 2020 r. – 22 953 szt. plantacji o powierzchni 171 077,6400 ha, w tym zakwalifikowano 22 003 plantacji (tj. 95,9% łącznej liczby plantacji objętych oceną) o powierzchni 165 790,2500 ha, a zdyskwalifikowano 950 plantacji (tj. 4,1% łącznej liczby plantacji objętych oceną) o powierzchni 5 287,3900 ha;
- w 2021 r. – 22 820 plantacji o powierzchni 172 111,9200 ha, w tym zakwalifikowano 21 822 plantacji (tj. 95,7% łącznej liczby plantacji objętych oceną) o powierzchni 165 417,5600 ha, a zdyskwalifikowano 998 plantacji (tj. 4,3% łącznej liczby plantacji objętych oceną) o powierzchni 6 694,3600 ha;
- w 2022 r. – 20 090 plantacji o powierzchni 153 442,9400 ha, w tym zakwalifikowano 19 041 plantacji (tj. 94,8% łącznej liczby plantacji objętych oceną) o powierzchni 146 583,3200 ha, a zdyskwalifikowano 1 049 plantacji (tj. 5,2% łącznej liczby plantacji objętych oceną) o powierzchni 6 859,6200 ha.

W badanym okresie liczba dokonanych ocen laboratoryjnych materiału siewnego roślin rolniczych pod względem liczby partii objętych oceną wraz z wynikami tych ocen kształtowała się następująco:

- w 2019 r. oceną laboratoryjną objęto 18 850 partii materiału siewnego, w tym zakwalifikowano 17 968 partii (95,3% ogółu badanych partii), a zdyskwalifikowano 882 partie (4,7% ogółu badanych partii);
- w 2020 r. oceną laboratoryjną objęto 20 046 partii materiału siewnego, w tym zakwalifikowano 18 741 partii (93,5% ogółu badanych partii), a zdyskwalifikowano 1 305 partii (6,5% ogółu badanych partii);
- w 2021 r. oceną laboratoryjną objęto 19 665 partii materiału siewnego, w tym zakwalifikowano 18 861 partii (95,9% ogółu badanych partii), a zdyskwalifikowano 804 partie (4,1% ogółu badanych partii);
- w 2022 r. oceną laboratoryjną objęto 19 000 partii materiału siewnego, w tym zakwalifikowano 18 363 partie (96,6% ogółu badanych partii), a zdyskwalifikowano 637 partii (3,4% ogółu badanych partii).

W okresie objętym kontrolą liczba dokonanych ocen laboratoryjnych materiału siewnego roślin rolniczych pod względem ocenionej masy wraz z wynikami tych ocen kształtowała się następująco:

- w 2019 r. oceną laboratoryjną objęto 388 249,56 ton materiału siewnego, w tym zakwalifikowano 372 641,10 ton, tj. 95,3% ogółu badanej masy, a zdyskwalifikowano 15 608,46 ton, tj. 4,7% ogółu badanej masy;
- w 2020 r. oceną laboratoryjną objęto 446 893,32 tony materiału siewnego, w tym zakwalifikowano 416 353,63 tony, tj. 93,5% ogółu badanej masy, a zdyskwalifikowano 30 539,69 ton, tj. 6,5% ogółu badanej masy;
- w 2021 r. oceną laboratoryjną objęto 404 520,64 tony materiału siewnego, w tym zakwalifikowano 390 926,76 ton, tj. 95,9% ogółu badanej masy, a zdyskwalifikowano 13 593,88 tony, tj. 4,1% ogółu badanej masy;
- w 2022 r. oceną laboratoryjną objęto 393 447,80 ton materiału siewnego, w tym zakwalifikowano 381 520,64 ton, tj. 96,6% ogółu badanej masy a zdyskwalifikowano 11 927,16 ton, tj. 3,4% ogółu badanej masy.

W badanym okresie liczba dokonanych ocen laboratoryjnych materiału siewnego sadzeniaka ziemniaka pod względem liczby ocenionych plantacji i ich powierzchni wraz z wynikami tych ocen kształtowała się następująco:

³⁶ Liczba objętych oceną plantacji odpowiada liczbie wykonanych ocen.

- w 2019 r. oceniono laboratoryjnie 2 242 plantacje o powierzchni 6 747,4200 ha, w tym: zakwalifikowano 1 896 plantacji (84,6% ogółu plantacji o powierzchni 5 667,4400 ha) i zdyskwalifikowano 346 plantacji (15,4% ogółu plantacji o powierzchni 1 079,9800 ha);
- w 2020 r. oceniono laboratoryjnie 2 396 plantacji o powierzchni 7 485,5400 ha, w tym: zakwalifikowano 2 015 plantacji (84,1% ogółu plantacji o powierzchni 6 439,6100 ha) i zdyskwalifikowano 381 plantacji (15,9% ogółu plantacji o powierzchni 1 045,9300 ha);
- w 2021 r. oceniono laboratoryjnie 2 262 plantacji o powierzchni 6 660,6900 ha, w tym: zakwalifikowano 2 012 plantacji (88,9% ogółu plantacji o powierzchni 5 868,9200 ha) i zdyskwalifikowano 250 plantacji (11,1% ogółu badanych plantacji o powierzchni 791,7700 ha);
- w 2022 r. oceniono laboratoryjnie 2 003 plantacji o powierzchni 5 832,1600 ha, w tym: zakwalifikowano 1 860 plantacji (92,9% ogółu plantacji o powierzchni 5 358,3500 ha) i zdyskwalifikowano 143 plantacji (7,1% ogółu plantacji o powierzchni 473,8100 ha).

Główny Inspektor wyjaśnił, że głównymi przyczynami dyskwalifikacji partii materiału siewnego roślin rolniczych było niespełnianie minimalnych wymagań określonych w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 18 kwietnia 2013 r. w sprawie terminów składania wniosków o dokonanie oceny polowej materiału siewnego poszczególnych grup roślin lub gatunków roślin rolniczych i warzywnych oraz szczegółowych wymagań w zakresie wytwarzania i jakości materiału siewnego tych roślin oraz w art. 37 ustawy o nasiennictwie.

W latach 2019-2022 plantacje nasienne roślin rolniczych oraz sadzeniaka ziemniaka zostały zdyskwalifikowane m.in. z powodu niezgodności powierzchni plantacji nasiennej z powierzchnią zadeklarowaną we wniosku, występowania szkodliwych agrofagów, niewykształcenia nasion, złego stanu plantacji (wymarznienie, wysuszenie, itp.); partie materiału siewnego roślin rolniczych zostały zdyskwalifikowane m.in. z powodu niespełniania minimalnych wymagań w zakresie czystości nasion oraz przekroczenia maksymalnych dopuszczalnych poziomów obecności nasion innych gatunków i niespełnianie wymagań w zakresie minimalnej zdolności kiełkowania.

Analizy wpływu nadzoru nad materiałem siewnym na jakość materiału wprowadzanego do obrotu

W badanym okresie GIORiN nie prowadził i nie zlecał do realizacji podmiotom zewnętrznym analiz dotyczących wpływu sprawowanego nadzoru nad produkcją i obrotem materiałem siewnym roślin rolniczych na jakość materiału siewnego wprowadzanego do obrotu gospodarczego.

Główny Inspektor wyjaśnił, że „prowadzenie analiz w zakresie wpływu nadzoru na poprawę jakości materiału siewnego wprowadzanego do obrotu materiału siewnego nie jest zadaniem ustawowym GIORiN. Działania takie nie były prowadzone ani nie są planowane. Inspekcja prowadzi urzędową ocenę i kontrolę obrotu materiałem siewnym. W ramach podejmowanych działań dąży do identyfikacji przypadków, kiedy materiał nie spełnia wymagań i nie może być wprowadzony do obrotu oraz przypadków, kiedy materiał wprowadzony do obrotu nie spełnia albo przestał spełniać wymagania jakościowe. Prowadzone czynności i ich wyniki są dokumentowane w formie właściwych dokumentów oraz sprawozdań”.

W planach działalności Biura Nasiennictwa GIORiN na lata 2019-2023 uwzględniono zadania dotyczące realizacji nadzoru nad produkcją i obrotem materiałem siewnym roślin rolniczych. W sprawozdaniach z realizacji planów za lata 2019-2022 zostały uwzględniane dane dotyczące tego nadzoru³⁷.

Plany kontroli WIORiN oraz plany pracy GIORiN były opracowywane przez Biura i Centralne Laboratorium w GIORiN. Wytyczne i plany działalności WIORiN były przekazywane do WIORiN przed końcem roku poprzedzającego rok, którego dotyczyły.

³⁷ Sprawozdanie za 2023 r. nie zostało sporządzone do dnia zakończenia kontroli.

Sprawozdania z działalności PIORiN w poszczególnych latach 2019-2022 i za okres od 1 stycznia do 30 czerwca 2023 r. sporządzane były na podstawie danych dotyczących realizacji zadań w zakresie nadzoru nad wytwarzaniem, oceną i obrotem materiałem siewnym roślin rolniczych przez wojewódzkich inspektorów, a od 1 stycznia 2021 r. – komórek organizacyjnych GIORiN³⁸.

W okresie od 1 stycznia 2019 r. do 30 czerwca 2023 r. GIORiN nie prowadził programów, których celem byłoby zachęcanie rolników do stosowania kwalifikowanego materiału siewnego. Cel ten był realizowany poprzez informacje umieszczane na stronach internetowych PIORiN.

Główny Inspektor wyjaśnił, że „Zadania dotyczące nadzoru nad wytwarzaniem, oceną i produkcją materiału siewnego nie są uwzględnione w Zintegrowanym Wieloletnim Planie Kontroli dla Polski na lata 2020-2024. Zintegrowany Wieloletni Krajowy Plan Kontroli jest opracowywany na podstawie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/625 z dnia 15 marca 2017 r. w sprawie kontroli urzędowych i innych czynności urzędowych(...). Przepisy z obszaru nasiennictwa regulowane Dyrektywami Rady 66/401/EWG, 66/402/EWG, 2002/54/WE, 2002/56/WE, 2002/57/WE nie są wymienione wśród obszarów do których ma zastosowanie to rozporządzenie”.

Zarządzeniem Głównego Inspektora nr 4/2018 z dnia 5 lutego 2018 r. została powołana Rada Konsultacyjna. W badanym okresie Rada nie prowadziła i nie przedstawiła Głównemu Inspektorowi analiz dotyczących wpływu sprawowanego nadzoru PIORiN nad produkcją i obrotem materiałem siewnym roślin rolniczych na poprawę jakości materiału siewnego wprowadzanego do obrotu gospodarczego. Główny Inspektor wyjaśnił, że „główną ideą Rady jest wymiana opinii i informacji oraz stanowisk z przedstawicielami środowisk branżowych w obszarze działania Inspekcji. (...) W trakcie posiedzeń prezentowane są kierunki działania Inspekcji, sprawozdania z działalności, informacje o zmieniających się przepisach. Podstawową formą pracy członków Rady jest prowadzenie dyskusji, uzyskiwanie reprezentatywnych opinii w obszarach działania Inspekcji. W kontrolowanym okresie członkowie Rady, a więc przedstawiciele środowisk zawodowych i naukowych związanych z branżą rolniczą nie wyrażali opinii, ani nie prezentowali stanowisk dotyczących analiz wpływu nadzoru PIORiN nad produkcją i obrotem materiałem siewnym”.

**Nadzór Głównego
Inspektora nad
stosowaniem
procedur**

W okresie objętym kontrolą Główny Inspektor sprawował nadzór nad stosowaniem procedur w zakresie produkcji i obrotu materiałem siewnym roślin rolniczych w WIORiN m.in. poprzez kontrolę WIORiN, rozpatrywanie skarg i wniosków o ponowną ocenę materiału siewnego oraz odwołań od decyzji wydanych przez Wojewódzkich Inspektorów. Wojewódzkie inspektoraty ochrony roślin i nasiennictwa przekazywały do GIORiN coroczne sprawozdania dotyczące realizacji zadań we wskazanym zakresie. Nadzór nad zadaniami realizowanymi w komórkach organizacyjnych GIORiN w tym samym zakresie sprawowano poprzez organizowanie cotygodniowych porad kierownictwa.

W latach 2019-2022 oraz w okresie od 1 stycznia do 30 czerwca 2023 r. GIORiN nie przeprowadził kontroli wewnętrznych, audytów w zakresie realizacji zadań dotyczących nadzoru nad produkcją i obrotem materiałem siewnym roślin rolniczych.

Główny Inspektor wyjaśnił, że „temat nadzoru nad wytwarzaniem, oceną i obrotem materiałem siewnym nie został wytypowany do objęcia audytem. Typowanie zostało wykonane w oparciu o szacowanie poziomu ryzyka w poszczególnych obszarach. (...) w związku z niezidentyfikowaniem ryzyka w obszarze nadzoru nad wytwarzaniem, oceną i obrotem materiałem siewnym roślin rolniczych nie wystąpiły w GIORiN przypadki niezgodnej z prawem, nieefektywnej, nieoszczędnej lub nieterminowej realizacji zadań”.

³⁸ Oddziałów Centralnego Laboratorium GIORiN oraz Referencyjnego Laboratorium Nasiennego CL GIORiN.

W okresie objętym kontrolą w planach kontroli GIORiN ujęto łącznie 14 kontroli WIORiN, dotyczących realizacji zadań w zakresie nadzoru nad produkcją i obrotem materiałem siewnym roślin rolniczych z tego: trzy w planie na 2019 r., trzy w planie na 2020 r., trzy w planie na 2021 r., dwie w planie na 2022 r. oraz trzy w planie na 2023 r. Według stanu na 30 czerwca 2023 r. zakończono łącznie 11 kontroli. Kontrole były przeprowadzane przez komórki organizacyjne GIORiN, tj.: Stanowisko do Spraw Kontroli oraz Biuro Nasiennictwa. GIORiN nie odstępował od kontroli przyjętych w planach w ww. zakresie.

Główny Inspektor wydał zalecenia pokontrolne, które dotyczyły prawidłowości weryfikacji wniosków o ocenę polową. Zalecenia zostały zrealizowane przez WIORiN poprzez prowadzenie dokładnej weryfikacji przyjmowanych wniosków, w oparciu o aktualne wytyczne i przepisy oraz informowanie oddziałów WIORiN oraz wnioskodawców o zmianach przepisów, wymagań, wzorów druków itp.

W wyniku kontroli przeprowadzonych w WIORiN nie stwierdzono nieprawidłowości w pracy Wojewódzkich Inspektorów w zakresie wynikającym z rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 25 stycznia 2019 r. w sprawie szkoleń z zakresu materiału siewnego, wymagań do wykonywania tej oceny oraz nadzoru i kontroli pracy podmiotów dokonujących tej oceny, w tym w odniesieniu do wymogów § 16 ww. rozporządzenia.

W badanym okresie do GIORiN wpływały sygnały od WIORiN dotyczące znacznej rotacji kadr w WIORiN. Zagadnienia dotyczące zgłaszanych problemów zostały uwzględnione w Strategii Rozwoju Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa na lata 2022-2027. W dokumencie tym określone zostały cele strategiczne takie jak: „Poprawa warunków funkcjonowania Inspekcji”, „Poprawa komunikacji wewnętrznej i zewnętrznej”, „Rozwój obszaru HR” oraz programy działania m.in.: „Wzmocnienie funkcji HR” wraz z działaniami wspierającymi, w tym działaniem pn.: „System motywacyjny” oraz „Szkolenia i sukcesja wiedzy w organizacji”.

Identyfikowanie ryzyka w odniesieniu do celów i zadań

W ramach sprawowanego nadzoru nad wytwarzaniem i obrotem materiałem siewnym roślin rolniczych GIORiN, zgodnie z zarządzeniem nr 16/2019 z dnia 5 lipca 2019 r. w sprawie Regulaminu kontroli zarządczej w GIORiN, Główny Inspektor dokonywał identyfikacji ryzyk w odniesieniu do celów i zadań. Zidentyfikowane ryzyka poddawano analizie w celu określenia prawdopodobieństwa wystąpienia danego ryzyka i możliwych jego skutków.

Funkcjonujący w GIORiN rejestr ryzyk powstał m.in. w oparciu o cele i zadania określone na podstawie Statutu GIORiN, Regulaminu Organizacyjnego, budżetu zadaniowego, Strategii PIORiN na lata 2022-2027. Identyfikacji ryzyka dokonywano w ramach podległych obszarów przez Dyrektorów Biur i Dyrektora Centralnego Laboratorium.

Zidentyfikowane przez Głównego Inspektora ryzyka poddawano w GIORiN analizie mającej na celu określenie prawdopodobieństwa, siłę oddziaływania, istotność ryzyka i reakcję na ryzyko. W Biurze Nasiennictwa zidentyfikowano 14, a w Centralnym Laboratorium 8 obszarów ryzyka. W stosunku do każdego istotnego ryzyka określono rodzaj działań zaradczych, które należy podjąć w celu zmniejszenia danego ryzyka. W procesie identyfikacji ryzyka GIORiN wykorzystywał m.in.: informacje z bieżącej pracy poszczególnych komórek organizacyjnych, wyniki realizacji zadań, wyniki przeprowadzonych kontroli, zmiany prawa, zmiany w organizacji produkcji i obrotu materiałem siewnym.

Po zmianach organizacyjnych od 2021 r. – w związku ze zmianą przepisów ustawy o nasiennictwie – Dyrektor Centralnego Laboratorium na bieżąco monitorował terminowość badań wykonywanych w Oddziałach Centralnego Laboratorium oraz Referencyjnym Laboratorium Nasiennym. W cotygodniowych zestawieniach zamieszczane były dane o liczbie przyjętych próbek, liczbie przebadanych próbek, liczbie próbek przekazanych do innego laboratorium oraz liczbie próbek zagrożonych nieterminową realizacją. W przypadku próbek zagrożonych nieterminową realizacją, przekazywane były

do innego laboratorium, które miało możliwości terminowego przeprowadzenia badań. Informacje z monitoringu prezentowane były kierownictwu PIORiN. W przypadku wystąpienia ryzyka umieszczane były w sygnalizatorze ryzyka, który funkcjonował w komunikacji wewnętrznej jako narzędzie do identyfikacji ryzyk związanych z wykonywaniem bieżących celów/zadań. Aplikacja była dostępna dla wszystkich komórek organizacyjnych on-line.

W badanym okresie GIORiN nie stwierdził przypadków wystąpienia zdarzeń, które wynikałyby z niezidentyfikowania ryzyka w obszarze nadzoru nad wytwarzaniem, oceną i obrotem materiałem siewnym roślin rolniczych, co skutkowałyby niezgodną z prawem, nieefektywną, nieoszczędną czy nieterminową realizacją zadań.

W okresie objętym kontrolą w strukturze organizacyjnej GIORiN wyodrębnione było Stanowisko do spraw Audytu Wewnętrznego. W GIORiN sporządzone zostały plany audytu na 2022 r., 2023 r. oraz sprawozdanie z realizacji tego planu w 2022 r. Wymóg prowadzenia audytu zgodnie z art. 274 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych³⁹ dotyczył państwowych jednostek budżetowych, jeżeli kwota ujętych w planie finansowym dochodów lub wydatków przekroczyła wysokość 40 mln zł. Główny Inspektor wyjaśnił, że „(...) Wskazany próg dochodów w GIORiN przekroczony został w grudniu 2021 r. (...)”.

Rozpatrywanie skarg

W okresie objętym kontrolą do GIORiN wpłynęło pięć skarg dotyczących sprawowanego przez PIORiN nadzoru nad produkcją i obrotem materiałem siewnym roślin rolniczych, w tym: w 2019 r., 2020 r. i 2021 r. – po jednej skardze, a w 2022 r. – dwie skargi. W badanym okresie do GIORiN nie wpłynęły wnioski w tym zakresie.

Badaniem objęto pięć skarg (100%) i stwierdzono, że zostały one rozpatrzone przez Głównego Inspektora lub jego Zastępcę po uprzednim pozyskaniu materiałów i wyjaśnień od WIORiN zgodnie z § 9 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 8 stycznia 2002 r. w sprawie organizacji przyjmowania i rozpatrywania skarg i wniosków⁴⁰. Dokumentacja dotycząca skarg była kompletna i właściwie archiwizowana. Zawiadomienia o przyczynach uznania skarg za bezzasadne zawierały uzasadnienia faktyczne i prawne.

W ramach badania sprawdzono skargę, którą GIORiN otrzymał z MRiRW, dotyczącą zastrzeżeń w zakresie nadzoru PIORiN w odniesieniu do jakości materiału siewnego dwóch partii kukurydzy. Główny Inspektor zlecił podjęcie czynności wyjaśniających przez wyznaczone WIORiN. Postępowanie wyjaśniające nie potwierdziło zarzutów wskazanych w skardze. Główny Inspektor udzielił odpowiedzi skarżącemu oraz MRiRW i Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, wskazując wyniki podjętych działań. Terminowo oraz zgodnie z właściwością rozpatrywano skargi dotyczące sprawowanego nadzoru nad produkcją i obrotem materiałem siewnym roślin rolniczych.

³⁹ Dz. U. z 2023 r. poz. 1270, ze zm.; dalej: ufp.

⁴⁰ Dz. U. z 2002 r. Nr 5, poz. 46.

5.2. Nadzór nad produkcją i obrotem materiałem siewnym roślin rolniczych – Wojewódzkie Inspektoraty Ochrony Roślin i Nasiennictwa

Działania wojewódzkich inspektorów na rzecz zapewnienia prawidłowego nadzoru nad produkcją i obrotem materiałem siewnym roślin rolniczych

Działania Wojewódzkich Inspektorów ochrony roślin i nasiennictwa na rzecz zapewnienia prawidłowego nadzoru nad wytwarzaniem i obrotem materiałem siewnym roślin rolniczych były prawidłowe, jednak sprawowany przez nich nadzór w tym zakresie był niewystarczający.

Wojewódzcy Inspektorzy dostosowali strukturę organizacyjną WIORiN do realizacji zadań w ramach nadzoru nad produkcją i obrotem materiałem siewnym roślin rolniczych oraz zapewnili rzetelne przygotowanie zasobów kadrowych WIORiN do realizacji tych zadań.

W WIORiN prawidłowo weryfikowano wnioski o dokonanie oceny polowej materiału siewnego. Wojewódzcy Inspektorzy prawidłowo i rzetelnie koordynowali i nadzorowali prowadzenie ocen polowych materiału siewnego, pobieranie prób tego materiału oraz wprowadzanie tego materiału do obrotu. Wojewódzcy Inspektorzy zapewniali prawidłowy przebieg procesu kwalifikacji plantacji nasiennych materiału siewnego oraz prowadzili nadzór nad czynnościami podejmowanymi w ramach tego procesu.

W WIORiN prawidłowo i rzetelnie planowano prowadzenie kontroli realizowanych w ramach nadzoru dotyczącego pracy akredytowanych kwalifikatorów i próbobiorców, podmiotów uprawnionych do wypełniania i wydawania etykiet urzędowych oraz stosowania plomb przeznaczonych do zabezpieczenia materiału siewnego wprowadzanego do obrotu. Kontrole ocen polowych materiału siewnego, ocen cech zewnętrznych materiału siewnego, pobrania prób materiału siewnego prowadzone były zgodnie z wymogami określonymi przepisami ustawy o nasiennictwie.

W WIORiN prawidłowo prowadzona była ewidencja podmiotów prowadzących obrót materiałem siewnym, należycie egzekwowano obowiązek składania przez akredytowanych kwalifikatorów i próbobiorców wymaganych przepisami prawa dokumentów. Wojewódzcy Inspektorzy zapewniali, z wyjątkiem jednego przypadku, urzędowym i akredytowanym kwalifikatorom oraz próbobiorcóm udział w szkoleniach, w tym doskonalących zgodnie z wymogiem przepisów ustawy o nasiennictwie (art. 79 ust. 5), co najmniej raz na pięć lat.

Opłaty związane z oceną materiału siewnego ustalano w sposób prawidłowy, na bieżąco z wyjątkiem jednego przypadku prowadzono monitoring należności z tytułu tych opłat oraz czynności windykacyjne w tym zakresie.

Wojewódzcy Inspektorzy z wyjątkiem jednego przypadku określili i wdrożyli procedury kontroli zarządczej odnoszące się nadzoru nad wytwarzaniem i obrotem materiałem siewnym roślin rolniczych. W planach działalności WIORiN uwzględniane były zadania dotyczące wytwarzania i obrotu materiałem siewnym roślin rolniczych, przeprowadzano w tym zakresie analizy oraz sporządzano sprawozdania, które były przekazywane do GIORiN. W okresie objętym kontrolą do WIORiN wpłynęła jedna skarga dotycząca badanego obszaru, która zgodnie z właściwością skierowana została do GIORiN. Wyrokiem Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z 23 listopada 2022 r. skarga została oddalona jako niezasadna.

Wojewódzcy Inspektorzy sprawowali nadzór nad produkcją i obrotem materiałem siewnym roślin rolniczych jednak był on niewystarczający. Spośród 341 spraw objętych kontrolą w wojewódzkich inspektoratach ochrony roślin i nasiennictwa w 17 przypadkach (tj. w ok. 5%) stwierdzono nieprawidłowości dotyczące m.in.:

- nieudokumentowania przeprowadzenia dwóch kontroli pracy kwalifikatora urzędowego, a w przypadku kontroli pracy jednego z kwalifikatorów akredytowanych – nie w pełni rzetelnego sporządzenia

- protokołu z tej kontroli oraz niedokonania w 2020 r. i 2021 r. identyfikacji ryzyka, a w konsekwencji nieprzeprowadzenia jego analizy oraz nieokreślenia reakcji na ryzyko;
- prowadzenia spraw o dokonanie oceny polowej materiału siewnego w oparciu o przyjęte niekompletnie wypełnione wnioski (w dwóch z pięciu wybranych do kontroli);
 - niezgodnego z przepisami prawa dokumentowania kontroli pracy jednego akredytowanego kwalifikatora i dwóch akredytowanych próbobiorców;
 - niedokonania w 2019 r. kontroli pracy jednego urzędowego próbobiorcy;
 - wystawienia rachunków z tytułu przeprowadzenia oceny polowej, pobrania próby pierwszej do oceny laboratoryjnej lub do oceny tożsamości, wydania etykiet z terminem płatności wskazanym w formie konkretnej daty, którą określono jako 13 dni od daty wystawienia rachunku, zamiast z terminem płatności od dnia doręczenia tego rachunku;
 - wydawania etykiet i plomb urzędowych przed uiszczeniem opłaty;
 - doręczania pism, w tym świadectw oceny polowej, bez pokwitowania;
 - sporządzania planów działalności i sprawozdań z ich wykonania niezgodnie z obowiązującymi wzorami;
 - niepodjęcia działań przewidzianych art. 121 ust. 4 ustawy o nasiennictwie (niewydania decyzji o nakazie usunięcia lub zakazie prowadzenia obrotu lub nakazie poddania partii materiału siewnego zabiegom uniemożliwiającym użycie go do siewu, sadzenia, szczepienia, okulizacji lub tylko do rozmnażania, gdy materiał ten nie odpowiadał wymaganiom w zakresie jakości albo wytwarzania, oceny i przechowywania lub obrotu tym materiałem);
 - nierzetelnego dokumentowania przeprowadzonego szkolenia doskonalącego;
 - nierzetelnego sporządzenia sprawozdania z działalności WIORiN oraz nierzetelnego dokumentowania przyjętych wartości mierników w układzie zadaniowym wydatków;
 - podejmowania opieszalejszych działań zmierzających do wyegzekwowania nieopłaconych w terminie należności z tytułu wykonania analiz laboratoryjnych nasion (w jednym spośród pięciu poddanych badaniu przypadków w łącznej kwocie 183 zł).

Zdaniem NIK stwierdzone w trakcie kontroli nieprawidłowości wskazują na potrzebę wzmocnienia stosowanych przez Wojewódzkich Inspektorów instrumentów kontroli zarządczej poprzez zwiększenie nadzoru w zakresie realizacji zadań dotyczących wytwarzania i obrotu materiałem siewnym roślin rolniczych.

6. ZAŁĄCZNIKI

6.1. Metodyka kontroli i informacje dodatkowe

Cel główny kontroli	Czy nadzór Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa nad produkcją i obrotem materiałem siewnym roślin rolniczych był prawidłowy i rzetelny?
Cele szczegółowe	Czy nadzór Głównego Inspektora Ochrony Roślin i Nasiennictwa nad produkcją i obrotem materiałem siewnym roślin rolniczych był prawidłowy i rzetelny? Czy nadzór wojewódzkich inspektorów ochrony roślin i nasiennictwa nad produkcją i obrotem materiałem siewnym roślin rolniczych był prawidłowy i rzetelny?
Zakres podmiotowy	Kontrolą objęto Główny Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Warszawie oraz wojewódzkie inspektoraty ochrony roślin i nasiennictwa – w Kielcach, Koszalinie, Poznaniu Rzeszowie i Wrocławiu.
Kryteria kontroli	Kontrola została przeprowadzona na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy o NIK.
Okres objęty kontrolą	Kontrolą objęto okres od 1 stycznia 2019 r. do 30 czerwca 2023 r. z uwzględnieniem dowodów sporządzonych przed tym okresem, mających istotny wpływ na działalność objętą kontrolą, a także zdarzeń występujących do zakończenia czynności kontrolnych
Pozostałe informacje	Kontrola P/23/038 Nadzór Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa nad produkcją i obrotem materiałem siewnym roślin rolniczych została przeprowadzona z inicjatywy NIK. Termin realizacji kontroli – kontrola rozpoczęła się 2 października 2023 r. a zakończyła się 5 stycznia 2024 r. (data podpisania ostatniego wystąpienia pokontrolnego).
Stan realizacji wniosków pokontrolnych	Wyniki kontroli przedstawiono w sześciu wystąpieniach pokontrolnych. W jednym wystąpieniu pokontrolnym sformułowano uwagę, a w czterech wystąpieniach pokontrolnych łącznie 14 wniosków pokontrolnych. Z informacji o sposobie wykorzystania uwagi i wykonania wniosków pokontrolnych wynika że uwaga i dziewięć wniosków pokontrolnych zostało zrealizowanych, a pięć jest w trakcie realizacji. W przypadku jednego wystąpienia pokontrolnego skierowanego do WIORiN złożone zostało zastrzeżenie do jednej nieprawidłowości dotyczącej niepodejmowania działań przewidzianych w art. 121 ust. 4 ustawy o nasiennictwie, które uchwałą Zespołu Orzekającego Komisji Rozstrzygającej w Najwyższej Izbie Kontroli częściowo zostało uwzględnione (w jednej sprawie), a w pozostałym zakresie zastrzeżenie oddalono. W kontroli uczestniczyły: Departament Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Delegatury NIK w Kielcach, Poznaniu, Rzeszowie, Szczecinie i Wrocławiu.

Wykaz jednostek kontrolowanych

Lp.	Jednostka organizacyjna NIK przeprowadzająca kontrolę	Nazwa jednostki kontrolowanej	Imię i nazwisko kierownika jednostki kontrolowanej
1.	Departament Rolnictwa i Rozwoju Wsi	Główny Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Warszawie	Andrzej Chodkowski Główny Inspektor od 15 lutego 2016 r.
2.	Delegatura NIK w Kielcach	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Kielcach	Marek Chrapek Świętokrzyski Wojewódzki Inspektor Ochrony Roślin i Nasiennictwa od dnia 5 maja 2008 r.
3.	Delegatura NIK w Poznaniu	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Poznaniu	Adam Błochowiak Wielkopolski Wojewódzki Inspektor Ochrony Roślin i Nasiennictwa od dnia 8 maja 2002 r.
4.	Delegatura NIK w Rzeszowie	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Rzeszowie	Edyta Wilk Podkarpacki Wojewódzki Inspektor Ochrony Roślin i Nasiennictwa od dnia 30 stycznia 2018 r.
5.	Delegatura NIK w Szczecinie	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Koszalinie	Barbara Hawrył Zachodniopomorski Wojewódzki Inspektor Ochrony Roślin i Nasiennictwa od 6 czerwca 2019 r., wcześniej, od 15 listopada 2018 r. do 5 czerwca 2019 r., obowiązki Wojewódzkiego Inspektora pełnił Paweł Chwistek.
6.	Delegatura NIK we Wrocławiu	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa we Wrocławiu	Bernadeta Kucharska Dolnośląski Wojewódzki Inspektor Ochrony Roślin i Nasiennictwa, od 1 kwietnia 2021 r., w okresie od 14 lipca 2016 r. do 31 marca 2021 r. funkcję kierownika jednostki pełnił Zbigniew Michalewski.

Wykaz ocen kontrolowanych jednostek

Lp.	Nazwa jednostki kontrolowanej	Ocena kontrolowanej działalności*/	Stany mające wpływ na wydaną ocenę:	
			prawidłowe	nieprawidłowe
1.	Główny Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Warszawie	w formie opisowej	Główny Inspektor ustalił wytyczne dotyczące prowadzenia w Głównym Inspektoracie Ochrony Roślin i Nasiennictwa zadań i spraw w zakresie nadzoru nad produkcją i obrotem materiałem siewnym roślin rolniczych oraz przekazywał je do Wojewódzkich Inspektoratów Ochrony Roślin i Nasiennictwa zgodnie z art. 6 ustawy o PIORiN. W ramach sprawowanego nadzoru nad pracą akredytowanych i urzędowych laboratoriów, jednostki organizacyjne GIORiN odpowiedzialne za nadzór nad pracą laboratoriów przeprowadzały kontrolną ocenę laboratoryjną materiału siewnego roślin rolniczych, w wyniku której stwierdzano nieistotne błędy w wykonaniu tej oceny. Główny Inspektor egzekwował obowiązek składania przez akredytowane laboratoria kompletnej dokumentacji. W GIORiN prawidłowo rozpatrywano wnioski o ponowne dokonanie kontrolnej oceny materiału siewnego. Oceny wyników badań laboratoryjnych były dokonywane rzetelnie. W ramach stosowanych w GIORiN mechanizmów kontroli zarządczej w obszarze objętym zakresem kontroli na bieżąco identyfikowano ryzyka związane z nadzorem nad wytwarzaniem i obrotem materiałem siewnym. W odniesieniu do obszarów, w których zidentyfikowano istotne ryzyko wystąpienia nieprawidłowości wdrażano działania zaradcze w celu jego minimalizacji.	Stanowisko ds. koordynacji oceny materiału siewnego w Biurze Nasiennictwa GIORiN zostało wyodrębnione w strukturze organizacyjnej GIORiN w dniu 15 lipca 2022 r., tj. po upływie 18 miesięcy od dnia wejścia w życie zmiany przepisów ustawy o nasiennictwie przypisujących Głównemu Inspektorowi z dniem 1 stycznia 2021 r. zadania dotyczące oceny laboratoryjnej materiału siewnego roślin rolniczych (art. 44 ust. 1), prowadzenia szkoleń, w tym analityków nasiennych (art. 80 ust. 1), nadzoru nad pracą urzędowych laboratoriów i akredytowanych laboratoriów, w tym analityków nasiennych (art. 81 ust. 1a). Zgodnie ze standardem II.A.3. kontroli zarządczej struktura organizacyjna jednostki powinna być dostosowana do aktualnych celów i zadań, a zakres zadań, uprawnień i odpowiedzialności jednostek, poszczególnych komórek organizacyjnych jednostki oraz zakres podległości pracowników powinien być określony w formie pisemnej w sposób przejrzysty i spójny. Główny Inspektor wyjaśnił, że „Od 1 stycznia 2021 do 15 lipca 2022

			<p>W GIORiN prowadzone były rejestry decyzji dotyczących wyrażenia zgody na wprowadzenie do obrotu materiału siewnego wydanych przez Dyrektora Centralnego Ośrodka Badania Odmian Roślin Uprawnych na podstawie art. 108 ust. 3 ustawy z dnia 9 listopada 2012 r. o nasiennictwie. W zakresie oraz terminach określonych w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 16 maja 2017 r. w sprawie oceny tożsamości i czystości odmianowej materiału siewnego realizowano obowiązek przekazywania przez Głównego Inspektora Dyrektorowi COBORU informacji o planowanej liczbie prób materiału siewnego przeznaczonych do oceny tożsamości i czystości odmianowej oraz wykazu pobranych prób materiału siewnego wysłanych do oceny tożsamości i czystości odmianowej. Zgodnie z wymogiem art. 55 ust. 4 ustawy o nasiennictwie – na stronie internetowej administrowanej przez Państwową Inspekcję Ochrony Roślin i Nasiennictwa zamieszczone były informacje o wynikach oceny tożsamości i czystości odmianowej partii materiału siewnego, w której zostały stwierdzone wady w ocenie tożsamości i czystości odmianowej. Najwyższa Izba Kontroli zauważa, że zorganizowanie systemu sprawozdawczości (przekazywanie danych i sporządzanie sprawozdań) wyłącznie w oparciu o arkusz kalkulacyjny bez zastosowania innych narzędzi, <i>generuje duże ryzyko niezapewnienia</i> prawidłowej agregacji i integralności danych. Struktura organizacyjna GIORiN była dostosowana do realizacji zadań dotyczących nadzoru nad produkcją i obrotem materiałem siewnym roślin rolniczych.</p>	<p>zadania związane z nadzorem nad oceną laboratoryjną wykonywaną przez laboratoria urzędowe i akredytowane, organizacja szkoleń dla analityków nasiennych, oraz organizacji i nadzoru nad szkoleniami z zakresu oceny laboratoryjnej wykonywanymi przez laboratoria GIORiN były zadaniami Referencyjnego Laboratorium Nasiennego Centralnego Laboratorium GIORiN. (...) Zarządzeniem Nr 7/2022 Głównego Inspektora Ochrony Roślin i Nasiennictwa z dnia 15 lipca 2022 r. w sprawie zmiany zarządzenia w sprawie nadania regulaminu organizacyjnego Głównemu Inspektoratowi Ochrony Roślin i Nasiennictwa wyodrębnione zostało Stanowisko ds. Koordynacji Oceny Materiału Siewnego. Zadania tego stanowiska są szczegółowo opisane w regulaminie. Z uwagi na złożoność zadania Stanowiska ds. Koordynacji Oceny Materiału Siewnego są realizowane przez pracownika Biura Nasiennictwa o najwyższych kompetencjach i doświadczeniu w tym zakresie”. Główny Inspektor w wyjaśnieniach nie odniósł się do przyczyn dla których ww. Stanowisko ds. koordynacji oceny materiału siewnego wyodrębnione zostało Biurze Nasiennictwa GIORiN dopiero w dniu 15 lipca 2022 r. Zdaniem NIK brak wyodrębnienia ww. Stanowiska w strukturze organizacyjnej GIORiN od początku obowiązywania zmienionych przepisów ustawy o nasiennictwie (tj. od 1 stycznia</p>
--	--	--	---	--

				2021r.) miało istotne znaczenie dla jakości sprawowanego nadzoru nad wytwarzaniem i obrotem materiałem siewnym roślin rolniczych.
2.	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Kielcach	pozytywna	<p>Wojewódzki Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Kielcach prawidłowo i rzetelnie sprawował w latach 2019-2023 (I półrocze) nadzór nad produkcją i obrotem materiałem siewnym roślin rolniczych.</p> <p>Struktura organizacyjna Inspektoratu oraz jego zasoby kadrowe zostały rzetelnie przygotowane do realizacji ww. zadań, zaś szkolenia pracowników i stosowane mechanizmy kontroli zarządczej, właściwie identyfikowane ryzyko oraz sposoby jego zapobiegania, zapewniały realizację zadań zgodnie z prawem oraz oszczędnie, efektywnie i terminowo. Wnioski o dokonanie oceny materiału siewnego, składane do WIORiN były przezeń rzetelnie weryfikowane i prawidłowo rozpatrywane, zaś nadzór sprawowany nad pracą urzędowych i akredytowanych kwalifikatorów oraz urzędowych i akredytowanych próbobiorców był zgodny z art. 81 ust.1-3 ustawy z dnia 9 listopada 2012 r. o nasiennictwie .</p> <p>W ramach nadzoru nad produkcją i obrotem materiałem siewnym WIORiN rzetelnie przeprowadzał na podstawie art. 81 ust. 8 ww. ustawy kontrolne oceny polowe materiału siewnego, kontrolne oceny cech materiału siewnego lub kontrolną ocenę laboratoryjną takiego materiału. Sporządzane były wszystkie wymagane procedurami i przepisami prawa dokumenty, a ich jakość nie budziła wątpliwości. Egzekwował także obowiązek składania przez próbobiorców, kwalifikatorów i laboratorium wymaganej dokumentacji zgodnie z obowiązującymi wzorami. W pięciu przypadkach, gdy w trakcie przeprowadzanych kontroli stwierdzone zostały nieprawidłowości, Inspektorat unieważnił wyniki oceny polowej.</p>	

			<p>W jednej ze spraw nieprawidłowości skutkowały złożeniem zawiadomienia do organów ścigania o możliwości popełnienia przestępstwa. Prawidłowo pobierane były należne opłaty, a ich wysokość wynikała z obowiązujących przepisów prawa. Celem zapewnienia wysokiej jakości pracy próbobiorców i kwalifikatorów, Inspektorat organizował przy pomocy różnych ośrodków szkolenia podstawowe i doskonalące oraz samodzielnie przeprowadził osiem szkoleń doskonalących. Rzetelnie i legalnie tj. zgodnie z art. 121 ust. 1 ustawy o nasiennictwie, przeprowadził 368 kontroli materiału siewnego roślin rolniczych. W corocznych planach działalności Inspektorat ujmował zagadnienia związane z wpływem sprawowanego nadzoru nad produkcją i obrotem materiałem siewnym roślin rolniczych. Prowadził przy tym działania mające na celu zachęcenie rolników do stosowania materiału kwalifikowanego. W okresie objętym kontrolą nie wpłynęły skargi na działalność Inspektoratu.</p>	
3.	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Poznaniu	w formie opisowej	<p>W strukturze organizacyjnej WIORiN wyodrębniony został dział, który realizował zadania w zakresie nadzoru nad produkcją i obrotem materiałem siewnym. Zadania w tym zakresie przypisane zostały również oddziałom WIORiN. W opisach stanowisk pracy wybranych pracowników wskazane były do realizacji zadania przypisane komórkom, w których byli oni zatrudnieni.</p> <p>W okresie objętym kontrolą w Inspektoracie wnioski o dokonanie oceny polowej materiału siewnego były prawidłowo i rzetelnie weryfikowane, a przygotowanie i dopuszczenie do obrotu materiału siewnego oraz jakość materiału siewnego roślin rolniczych była kontrolowana przez WIORiN. Ocena polowa materiału siewnego roślin rolniczych dokonywana była przez urzędowych</p>	<p>Stwierdzone nieprawidłowości, o charakterze formalnym, niemające wpływu na prawidłowość prowadzenia nadzoru nad produkcją i obrotem materiałem siewnym dotyczyły: przypadku nieudokumentowania przeprowadzenia dwóch kontroli pracy kwalifikatora urzędowego, a w przypadku kontroli pracy jednego z kwalifikatorów akredytowanych nie w pełni rzetelnego sporządzenia protokołu z tej kontroli oraz niedokonania w 2020 i 2021 roku identyfikacji ryzyka, a w konsekwencji nieprzeprowadzenia jego analizy oraz nieokreślenia reakcji na ryzyko.</p>

			<p>kwalfikatorów upoważnionych przez Wojewódzkiego Inspektora oraz przez osoby fizyczne, które uzyskały akredytację wojewódzkiego inspektora (akredytowanych kwalfikatorów). Próby materiału siewnego roślin rolniczych do oceny laboratoryjnej, pobierane były przez upoważnionych przez Wojewódzkiego Inspektora urzędowych próbobiorców oraz przez osoby fizyczne, które uzyskały akredytację (akredytowanych próbobiorców). Podmioty te w sposób rzetelny i prawidłowy przygotowywały wymaganą dokumentację, która przekazywana była terminowo do WIORiN. W okresie objętym kontrolą WIORiN sprawował nadzór nad pracą urzędowych kwalfikatorów i akredytowanych kwalfikatorów oraz urzędowych próbobiorców i akredytowanych próbobiorców, a do 31 grudnia 2020 r. także nad pracą urzędowych laboratoriów i akredytowanych laboratoriów, w tym analityków nasiennych. WIORiN kontrolował pracę laboratoriów akredytowanych, w szczególności w zakresie obowiązujących metodyk oceny materiału siewnego oraz wymagań w zakresie wytwarzania i oceny materiału siewnego. Kwalfikatorzy oraz próbobiorcy byli przez WIORiN objęci wymaganymi szkoleniami, o których mowa w art. 75 ust. 1 pkt 3 i art. 79 ust. 3 ustawy z dnia 9 listopada 2012 r. o nasiennictwie.</p> <p>W ewidencji przedsiębiorców i rolników, prowadzonej w Inspektoracie, odnotowywano informacje określone w art. 84 ust. 4 i 5 oraz art. 86 ust. 5 i 6 ustawy o nasiennictwie.</p> <p>Zaświadczenia o dokonaniu wpisu lub dokonaniu zmian zostały wydane zgodnie z przepisami ww. ustawy.</p> <p>W przypadkach objętych kontrolą WIORiN opłaty za wykonanie czynności związanych z oceną materiału siewnego zostały pobrane</p>	
--	--	--	---	--

			<p>w wysokości określonej w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 4 grudnia 2017 r. w sprawie opłat związanych z oceną materiału siewnego oraz w terminie w nim określonym.</p> <p>W okresie objętym kontrolą w planach działalności WIORiN uwzględniane były zadania z zakresu nadzoru nad produkcją i obrotem materiałem siewnym, przeprowadzano również w tym zakresie analizy oraz sporządzano sprawozdania, które były przekazywane do Głównego Inspektoratu Ochrony Roślin i Nasiennictwa.</p>	
4.	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Rzeszowie	w formie opisowej	<p>Struktura organizacyjna WIORiN w Rzeszowie została właściwie przygotowana, a zasoby kadrowe przeszkolono do realizacji zadań w kontrolowanym zakresie. Nadzór nad wytwarzaniem, oceną i obrotem materiałem siewnym roślin rolniczych należał do upoważnionych przez Wojewódzkiego Inspektora pracowników Działu Nadzoru Nasiennego, oraz jednostek terenowych, którym formalnie przypisano te zadania. Ocenę materiału siewnego roślin rolniczych wykonywali pracownicy WIORiN oraz osoby fizyczne, które uzyskały akredytację.</p> <p>Ewidencja podmiotów prowadzących obrót materiałem siewnym prowadzona była prawidłowo z uwzględnieniem zmian wpływających na jej aktualizację. Nadzór WIORiN nad obrotem materiałem siewnym roślin rolniczych, w tym przygotowaniem i dopuszczeniem do obrotu był zgodny z przepisami dotyczącymi produkcji i obrotu materiałem siewnym roślin rolniczych. W sumie w latach 2019-2023 (do 30 czerwca) przeprowadzono 2787 kontroli materiału siewnego, z uwzględnieniem roślin rolniczych. Pobieranie opłat związanych z oceną materiału siewnego było prawidłowe. Analizowano wpływ pełnionego nadzoru nad produkcją i obrotem</p>	<p>W wybranych (losowo) do kontroli sprawach dotyczących produkcji i obrotu materiałem siewnym stwierdzone zostały nieprawidłowości dotyczące:</p> <ul style="list-style-type: none"> – procedowania spraw o dokonanie oceny polowej materiału siewnego w oparciu o przyjęte niekompletnie wypełnione wnioski (w dwóch z pięciu wybranych do kontroli); – niezgodnego z przepisami prawa dokumentowania kontroli pracy jednego akredytowanego kwalifikatora i dwóch akredytowanych próbobiorców; – niedokonania w 2019 r. kontroli pracy jednego urzędowego próbobiorcy; – wystawienia rachunków z tytułu przeprowadzenia oceny polowej, pobrania próby pierwszej do oceny laboratoryjnej lub do oceny tożsamości, wydania etykiet

			<p>materiałem siewnym, w tym także roślin rolniczych, na jakość tego materiału wprowadzanego do obrotu gospodarczego. NIK pozytywnie oceniła współpracę z innymi organami w zakresie nadzoru nad produkcją i obrotem materiałem siewnym roślin rolniczych, a także prowadzone działania informacyjno-edukacyjne w obszarze praktyk agrotechnicznych.</p> <p>Zastosowane mechanizmy kontroli zarządczej były optymalne w kwestii zapewnienia realizacji celów i zadań w sposób zgodny z prawem.</p>	<p>z terminem płatności wskazanym w formie konkretnej daty, którą określono, jako 13 dni od daty wystawienia rachunku, zamiast z terminem płatności od dnia doręczenia tego rachunku;</p> <ul style="list-style-type: none"> – wydawania etykiet i plomb urzędowych przed uiszczeniem opłaty; – doręczania pism, w tym świadectw oceny polowej, bez pokwitowania; – sporządzania planów działalności i sprawozdań z ich wykonania niezgodnie z obowiązującymi wzorami.
5.	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Koszalinie	w formie opisowej	<p>Wojewódzka Inspektor dostosowała strukturę organizacyjną oraz zasoby kadrowe WIORiN do realizacji zadań w ramach nadzoru nad produkcją i obrotem materiałem siewnym roślin rolniczych. W WIORiN prawidłowo weryfikowano wnioski o dokonanie oceny polowej materiału siewnego. Wojewódzka Inspektor prawidłowo i rzetelnie koordynowała i nadzorowała oceny polowe materiału siewnego, pobieranie prób oraz obrót materiałem siewnym. WIORiN podejmował prawidłowe działania mające na celu zapewnienie właściwego procesu kwalifikacji plantacji nasiennych materiału siewnego oraz prawidłowo prowadził nadzór nad czynnościami podejmowanymi w ramach tego procesu.</p> <p>W WIORiN prawidłowo i rzetelnie planowano prowadzenie kontroli realizowanych w ramach nadzoru dotyczącego akredytowanych kwalifikatorów i próbobiorców, podmiotów uprawnionych do wypełniania i wydawania etykiet urzędowych oraz stosowania plomb, a kontrole ocen polowych materiału siewnego</p>	<p>W toku kontroli stwierdzono nieprawidłowości dotyczące:</p> <ul style="list-style-type: none"> – niepodjęcia przez Wojewódzką Inspektor działań przewidzianych w art. 121 ust. 4 ustawy o nasiennictwie, polegających na wydaniu decyzji określających nakazy lub zakazy określone w pkt. 1-3 art. 121 ust. 4 tej ustawy, w sytuacji stwierdzenia w wyniku kontroli materiału siewnego, że jedna lub kilka partii materiału siewnego nie odpowiadają wymaganiom w zakresie jakości albo wytwarzania, oceny i przechowywania materiału siewnego lub obrotu tym materiałem; – nierzetelnego udokumentowania w 2020 r.

			<p>albo kontrole ocen cech zewnętrznych materiału siewnego lub kontrole pobrania prób materiału siewnego prowadzone były zgodnie wymogami wynikającymi z przepisów ustawy z dnia 9 listopada 2012 r. o nasiennictwie WIORiN prawidłowo i rzetelnie prowadził ewidencję podmiotów prowadzących obrót materiałem siewnym oraz należycie egzekwował obowiązek składania przez akredytowanych kwalifikatorów i próbobiorców wymaganych przepisami prawa dokumentów. WIORiN zapewnił urzędowym i akredytowanym kwalifikatorom oraz próbobiorców udział w szkoleniach doskonalących co najmniej raz na 5 lat (zgodnie z wymogiem określonym w art. 79 ust. 3 ustawy o nasiennictwie), z wyjątkiem roku 2020. Opłaty związane z materiałem siewnym ustalano w sposób prawidłowy, na bieżąco prowadzono monitoring należności oraz czynności windykacyjne. Inspektorat określił i wdrożył procedury kontroli zarządczej odnoszące się do nadzoru nad produkcją i obrotem materiałem siewnym roślin rolniczych.</p>	<p>jednego przeprowadzonego szkolenia doskonalącego;</p> <ul style="list-style-type: none"> - nierzetelnego sporządzenia sprawozdania z działalności WIORiN za 2022 r. w zakresie liczby wystawionych mandatów; - niezapewnienia rzetelnego dokumentowania wartości przyjętych w 2023 r. do realizacji mierników. <p>Zidentyfikowane w toku kontroli przypadki nieprawidłowych i/lub nierzetelnych działań, chociaż nie miały negatywnego wpływu na kontrolowaną działalność, świadczą o potrzebie wzmocnienia mechanizmów kontroli zarządczej w odniesieniu do sposobu realizacji i dokumentowania przez WIORiN zadań związanych z nadzorem nad produkcją i obrotem materiałem siewnym roślin rolniczych.</p>
6.	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa we Wrocławiu	pozytywna	<p>Struktura organizacyjna i zasoby kadrowe WIORiN zostały rzetelnie przygotowane do realizacji zadań dotyczących nadzoru nad produkcją i obrotem materiałem siewnym roślin rolniczych. Pracownicy Inspektoratu odbywali stosowne szkolenia. Wnioski o dokonanie oceny polowej materiału siewnego były prawidłowo i rzetelnie weryfikowane. WIORiN sprawował nadzór nad pracą urzędowych i akredytowanych kwalifikatorów.</p> <p>Prawidłowo i rzetelnie Inspektorat nadzorował pracę urzędowych i akredytowanych próbobiorców oraz urzędowych i akredytowanych laboratoriów (w latach 2019-2020). W ramach nadzoru nad produkcją i obrotem materiałem siewnym w latach 2019-2023 (I półrocze) przeprowadzono: 6239 ocen polowych materiału siewnego,</p>	<p>W jednym spośród pięciu poddanych badaniu przypadków dotyczących należności z tytułu wykonania analiz laboratoryjnych nasion – kwota należności wynikająca z dwóch rachunków w łącznej kwocie 183 zł – które nie zostały opłacone w terminie – podejmowano opieszale działania zmierzające do ich wyegzekwowania. Wojewódzki Inspektor nie skierował niezwłocznie do dłużnika upomnienia, co było niezgodne z art. 6 § 1 ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji⁴¹ w związku z § 7 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 30 grudnia 2015 r. w sprawie</p>

			<p>1113 kontroli materiału siewnego roślin rolniczych i warzywnych oraz 676 pobrań prób kontrolnych materiału siewnego roślin rolniczych i warzywnych.</p> <p>Ewidencja podmiotów zajmujących się obrotem materiałem siewnym roślin rolniczych prowadzona była w WIORiN rzetelnie i zgodnie z wymogami wynikającymi z ustawy o nasiennictwie. Egzekwowano obowiązek składania przez akredytowanych próbobiorców, akredytowanych kwalifikatorów oraz akredytowane laboratoria dokumentów (świadectw i informacji dotyczących ocen materiału siewnego), wymagane dane przekazywano do GIORiN. Inspektorat prowadził szkolenia, a opłaty związane z oceną materiału siewnego pobierano prawidłowo i rzetelnie, z wyjątkiem jednego przypadku nierzetelnego prowadzenia działań windykacyjnych.</p>	<p>postępowania wierzycieli należności pieniężnych⁴².</p> <p>Pisemne wezwanie do wykonania obowiązków dotyczących zapłaty ww. należności zostało skierowane dopiero 30 października 2019 r., tj. odpowiednio 50 i 44 dni po upływie terminów płatności.</p> <p>Po czym 20 lutego 2020 r. skierowano ponownie wezwanie do wykonania tych obowiązków, a tytuł wykonawczy przesłano do organu egzekucyjnego 11 maja 2020 r. (tj. po 191 dniach od daty wezwania do zapłaty).</p> <p>Opóźnienia w podejmowaniu działań mających na celu odzyskanie wskazanych należności spowodowane było głównie okresowymi absencjami pracowników WIORiN odpowiedzialnych za realizację tych zadań oraz powtórnych awizowań zwrotnych potwierdzeń odbioru wysłanych rachunków.</p>
--	--	--	---	---

*/ pozytywna / negatywna / w formie opisowej

⁴¹ Dz. U. z 2023 r. poz. 2505, ze zm.

⁴² Dz. U. z 2017 r. poz. 1483 – rozporządzenie obowiązywało do 29 lipca 2020 r.

6.2. Analiza stanu prawnego i uwarunkowań organizacyjno- -ekonomicznych

ustawa o PIORiN

Organizacja PIORiN

Zadania, organizacja i zasady funkcjonowania Inspekcji

Zgodnie z art. 2 pkt 3 ustawy o PIORiN Inspekcja wykonuje zadania związane z nadzorem nad wytwarzaniem i oceną materiału siewnego oraz obrotem tym materiałem w zakresie określonym w ustawie o nasiennictwie oraz nadzorem nad przestrzeganiem przepisów tej ustawy dotyczących stosowania materiału siewnego.

Zgodnie z art. 3 ustawy o PIORiN nadzór nad wykonywaniem zadań Inspekcji sprawuje minister właściwy do spraw rolnictwa. Organami Inspekcji są: 1) Główny Inspektor Ochrony Roślin i Nasiennictwa, 2) wojewoda wykonujący zadania przy pomocy wojewódzkiego inspektora ochrony roślin i nasiennictwa, jako kierownika wojewódzkiej inspekcji ochrony roślin i nasiennictwa wchodzącej w skład rządowej administracji zespolonej w województwie.

Zgodnie z art. 5 ustawy o PIORiN Główny Inspektor wykonuje swoje zadania przy pomocy Głównego Inspektoratu Ochrony Roślin i Nasiennictwa. Minister właściwy do spraw rolnictwa nadaje, w drodze zarządzenia, statut Głównemu Inspektoratowi, w którym określa w szczególności organizację wewnętrzną Głównego Inspektoratu, w tym rodzaje komórek organizacyjnych wchodzących w jego skład. Główny Inspektorat jest jednostką budżetową.

Zadania Głównego Inspektora Ochrony Roślin i Nasiennictwa

Zgodnie z art. 6 ust. 1-2 ustawy o PIORiN Główny Inspektor ustala kierunki działania Inspekcji i reprezentuje Inspekcję na zewnątrz, koordynuje i nadzoruje wykonywanie zadań przez Wojewódzkich Inspektorów, w tym może wydawać wojewódzkim inspektorom wiążące wytyczne i polecenia, w celu usprawnienia i ujednoczenia działania Inspekcji. Zgodnie z art. 6 ust. 3 tej ustawy Główny Inspektor, w ramach koordynacji i nadzorowania wykonywania zadań przez Wojewódzkich Inspektorów Główny Inspektor może w szczególności: określać procedury lub rozwiązania, o których mowa w art. 5 ust 1 lit. a-c rozporządzenia 2017/625, sporządzać, aktualizować i realizować plany awaryjne, o których mowa w art. 5 ust. 1 lit. i. rozporządzenia 2017/625, inicjować i organizować szkolenia, w tym te o których mowa w art. 5 ust. 4 rozporządzenia 2017/625, przeprowadzać lub zlecać audyty i wprowadzać w ich wyniku odpowiednie środki, w tym te o których mowa w art. 6 rozporządzenia 2017/625, określać procedury, o których mowa w art. 12 ust. 1 rozporządzenia 2017/625 – odpowiednio – w odniesieniu do obszaru, o którym mowa w art. 1 ust. 2.

Podległość służbowa wojewódzkiego inspektora ochrony roślin i nasiennictwa; organ wyższego stopnia wobec wojewódzkiego inspektora ochrony roślin i nasiennictwa

Zgodnie z art. 12 ustawy o PIORiN Wojewódzki Inspektor w zakresie wykonywania zadań Inspekcji podlega Głównemu Inspektorowi. Organem wyższego stopnia w rozumieniu ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego⁴³ wobec Wojewódzkiego Inspektora jest Główny Inspektor.

Wojewódzkie inspektoraty ochrony roślin i nasiennictwa

Zgodnie z art. 13 ustawy o PIORiN Wojewódzki Inspektor wykonuje zadania Inspekcji na obszarze województwa przy pomocy wojewódzkiego inspektoratu ochrony roślin i nasiennictwa. W skład WIORiN wchodzi oddziały. Oddziały

⁴³ Dz. U. z 2024 r. poz. 572.

WIORiN tworzy i znosi wojewoda, określając ich zasięg terytorialny, na wniosek Wojewódzkiego Inspektora złożony po uzyskaniu zgody Głównego Inspektora. WIORiN jest jednostką budżetową.

Zasady wykonywania zadań przez Inspekcję, w szczególności przeprowadzania kontroli i wykonywania innych czynności urzędowych

Zgodnie z art. 21 ust 1 ustawy o PIORiN osoba wykonująca czynności kontrolne lub inne zadania Inspekcji określone w ustawie lub w przepisach odrębnych jest uprawniona do m.in.:

- 1) wstępu na grunty, w tym grunty leśne, oraz do obiektów, pomieszczeń i środków transportu, w tym na teren portów, przystani, lotnisk, stacji kolejowych, placówek pocztowych i przejść granicznych,
- 2) legitymowania osób w celu ustalenia ich tożsamości,
- 3) dokonywania oględzin,
- 4) bezpłatnego pobierania próbek do badań laboratoryjnych lub ocen,
- 5) dokonywania kontroli dokumentów, informacji i danych, w tym również w postaci elektronicznej, sporządzania ich kopii,
- 6) badania przebiegu określonych czynności,
- 7) żądania od podmiotu kontrolowanego niezwłocznego usunięcia stwierdzonych uchybień porządkowych lub organizacyjnych,
- 8) żądania od podmiotu kontrolowanego udzielania, w wyznaczonym terminie, pisemnych lub ustnych wyjaśnień,
- 9) przesłuchiwania osób,
- 10) zasięgania opinii biegłych,
- 11) zabezpieczania dowodów,
- 12) nakładania, w celu uniemożliwienia zmiany tożsamości lub zdrowotności roślin, produktów roślinnych lub innych przedmiotów lub zmiany tożsamości agrofagów, środków ochrony roślin lub materiału siewnego, plomb ze znakiem Inspekcji na: a) pomieszczenia lub obiekty, w których składowany jest materiał siewny, b) środki transportu, w których jest przemieszczany materiał siewny, c) opakowania, w których jest składowany lub przemieszczany materiał siewny – w zakresie niezbędnym do wykonywania tych czynności

Zgodnie z art. 21 ust. 2 ustawy o PIORiN próbki do badań laboratoryjnych są pobierane i dostarczane do laboratorium w sposób zapewniający wiarygodność wyników tych badań oraz przy zachowaniu ich reprezentatywności w odniesieniu do badanego materiału.

W myśl art. 21 ust. 3 ustawy o PIORiN z pobrania próbek do badań laboratoryjnych sporządza się protokół zawierający informacje dotyczące próbek pobranych do tych badań, w tym informacje zapewniające ich identyfikację.

Zgodnie z art. 21 ust 4 ustawy o PIORiN plomby, o których mowa w ust. 1 pkt 12:

- 1) udostępnia Główny Inspektor;
- 2) są zdejmowane przez:
 - a) Wojewódzkiego Inspektora,
 - b) naczelnika urzędu celno-skarbowego lub inne uprawnione organy,
 - c) odbiorcę roślin, produktów roślinnych, innych przedmiotów, środków ochrony roślin lub materiału siewnego po ich dostarczeniu do miejsca przeznaczenia,
 - d) inne osoby, za zgodą Wojewódzkiego Inspektora.

Zgodnie z art. 26 ust. 1 ustawy o PIORiN z wykonanych czynności kontrolnych sporządza się protokół kontroli w dwóch egzemplarzach, z których jeden pozostawia się podmiotowi kontrolowanemu.

W myśl art. 26 ust. 2 pkt 8 ustawy o PIORiN protokół kontroli zawiera ewentualne zalecenia pokontrolne. Zgodnie z art. 26 ust. 8 ustawy

**Ocena polowa
materiału siewnego**

o nasiennictwie podmiot kontrolowany jest obowiązany poinformować organ przeprowadzający kontrolę o sposobie wykonania zaleceń pokontrolnych.

ustawa o nasiennictwie**Ocena polowa materiału siewnego**

Zgodnie z art. 34 ust. 1 ustawy o nasiennictwie ocena materiału siewnego polega na sprawdzeniu, czy materiał siewny spełnia wymagania w zakresie jego wytwarzania lub czy materiał siewny odpowiada określonym wymaganiom w zakresie jakości.

Zgodnie z art. 34 ust. 2 ustawy o nasiennictwie przedmiotowa ocena materiału siewnego w zależności od gatunku roślin i kategorii wytwarzanego materiału siewnego obejmuje:

- 1) ocenę polową polegającą na sprawdzeniu, w wyniku dokonania oceny plantacji nasiennej, czy plantacja ta spełnia wymagania w zakresie wytwarzania materiału siewnego;
- 2) ocenę laboratoryjną polegającą na sprawdzeniu jakości lub zdrowotności materiału siewnego;
- 3) ocenę tożsamości i czystości odmianowej polegającą na sprawdzeniu, na każdym etapie wegetacji roślin, czy cechy odmian pozostały niezmienione w procesie rozmnażania, w celu potwierdzenia tożsamości i czystości odmianowej poszczególnych partii materiału siewnego;
- 4) ocenę cech zewnętrznych polegającą na sprawdzeniu, czy cechy te spełniają wymagania w zakresie jakości.

Zgodnie z art. 35 ustawy o nasiennictwie materiał siewny roślin rolniczych, z wyłączeniem sadzeniaków ziemniaka, oraz materiał siewny roślin warzywnych podlegają ocenie polowej, ocenie laboratoryjnej oraz ocenie tożsamości i czystości odmianowej. Natomiast sadzeniaki ziemniaka podlegają ocenie polowej, ocenie laboratoryjnej polegającej na sprawdzeniu zdrowotności ocenianej plantacji, zwanej „oceną weryfikacyjną”, oraz ocenie cech zewnętrznych. Materiał siewny kategorii handlowy podlega ocenie laboratoryjnej. Zgodnie z art. 36 ust. 1 ustawy o nasiennictwie oceny polowej dokonuje się na plantacjach nasiennych.

Zgodnie z art. 42 ust. 1 i 3 ustawy o nasiennictwie oceny materiału siewnego roślin rolniczych i warzywnych dokonuje, jeżeli przepisy ustawy nie stanowią inaczej, Wojewódzki Inspektor właściwy ze względu na: położenie plantacji – w przypadku oceny polowej (pkt 1) oraz miejsce dokonywania przerobu – w przypadku oceny cech zewnętrznych (pkt 3).

Zgodnie z art. 43 ust. 1, 2 i 3 ustawy o nasiennictwie:

1. Oceny polowej materiału siewnego roślin rolniczych i warzywnych dokonują upoważnieni przez Wojewódzkiego Inspektora pracownicy WIORiN, zwani „urzędowymi kwalifikatorami”.
2. Oceny polowej materiału siewnego roślin rolniczych i warzywnych kategorii kwalifikowany, z wyłączeniem sadzeniaków ziemniaka, mogą dokonywać również osoby fizyczne, które uzyskały akredytację Wojewódzkiego Inspektora, zwane „akredytowanymi kwalifikatorami”.
3. Oceny polowej materiału siewnego na plantacji nasiennej roślin rolniczych i warzywnych obsianej materiałem siewnym z partii, do której zostały zgłoszone zastrzeżenia wynikające z oceny tożsamości i czystości odmianowej, dokonuje urzędowy kwalifikator.

Zgodnie z art. 75 ust. 1 ustawy o nasiennictwie urzędowymi i akredytowanymi kwalifikatorami oraz urzędowymi i akredytowanymi próbobiorcami mogą być osoby, które:

- 1) posiadają:
 - a) co najmniej wykształcenie średnie lub średnie branżowe,

- b) wiedzę z zakresu rolnictwa lub ogrodnictwa obejmującą zagadnienia dotyczące biologii poszczególnych gatunków roślin, nasiennictwa oraz występowania chorób i szkodników na materiale siewnym;
- 2) dają gwarancję rzetelnego wykonywania powierzonych zadań;
- 3) odbyły szkolenie dla poszczególnych grup roślin lub rodzajów materiału siewnego i zdały egzamin kończący to szkolenie, co potwierdza zaświadczenie.

Akredytacji kwalifikatorom lub próbobiorcom udziela, na wniosek prowadzącego obrót, w drodze decyzji, Wojewódzki Inspektor właściwy ze względu na miejsce zamieszkania albo siedzibę prowadzącego obrót, albo miejsce wykonywania działalności gospodarczej, jeżeli jest inne niż miejsce zamieszkania prowadzącego obrót – w przypadku gdy prowadzącym obrót jest osoba fizyczna prowadząca działalność gospodarczą (art. 78 ust. 1 ustawy o nasiennictwie).

Zgodnie z art. 78 ust. 4 ustawy o nasiennictwie wniosek o udzielenie akredytacji zawiera:

- 1) imię i nazwisko oraz adres i miejsce zamieszkania albo nazwę oraz adres i siedzibę prowadzącego obrót, z tym że w przypadku gdy prowadzącym obrót jest osoba fizyczna prowadząca działalność gospodarczą zamiast adresu i miejsca zamieszkania tej osoby – miejsce i adres wykonywania działalności, jeżeli są inne niż adres i miejsce zamieszkania tej osoby, a w przypadku samodzielnego laboratorium – nazwę oraz siedzibę i adres laboratorium;
- 2) imię i nazwisko osoby, której ma być udzielona akredytacja – w przypadku kwalifikatorów lub próbobiorców;
- 3) zakres akredytacji.

Zgodnie z art. 79 ust. 1 ustawy o nasiennictwie urzędowi kwalifikatorzy i akredytowani kwalifikatorzy, którzy po raz pierwszy uzyskali upoważnienie lub akredytację do dokonywania oceny materiału siewnego, pierwsze 5 ocen materiału siewnego dokonują z udziałem urzędowego kwalifikatora lub akredytowanego kwalifikatora, który posiada upoważnienie lub akredytację co najmniej od 2 lat. Powyższy przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio do urzędowych próbobiorców i akredytowanych próbobiorców w zakresie upoważnienia lub akredytacji do pobierania prób materiału siewnego (art. 79 ust. 2 ustawy o nasiennictwie).

Urzędowi kwalifikatorzy, urzędowi próbobiorcy, akredytowani kwalifikatorzy, akredytowani próbobiorcy i analitycy nasienni są obowiązani co najmniej raz na 5 lat uczestniczyć w szkoleniu doskonalącym (art. 79 ust. 3 ustawy o nasiennictwie).

Urzędowi kwalifikatorzy, urzędowi próbobiorcy, akredytowani kwalifikatorzy, akredytowani próbobiorcy i analitycy nasienni, którzy nie uczestniczyli w szkoleniu doskonalącym co najmniej raz na 5 lat, licząc od dnia zakończenia poprzedniego szkolenia, nie mogą dokonywać oceny lub pobierać prób materiału siewnego (art. 79 ust. 4 ustawy o nasiennictwie).

Urzędowi kwalifikatorzy, urzędowi próbobiorcy, akredytowani kwalifikatorzy, akredytowani próbobiorcy i analitycy nasienni uczestniczą w szkoleniu doskonalącym częściej niż raz na 5 lat, w przypadku: zmiany przepisów z zakresu nasiennictwa lub braku minimalnej liczby wykonanych ocen polowych, ocen laboratoryjnych, pobranych prób materiału siewnego przez te podmioty, określonej w przepisach wydanych na podstawie art. 83 ust. 1 pkt 4 (art. 79 ust. 5 ustawy o nasiennictwie).

Urzędowi kwalifikatorzy, urzędowi próbobiorcy, akredytowani kwalifikatorzy, akredytowani próbobiorcy i analitycy nasienni, którzy nie uczestniczyli w szkoleniu doskonalącym, w przypadku, o którym mowa w ust. 5, nie mogą dokonywać oceny lub pobierać prób materiału siewnego w roku następującym

po roku, w którym odbyło się szkolenie doskonalące (art. 79 ust. 6 ustawy o nasiennictwie).

Urzędowi kwalifikatorzy, urzędowi próbobiorcy, akredytowani kwalifikatorzy, akredytowani próbobiorcy i analitycy nasienni, którzy nie uczestniczyli w szkoleniu doskonalącym, w przypadku, o którym mowa w ust. 5, nie mogą dokonywać oceny lub pobierać prób materiału siewnego w roku następującym po roku, w którym odbyło się szkolenie doskonalące (art. 79 ust. 6 ustawy o nasiennictwie).

Zgodnie z art. 80 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy o nasiennictwie (w brzmieniu obowiązującym do dnia 1 stycznia 2021 r.) szkolenia, o których mowa w art. 75 ust. 1 pkt 3 i art. 79 ust. 3, mogły być prowadzone przez Wojewódzkiego Inspektora lub jednostki organizacyjne upoważnione przez Wojewódzkiego Inspektora właściwego ze względu na siedzibę tych jednostek, zwane „ośrodkami szkoleniowymi”. W związku z nowym brzmieniem art. 80 ust. 1 pkt 1-3 (obowiązujących od dnia 1 stycznia 2021 r.) szkolenia te mogą być prowadzone również przez Głównego Inspektora.

Ocena laboratoryjna

Ocena laboratoryjna

Zmianie uległy przepisy określające podmioty dokonujące oceny laboratoryjnej materiału siewnego. Zgodnie bowiem z art. 42 ust. 2 ustawy o nasiennictwie (obowiązującym do dnia 1 stycznia 2021 r.) oceny materiału siewnego roślin rolniczych i warzywnych dokonuje, jeżeli przepisy ustawy nie stanowią inaczej, Wojewódzki Inspektor właściwy ze względu na miejsce pobierania prób – w przypadku oceny laboratoryjnej oraz oceny weryfikacyjnej. Zgodnie z art. 42a ustawy o nasiennictwie, który wszedł w życie z dniem 1 stycznia 2021 r., od tego dnia oceny laboratoryjnej materiału siewnego roślin rolniczych i warzywnych dokonuje Główny Inspektor.

Zgodnie z art. 44 ust. 1 ustawy o nasiennictwie:

- 1) (brzmienie przepisu obowiązującego do dnia 1 stycznia 2021 r.) oceny laboratoryjnej materiału siewnego roślin rolniczych i warzywnych dokonują laboratoria wojewódzkich inspektoratów ochrony roślin i nasiennictwa, zwane „urzędowymi laboratoriami”;
- 2) (brzmienie przepisu obowiązującego z dniem 1 stycznia 2021 r.) oceny laboratoryjnej materiału siewnego roślin rolniczych i warzywnych dokonują laboratoria Głównego Inspektora, zwane „urzędowymi laboratoriami”.

Zgodnie z art. 44 ust. 3 ustawy o nasiennictwie:

- 1) (brzmienie przepisu obowiązującego do dnia 1 stycznia 2021 r.) oceny laboratoryjnej materiału siewnego roślin rolniczych i warzywnych, z zastrzeżeniem art. 45, mogą dokonywać również laboratoria, które uzyskały akredytację wojewódzkiego inspektora, zwane „akredytowanymi laboratoriami”;
- 2) (brzmienie przepisu obowiązującego z dniem 1 stycznia 2021 r.) oceny laboratoryjnej materiału siewnego roślin rolniczych i warzywnych, z uwzględnieniem art. 45, mogą dokonywać również laboratoria, które uzyskały akredytację Głównego Inspektora, zwane „akredytowanymi laboratoriami”.

Ocena weryfikacyjna

Ocena weryfikacyjna sadzoniaków ziemniaka

Zgodnie z art. 45 ust. 1 ustawy o nasiennictwie oceny weryfikacyjnej sadzoniaków ziemniaka dokonują wyłącznie urzędowe laboratoria. Zgodnie z art. 45 ust. 2 oceny weryfikacyjnej sadzoniaków ziemniaka odmian regionalnych mogą dokonywać również akredytowane laboratoria.

Pobieranie prób

Pobieranie prób i ocena laboratoryjna materiału siewnego

Zgodnie z art. 46 ust. 1 ustawy o nasiennictwie pobierania prób i oceny laboratoryjnej materiału siewnego dokonuje się zgodnie z metodyką określoną

przez Międzynarodowy Związek Oceny Nasion (ISTA – International Seed Testing Association).

Pobieranie prób materiału siewnego do oceny laboratoryjnej za pomocą urządzenia do automatycznego pobierania prób wymaga uzyskania zgody Wojewódzkiego Inspektora wydanej w drodze decyzji (art. 46 ust. 4 ustawy o nasiennictwie). Decyzję tę Wojewódzki Inspektor wydaje po przeprowadzeniu kontroli zgodności zainstalowania i sposobu działania urządzenia do automatycznego pobierania prób z wymaganiami niezbędnymi do zapewnienia, że próba nasion pobrana do oceny laboratoryjnej materiału siewnego jest reprezentatywna (art. 46 ust. 7 ustawy o nasiennictwie).

Zgodnie z art. 46 ust. 9 ustawy o nasiennictwie pobieranie prób w sposób automatyczny odbywa się pod nadzorem Wojewódzkiego Inspektora właściwego ze względu na miejsce pobrania próby. W przypadku gdy Wojewódzki Inspektor w ramach nadzoru stwierdzi nieprawidłowości w pobieraniu prób w sposób automatyczny, uniemożliwiające właściwą ocenę laboratoryjną materiału siewnego, może, w drodze decyzji, zakazać stosowania urządzenia do pobierania prób do czasu usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości (art. 46 ust. 11 ustawy o nasiennictwie).

Zgodnie z art. 47 ust. 1 ustawy o nasiennictwie próby materiału siewnego roślin rolniczych i warzywnych do oceny laboratoryjnej, na wniosek prowadzącego obrót będącego właścicielem partii materiału siewnego, pobierają:

- 1) upoważnieni przez Wojewódzkiego Inspektora pracownicy WIORiN, zwani „urzędowymi próbobiorcami”;
- 2) osoby fizyczne, które uzyskały akredytację Wojewódzkiego Inspektora w zakresie pobierania prób materiału siewnego kategorii elitarny lub kategorii kwalifikowany, z wyłączeniem sadzeniaków ziemniaka, zwane „akredytowanymi próbobiorcami”.

Próby sadzeniaków ziemniaka do oceny weryfikacyjnej, z wyłączeniem odmian regionalnych, pobierają urzędowi próbobiorcy (art. 47 ust. 3 ustawy o nasiennictwie).

Okresowa ocena

Okresowa ocena laboratoryjna materiału siewnego

Zgodnie z art. 48 ust. 1 ustawy o nasiennictwie materiał siewny roślin rolniczych lub warzywnych znajdujący się w obrocie lub przygotowywany do obrotu, z wyłączeniem mieszanek materiału siewnego, podlega okresowej ocenie laboratoryjnej co najmniej w zakresie zdolności kiełkowania.

Zgodnie z art. 48 ust. 2 ustawy o nasiennictwie okresowej oceny laboratoryjnej dokonuje się, z uwzględnieniem rodzaju opakowań materiału siewnego, w terminie zapewniającym odpowiednią jakość materiału siewnego określonym w przepisach wydanych na podstawie art. 51 pkt 1.

Ponowne dokonanie oceny materiału siewnego

Ponowne dokonanie oceny materiału siewnego

Zgodnie z art. 49 ust. 1, ust. 2 i ust. 2a ustawy o nasiennictwie ponowna ocena materiału siewnego jest dokonywana jeżeli:

- 1) składający wniosek o dokonanie oceny polowej lub oceny cech zewnętrznych materiału siewnego roślin rolniczych lub warzywnych nie zgadza się z wynikiem oceny dokonanej przez Wojewódzkiego Inspektora, może złożyć wniosek o ponowne dokonanie oceny do Głównego Inspektora za pośrednictwem tego Wojewódzkiego Inspektora;
- 2) składający wniosek o dokonanie oceny polowej lub oceny cech zewnętrznych materiału siewnego roślin rolniczych lub warzywnych nie zgadza się z wynikiem oceny dokonanej przez akredytowane podmioty, może złożyć wniosek o ponowne dokonanie oceny do Wojewódzkiego Inspektora właściwego ze względu na miejsce dokonywania oceny;
- 3) składający wniosek o dokonanie oceny laboratoryjnej lub oceny weryfikacyjnej materiału siewnego roślin rolniczych lub warzywnych nie

zgadza się z wynikiem tej oceny, może złożyć wniosek o ponowne dokonanie oceny do Głównego Inspektora.

Zgodnie z art. 81 ust. 9 ustawy o nasiennictwie jeżeli zainteresowany podmiot nie zgadza się z kontrolną oceną polową materiału siewnego albo kontrolną oceną cech zewnętrznych materiału siewnego, albo kontrolną oceną laboratoryjną materiału siewnego, o której mowa w ust. 8 może zwrócić się do Głównego Inspektora z wnioskiem o ponowne dokonanie oceny. Przepisy art. 49 ust. 3-6 ustawy o nasiennictwie stosuje się odpowiednio.

Nadzór *Nadzór*

Zgodnie z art. 81 ust. 1 ustawy o nasiennictwie (w brzmieniu obowiązującym do dnia 1 stycznia 2021 r.) Wojewódzki Inspektor sprawuje nadzór nad pracą urzędowych kwalifikatorów, urzędowych próbobiorców, akredytowanych kwalifikatorów, akredytowanych próbobiorców oraz urzędowych laboratoriów i akredytowanych laboratoriów, w tym analityków nasiennych.

Zgodnie z art. 81 ust. 1 ustawy o nasiennictwie (w brzmieniu obowiązującym od dnia 1 stycznia 2021 r.) Wojewódzki Inspektor sprawuje nadzór nad pracą urzędowych kwalifikatorów i akredytowanych kwalifikatorów oraz urzędowych próbobiorców i akredytowanych próbobiorców.

Zgodnie z art. 81 ust. 3 ustawy o nasiennictwie (w brzmieniu obowiązującym do dnia 1 stycznia 2021 r.) przeprowadzając kontrolę pracy podmiotów wymienionych w ust. 1, Wojewódzki Inspektor może w szczególności:

Zgodnie z art. 81 ust. 3 ustawy o nasiennictwie (w brzmieniu obowiązującym od dnia 1 stycznia 2021 r.) przeprowadzając kontrolę pracy podmiotów wymienionych w ust. 1 i 1a, odpowiednio Wojewódzki Inspektor albo Główny Inspektor może w szczególności:

- 1) uczestniczyć w ocenie polowej, ocenie cech zewnętrznych, ocenie laboratoryjnej lub pobieraniu prób materiału siewnego, dokonywanych przez te podmioty lub sprawdzać prawidłowość wykonania tych czynności;
- 2) sprawdzać dokumentację dotyczącą dokonanej oceny lub pobrania prób materiału siewnego;
- 3) żądać od kontrolowanego podmiotu udzielania, w wyznaczonym terminie, pisemnych lub ustnych wyjaśnień w sprawach objętych przedmiotem kontroli.

Zgodnie z art. 81 ust. 1a. ustawy o nasiennictwie Główny Inspektor sprawuje nadzór nad pracą urzędowych laboratoriów, w tym analityków nasiennych. Zgodnie z art. 81 ust. 2a. ustawy o nasiennictwie w ramach nadzoru Główny Inspektor kontroluje pracę podmiotów wymienionych w ust. 1a., w zakresie przestrzegania przepisów, w szczególności dotyczących obowiązujących metodyk oceny materiału siewnego oraz wymagań w zakresie wytwarzania i oceny materiału siewnego. Przepisy art. 81 ust. 1a i ust. 2a ustawy o nasiennictwie weszły w życie z dniem 1 stycznia 2021 r.

Zgodnie z art. 81 ust. 4 pkt 2 ustawy o nasiennictwie Główny Inspektor w zależności od zakresu i stopnia stwierdzonych uchybień, w drodze decyzji, cofa akredytację albo nakazuje usunięcie stwierdzonych uchybień w określonym terminie lub nakazuje odbycie szkolenia doskonalącego.

Zgodnie z art. 81 ust. 7 pkt 3 ustawy o nasiennictwie jeżeli w trakcie przeprowadzania kontroli Główny Inspektor stwierdzi nieprawidłowości w pracy akredytowanych laboratoriów:

- a) unieważnia wyniki oceny laboratoryjnej materiału siewnego, przekreślając świadectwo oceny laboratoryjnej i umieszczając na nim wyraz „anulowano” oraz opatrując je podpisem osoby kontrolującej i datą,
- b) zatrzymuje etykiety lub plomby wydane na podstawie nieprawidłowo wykonanej oceny materiału siewnego.

Zgodnie z art. 81 ust. 10 ustawy o nasiennictwie akredytowani próbobiorky, akredytowani kwalifikatorzy oraz akredytowane laboratoria składają odpowiednio wojewódzkiemu inspektorowi albo Głównemu Inspektorowi:

- 1) kopie świadectw i informacji, o których mowa w art. 73 ust. 1, oraz dokumentacji, o której mowa w art. 43 ust. 5, art. 44 ust. 6 i art. 47 ust. 4, w terminie 7 dni odpowiednio od dnia dokonania oceny polowej materiału siewnego, oceny cech zewnętrznych materiału siewnego, oceny laboratoryjnej materiału siewnego, pobrania próby, wydania świadectwa albo informacji lub sporządzenia protokołu pobrania prób;
- 2) pisemne sprawozdania z dokonanej oceny laboratoryjnej materiału siewnego w formie uzgodnionej z Głównym Inspektorem – w przypadku laboratoriów.

Zgodnie z art. 3 ust. 5 ustawy o nasiennictwie osoby wykonujące działania, o których mowa w ust. 2 pkt 2 i 3, nie uzyskują w zakresie swojej działalności żadnych korzyści z tych działań.

Zgodnie z art. 82 ust. 1 ustawy o nasiennictwie oceny polowej, oceny cech zewnętrznych i pobierania prób urzędowi kwalifikatorzy i urzędowi próbobiorky dokonują w ramach czynności służbowych.

Zgodnie z art. 82 ust. 2 ustawy o nasiennictwie akredytowani kwalifikatorzy i akredytowani próbobiorky wykonują czynności w zakresie akredytacji w ramach stosunku pracy.

Szkolenia

Przepisy rozporządzenia w sprawie szkoleń z zakresu oceny materiału siewnego, wymagań do wykonywania tej oceny oraz nadzoru i kontroli pracy podmiotów dokonujących tej oceny

Program szkolenia podstawowego oraz szkolenia doskonalącego w zakresie oceny polowej materiału siewnego, pobierania prób materiału siewnego, oceny polowej i pobierania prób materiału szkółkarskiego, wykonywania badań laboratoryjnych przez analityków nasiennych oraz oceny cech zewnętrznych sadzeniaków ziemniaka został określony odpowiednio w załącznikach 1-5 do rozporządzenia w sprawie szkoleń z zakresu oceny materiału siewnego, wymagań do wykonywania tej oceny oraz nadzoru i kontroli pracy podmiotów dokonujących tej oceny.

W § 11 rozporządzenia w sprawie szkoleń z zakresu oceny materiału siewnego, wymagań do wykonywania tej oceny oraz nadzoru i kontroli pracy podmiotów dokonujących tej oceny określono minimalne liczby ocen i prób wykonanych przez kwalifikatorów i próbobiorków w okresie roku. Na przykład minimalna liczba ocen polowych materiału siewnego roślin rolniczych wynosi nie mniej niż 300 ha lub 10 plantacji, a minimalna liczba partii sadzeniaków ziemniaka, na których przeprowadzono ocenę cech zewnętrznych w okresie roku, wynosi nie mniej niż 10.

Zgodnie z § 12 rozporządzenia w sprawie szkoleń z zakresu oceny materiału siewnego, wymagań do wykonywania tej oceny oraz nadzoru i kontroli pracy podmiotów dokonujących tej oceny w ramach nadzoru nad pracą urzędowych kwalifikatorów, akredytowanych kwalifikatorów, urzędowych próbobiorków, akredytowanych próbobiorków, akredytowanych laboratoriów i urzędowych laboratoriów odpowiednio Wojewódzki Inspektor albo Główny Inspektor dokonuje kontroli:

- 1) przestrzegania terminów dokonania oceny materiału siewnego;
- 2) dokumentacji dotyczącej dokonanej oceny materiału siewnego:
 - a) pod względem zgodności jej sporządzenia z przepisami na podstawie art. 51 ustawy o nasiennictwie,
 - b) w zakresie przestrzegania terminu przekazywania jej Wojewódzkiemu Inspektorowi po dokonaniu oceny;
- 3) stanu technicznego stosowanego sprzętu i urządzeń.

Zgodnie z § 14 ust. 1 ww. rozporządzenia Główny Inspektor kontroluje pracę akredytowanych laboratoriów, sprawdzając wyposażenie laboratorium, stosowany sprzęt oraz stan pomieszczeń, szklarni i pola badawczego.

Zgodnie z § 14 ust. 2 ww. rozporządzenia w ramach kontroli pracy akredytowanych laboratoriów poddaje się badaniu kontrolnemu co najmniej 5% duplikatów prób gatunków roślin zbożowych, nie mniej jednak niż 25 prób, a w przypadku pozostałych gatunków roślin uprawnych – 5% duplikatów prób ocenionych w kontrolowanym laboratorium.

Zgodnie z § 14 ust. 3 ww. rozporządzenia duplikaty prób, o których mowa w ust. 2, przechowuje się przez rok od dnia wystawienia świadectwa lub sporządzenia informacji.

Zgodnie z § 14 ust. 4 ww. rozporządzenia kontrola pracy akredytowanych laboratoriów obejmuje również kontrolę pracy analityków nasiennych, w tym:

- 1) kierownika laboratorium w zakresie:
 - a) organizacji pracy laboratorium,
 - b) prawidłowości wystawiania świadectw i sporządzania informacji;
 - c) prowadzenia ewidencji prób przyjętych do oceny laboratoryjnej oraz przebiegu i wyników analiz,
 - d) przechowywania protokołów pobrania prób i kopii wystawionych świadectw lub sporządzonych informacji;
- 2) pozostałych analityków nasiennych w zakresie:
 - a) prawidłowości wykonywania czynności związanych z oceną laboratoryjną materiału siewnego,
 - b) prowadzenia zapisów dotyczących przebiegu i wyników poszczególnych analiz.

Zgodnie z § 14 ust. 5 ww. rozporządzenia w ramach kontroli pracy akredytowanych laboratoriów sprawdza się prawidłowość wykonywania przez laboratorium analiz prób testowych materiału siewnego przekazanych przez laboratorium wskazane przez Głównego Inspektora. Zgodnie z § 14 ust. 6 do kontroli pracy urzędowych laboratoriów przepisy ust. 1 i 5 stosuje się odpowiednio. Zgodnie z § 15 ust. 2 z kontroli pracy urzędowych i akredytowanych laboratoriów sporządza się protokół kontroli.

Wzory świadectw

Świadectwa

Wzory świadectw i informacji dotyczących oceny materiału siewnego zostały określone w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 9 kwietnia 2021 r. w sprawie wzorów świadectw i informacji dotyczących oceny materiału siewnego.

Wykaz ośrodków szkoleniowych

Wykaz ośrodków szkoleniowych

Wykaz ośrodków szkoleniowych upoważnionych do prowadzenia szkoleń w zakresie oceny polowej materiału siewnego, oceny cech zewnętrznych, pobierania prób materiału siewnego oraz oceny laboratoryjnej został ogłoszony w obwieszczeniu ministra rolnictwa i rozwoju wsi w sprawie wykazu ośrodków szkoleniowych.

Obrót materiałem siewnym

Obrót materiałem siewnym

Zgodnie z art. 3 ust. 1 pkt 19 ustawy o nasiennictwie obrót oznacza oferowanie do sprzedaży, sprzedaż, dostawę materiału siewnego lub inny sposób dysponowania tym materiałem, z wyłączeniem materiału siewnego przeznaczonego do: a) oceny i kontroli, b) przerobu, uszlachetniania i pakowania, c) innych celów niż siew i sadzenie, d) celów naukowych, doświadczalnych i hodowli roślin. Prowadzący obrót to osoba fizyczna, osoba prawna albo jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, która prowadzi obrót materiałem siewnym roślin rolniczych lub roślin warzywnych (art. 3 ust. 1 pkt 24 ustawy o nasiennictwie).

**Przygotowanie
materiału siewnego
do obrotu**

Przygotowanie materiału siewnego do obrotu

Zgodnie z art. 95 ust. 1 ustawy o nasiennictwie materiał siewny roślin rolniczych wprowadzany do obrotu i znajdujący się w obrocie powinien być opakowany. Zgodnie z art. 95 ust. 2 opakowanie materiału siewnego zabezpiecza się w sposób trwały i uniemożliwiający jego otwarcie bez uszkodzenia. Zgodnie z art. 96 ust. 1 materiał siewny znajdujący się w obrocie zaopatruje się w etykiety wydawane przez: wojewódzkiego inspektora – dla materiału siewnego wytworzonego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (pkt 1), albo właściwy urząd innego niż Rzeczypospolita Polska państwa członkowskiego – dla materiału siewnego wytworzonego na terytorium tego państwa (pkt 2), albo prowadzącego obrót (pkt 3). Zgodnie z art. 96 ust. 2 etykiety, o których mowa w ust. 1 pkt 1 i 2, są etykietami urzędowymi.

Zgodnie z art. 97 ust. 1 ustawy o nasiennictwie w celu zabezpieczenia opakowania materiału siewnego stosuje się plomby wydawane przez wojewódzkich inspektorów, zwane dalej „plombami urzędowymi”, albo plomby prowadzących obrót. Zgodnie z art. 98 ust. 1 etykiety i plomby urzędowe, na wniosek prowadzącego obrót, wydaje odpłatnie Wojewódzki Inspektor. Zgodnie z art. 97 ust. 2 etykiety i plomby urzędowe stosuje się dla materiału siewnego kategorii elitarny, kategorii kwalifikowany i kategorii handlowy. Zgodnie z art. 98 ust. 2 pkt 1 i 2 ustawy o nasiennictwie Wojewódzki Inspektor może upoważnić prowadzącego obrót do: wypełnienia etykiet urzędowych (pkt 1) albo wydawania etykiet urzędowych (pkt 2). Zgodnie z art. 98 ust. 8 Wojewódzki Inspektor sprawuje nadzór nad prawidłowym wykonywaniem czynności z zakresu upoważnienia przez prowadzącego obrót, w szczególności w zakresie przestrzegania przepisów dotyczących etykietowania i plombowania materiału siewnego. Zgodnie z art. 98 ust. 9 Wojewódzki Inspektor cofa, w drodze decyzji, upoważnienie, jeżeli prowadzący obrót: został wykreślony z ewidencji przedsiębiorców albo ewidencji rolników (pkt 1) lub wykonuje czynności z zakresu upoważnienia niezgodnie z przepisami dotyczącymi etykietowania i plombowania materiału siewnego (pkt 2), bądź złożył wniosek o cofnięcie upoważnienia (pkt 3). Zgodnie z art. 98 ust. 10 ustawy o nasiennictwie zniszczenia etykiet urzędowych dokonuje się w obecności Wojewódzkiego Inspektora. Zgodnie z art. 98 ust. 11 prowadzący obrót, któremu na podstawie ust. 9 cofnięto upoważnienie, może ponownie ubiegać się o udzielenie tego upoważnienia nie wcześniej niż po upływie 3 lat od dnia jego cofnięcia.

Rodzaj opakowań materiału siewnego roślin rolniczych i warzywnych, sposób ich zabezpieczenia oraz szczegółowy sposób etykietowania i plombowania zostały określone w rozporządzeniu w sprawie rodzaju opakowań materiału siewnego roślin rolniczych i warzywnych, sposobu ich zabezpieczania oraz szczegółowego sposobu etykietowania i plombowania.

Ewidencja podmiotów prowadzących obrót materiałem siewnym

**Ewidencja
podmiotów**

Zgodnie z przepisem art. 84 ust. 1 i 2 ustawy o nasiennictwie obrót materiałem siewnym roślin rolniczych i warzywnych może prowadzić przedsiębiorca, w tym przedsiębiorca wytwarzający materiał siewny, który zgłosi zamiar prowadzenia obrotu tym materiałem siewnym Wojewódzkiemu Inspektorowi właściwemu ze względu na miejsce zamieszkania albo siedzibę przedsiębiorcy, albo miejsce wykonywania działalności gospodarczej, jeżeli jest inne niż miejsce zamieszkania przedsiębiorcy – w przypadku gdy przedsiębiorcą jest osoba fizyczna prowadząca działalność gospodarczą. Wojewódzki Inspektor po otrzymaniu zgłoszenia, o którym mowa w ust. 1, wpisuje przedsiębiorcę do ewidencji przedsiębiorców (art. 84 ust. 4 ustawy o nasiennictwie).

Art. 85 ustawy o nasiennictwie określa wyjątki od obowiązku wpisu do ewidencji przedsiębiorców, stanowiąc m.in. że art. 84 nie stosuje się do rolnika, w rozumieniu przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników, prowadzącego obrót materiałem siewnym roślin rolniczych i warzywnych wytworzonym w posiadany gospodarstwie. Warunki prowadzenia obrotu materiałem siewnym przez rolnika określa art. 86 ustawy o nasiennictwie, tj.: rolnik może

prowadzić obrót materiałem siewnym roślin rolniczych i warzywnych, jeżeli zgłosi zamiar prowadzenia obrotu tym materiałem siewnym Wojewódzkiemu Inspektorowi właściwemu ze względu na miejsce zamieszkania rolnika (ust. 1). Wojewódzki Inspektor po otrzymaniu zgłoszenia, o którym mowa w ust. 1, wpisuje rolnika do ewidencji rolników (art. 86 ust. 4 ustawy o nasiennictwie).

Zgodnie z art. 90 ust. 1 ustawy o nasiennictwie w przypadku stwierdzenia naruszenia przez podmioty wpisane odpowiednio do ewidencji przedsiębiorców, ewidencji rolników albo ewidencji dostawców, przepisów dotyczących jakości, wytwarzania i przechowywania materiału siewnego oraz obrotu tym materiałem, Wojewódzki Inspektor właściwy ze względu na miejsce zamieszkania albo siedzibę podmiotu, albo miejsce wykonywania działalności, w zależności od zakresu i stopnia stwierdzonych naruszeń, może: 1) nakazać, w zaleceniach pokontrolnych, usunięcie uchybień w wyznaczonym terminie; 2) zakazać, w drodze decyzji, prowadzenia obrotu materiałem siewnym.

Wojewódzki Inspektor właściwy ze względu na miejsce zamieszkania albo siedzibę przedsiębiorcy, rolnika lub dostawcy, albo miejsce wykonywania działalności wykreśla podmiot odpowiedzialny z ewidencji przedsiębiorców, ewidencji rolników albo ewidencji dostawców, jeżeli stwierdzi, że podmiot zaprzestał prowadzenia obrotu materiałem siewnym (art. 91 ustawy o nasiennictwie).

Obowiązki podmiotów prowadzących obrót

Obowiązki podmiotów

Zgodnie z art. 92 ust. 1 ustawy o nasiennictwie prowadzący obrót:

- składa Wojewódzkiemu Inspektorowi właściwemu ze względu na miejsce zamieszkania albo siedzibę prowadzącego obrót, albo miejsce wykonywania działalności, jeżeli jest inne niż miejsce zamieszkania prowadzącego obrót – w przypadku gdy prowadzącym obrót jest osoba fizyczna prowadząca działalność gospodarczą, pisemne informacje dotyczące obrotu materiałem siewnym, w tym materiałem przywożonym z państw trzecich;
- prowadzi dokumentację dotyczącą: a) wytwarzania materiału siewnego – w przypadku gdy został on przez niego wytworzony lub zakontraktowany, b) procesów technologicznych przerobu, a w szczególności czyszczenia, suszenia, sortowania, otoczkowania i zaprawiania, pakowania i przepakowywania, c) sposobu postępowania z materiałem siewnym niezaliczonym do kategorii elitarny, kategorii kwalifikowany lub kategorii standard, d) tworzenia partii materiału siewnego z materiału siewnego wytworzonego przez różnych producentów lub w różnych latach, e) tworzenia mieszanek materiału siewnego, f) obrotu materiałem siewnym.

Powyższe informacje prowadzący obrót składa raz w danym roku gospodarczym (art. 92 ust. 4 ustawy o nasiennictwie).

Zgodnie z § 4 ust. 1 rozporządzenia z dnia 22 stycznia 2014 r. w sprawie sposobu prowadzenia dokumentacji dotyczącej materiału siewnego oraz zakresu i terminów składania informacji dotyczącej obrotu materiałem siewnym (dalej: rozporządzenie MRiRW w sprawie sposobu prowadzenia dokumentacji) prowadzący obrót składa pisemną informację dotyczącą obrotu materiałem siewnym, który po raz pierwszy wprowadza do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Informacje dotyczące obrotu materiałem siewnym są składane w terminie do dnia 31 lipca za okres od dnia 1 lipca roku poprzedzającego rok złożenia informacji do dnia 30 czerwca roku, w którym informacja jest składana (§ 5 pkt 2 ww. rozporządzenia).

Opłaty sankcyjne

Opłaty sankcyjne

Zgodnie z art. 123 ust. 1 ustawy o nasiennictwie kto prowadzi obrót materiałem siewnym niezgodnie z warunkami określonymi w art. 104 ust. 1-7, jest

obowiązany do wycofania go z obrotu na własny koszt oraz do wniesienia na rachunek WIORiN opłaty sankcyjnej stanowiącej 200% kwoty należnej za sprzedany lub dostarczony materiał siewny. Kto prowadzi obrót materiałem siewnym bez zgłoszenia właściwemu Wojewódzkiemu Inspektorowi zamiaru prowadzenia obrotu materiałem siewnym jest obowiązany do wniesienia na rachunek WIORiN opłaty sankcyjnej w wysokości 2270 zł, na podstawie decyzji Wojewódzkiego Inspektora (art. 123 ust. 2 ustawy o nasiennictwie).

Kto zastosował materiał siewny, co do którego zakaz stosowania wprowadzono w przepisach wydanych na podstawie art. 104 ust. 9, jest obowiązany do zniszczenia roślin oraz do wniesienia na rachunek WIORiN właściwego ze względu na miejsce zastosowania, opłaty sankcyjnej stanowiącej 200% wartości tego materiału siewnego (art. 123 ust. 3 ustawy o nasiennictwie).

Zgodnie z art. 124 ustawy o nasiennictwie opłata sankcyjna, o której mowa w art. 123, stanowi dochód budżetu państwa i stosuje się do niej przepisy działu III ustawy – Ordynacja podatkowa. Egzekucja opłat wynikających z decyzji, o których mowa w art. 123 ust. 2, 4 i 5, następuje w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (art. 125 ustawy o nasiennictwie).

Przepisy karne

Przepisy karne

Art. 126 ust. 1 pkt 1-37 ustawy o nasiennictwie określa katalog czynów zagrożonych karą grzywny. Zgodnie z tym przepisem karze grzywny podlega ten kto m.in.: nie stosuje nazwy odmiany zgodnie z wpisem w krajowym rejestrze lub w odpowiednich rejestrach państw członkowskich (pkt 1), nie przekazuje dyrektorowi Centralnego Ośrodka informacji, o których mowa w art. 23 (pkt 2), nie stosuje się do zakazów obowiązujących w rejonie zamkniętym (pkt 3), nie składa Wojewódzkiemu Inspektorowi obowiązującej informacji dotyczącej obrotu materiałem siewnym lub nie prowadzi obowiązującej dokumentacji dotyczącej tego materiału, o których mowa w art. 92 (pkt 4), składa Wojewódzkiemu Inspektorowi nieprawdziwe informacje dotyczące obrotu materiałem siewnym (pkt 5), nie zaopatruje materiału siewnego w etykiety, nie dołącza dokumentu dostawcy, szkółkarskiego dokumentu towarzyszącego lub szkółkarskiego dokumentu dostawcy, nie stosuje plomb lub nie zabezpiecza opakowań z materiałem siewnym zgodnie z art. 95 ust. 2, art. 96 ust. 1, art. 97 ust. 1, art. 102 ust. 1, art. 103 ust. 1, art. 103a ust. 1 lub art. 103b ust. 1 lub podaje na etykietach informacje niezgodnie ze świadectwem oceny laboratoryjnej (pkt 6).

Przepis art. 130a. ustawy o nasiennictwie

Postępowanie w okresie obowiązywania stanu epidemii

Zgodnie z art. 130a ustawy o nasiennictwie w okresie obowiązywania na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii ogłoszonych na podstawie ustawy o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi w związku z zakażeniami wirusem SARS-CoV-2 oraz w okresie od dnia odwołania tych stanów do dnia 31 grudnia 2020 r.:

- 1) nie przeprowadza się szkoleń, o których mowa w art. 79 ust. 3 i 5;
- 2) nie stosuje się przepisów:
 - a) art. 64 ust. 6,
 - b) art. 79 ust. 4 i 6.

Informacje przekazywane przez wojewódzkiego inspektora ochrony roślin i nasiennictwa na wniosek dyrektora oddziału regionalnego Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa

Informacje przekazywane na wniosek dyrektora OR ARiMR

Zgodnie z art. 40e ust. 1 pkt 1 i 3 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o organizacji niektórych rynków rolnych⁴⁴ wojewódzki inspektor ochrony roślin i nasiennictwa, na wniosek dyrektora oddziału regionalnego ARiMR przekazuje nieodpłatnie informacje o:

- przedsiębiorcach wpisanych do ewidencji przedsiębiorców prowadzących obrót materiałem siewnym oraz rolnikach wpisanych do ewidencji

⁴⁴ Dz. U. z 2023 r. poz. 1502, ze zm.

rolników prowadzących obrót materiałem siewnym, o których mowa w przepisach o nasiennictwie, w zakresie:

- a) imienia i nazwiska, miejsca zamieszkania i adresu albo nazwy, siedziby i adresu oraz miejsca i adresu wykonywania działalności,
 - b) numeru w ewidencji przedsiębiorców prowadzących obrót materiałem siewnym albo numeru w ewidencji rolników prowadzących obrót materiałem siewnym, prowadzonej przez Wojewódzkiego Inspektora,
 - c) numeru identyfikacji podatkowej (NIP);
- ilości wprowadzonego do obrotu materiału siewnego kategorii elitarny lub kwalifikowany lub ekologicznego materiału siewnego kategorii elitarny lub kwalifikowany gatunków roślin uprawnych określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 40c ust. 6 pkt 2.

Zmiana przepisów prawa

Zmiana przepisów prawa

Ustawa o PIORiN weszła życie z dniem 14 marca 2020 r. Uprzednio obowiązywała ustawa o ochronie roślin, uchylona przez art. 84 ustawy o ochronie roślin przed agrofagami z dniem 14 marca 2020 r.

ustawa o finansach publicznych

ustawa o finansach publicznych

Zgodnie z art. 42 ust. 5 ufp jednostki sektora finansów publicznych są obowiązane do ustalenia przypadających im należności pieniężnych, w tym mających charakter cywilnoprawny, oraz terminowego podejmowania w stosunku do zobowiązanych czynności zmierzających do wykonania zobowiązania.

Zgodnie z art. 68 ust. 1 ufp kontrolę zarządczą w jednostkach sektora finansów publicznych stanowi ogół działań podejmowanych dla zapewnienia realizacji celów i zadań w sposób zgodny z prawem, efektywny, oszczędny i terminowy. Stosownie do art. 69 ust. 1 pkt 3 ufp zapewnienie funkcjonowania adekwatnej, skutecznej i efektywnej kontroli zarządczej należy do obowiązków kierownika jednostki. Cele kontroli zarządczej określa art. 68 ust. 2 ufp.

Zgodnie z art. 68 ust. 2 ufp celem kontroli zarządczej jest zapewnienie w szczególności:

- 1) zgodności działalności z przepisami prawa oraz procedurami wewnętrznymi;
- 2) skuteczności i efektywności działania;
- 3) wiarygodności sprawozdań;
- 4) ochrony zasobów;
- 5) przestrzegania i promowania zasad etycznego postępowania;
- 6) efektywności i skuteczności przepływu informacji;
- 7) zarządzania ryzykiem.

Analiza uwarunkowań ekonomicznych i organizacyjnych

Analiza uwarunkowań ekonomicznych i organizacyjnych

Zgodnie z art. 3 ust. 2 pkt 1 i 2 ustawy o PIORiN organami Inspekcji są Główny Inspektor Ochrony Roślin i Nasiennictwa (pkt 1) oraz wojewoda wykonujący zadania przy pomocy wojewódzkiego inspektora ochrony roślin i nasiennictwa, jako kierownika WIORiN wchodzącej w skład rządowej administracji zespolonej w województwie (pkt 2).

Szczegółową organizację PIORiN określają przepisy rozporządzenia ministra rolnictwa i rozwoju wsi z dnia 28 grudnia 2020 r. w sprawie szczegółowej organizacji Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa oraz legitymacji służbowej pracowników tej inspekcji⁴⁵. Zgodnie z § 2 tego rozporządzenia w skład PIORiN wchodzi Główny Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa oraz wojewódzkie inspektoraty ochrony roślin i nasiennictwa. Siedziby i obszar działania wojewódzkich inspektoratów określa załącznik nr 1 do rozporządzenia, zgodnie z którym siedzibami WIORiN są: Białystok, Bydgoszcz, Gdańsk, Gorzów Wielkopolski, Katowice, Kielce, Koszalin, Kraków, Lublin, Łódź, Olsztyn, Opole, Poznań, Rzeszów, Warszawa i Wrocław.

⁴⁵ Dz. U. poz. 2404; dalej: rozporządzenie w sprawie szczegółowej organizacji PIORiN.

Zgodnie z § 3 ust. 1 rozporządzenia w sprawie szczegółowej organizacji PIORiN wojewódzkim inspektoratem kieruje inspektor ochrony roślin i nasiennictwa przy pomocy zastępców wojewódzkiego inspektora ochrony roślin i nasiennictwa, kierowników komórek organizacyjnych, o których mowa w ust. 2, oraz kierowników oddziałów wojewódzkiego inspektoratu. Zgodnie z § 3 ust. 2 tego rozporządzenia w skład WIORiN wchodzi: 1) dział nadzoru fitosanitarnego; 2) dział nadzoru nasiennego; 3) dział ochrony roślin i nawozów; 4) dział finansowy; 5) dział administracyjny. Zgodnie z § 3 ust. 3 w skład WIORiN mogą wchodzić następujące samodzielne stanowiska pracy do spraw: 1) kadr; 2) obsługi prawnej; 3) informatyki; 4) szkoleń i organizacji; 5) bezpieczeństwa i higieny pracy; 6) ochrony przeciwpożarowej; 7) spraw obronnych; 8) ochrony danych osobowych; 9) ochrony informacji niejawnych. Zgodnie z § 3 ust. 4 tego rozporządzenia samodzielne stanowiska pracy można łączyć lub włączyć w skład komórek organizacyjnych, o których mowa w ust. 2. Zgodnie z § 3 ust. 5 w WIORiN mogą być tworzone inne niż wymienione w ust. 3 samodzielne stanowiska pracy, jeżeli przepisy odrębne tak stanowią. Zgodnie z § 3 ust. 6 tego rozporządzenia Wojewódzki Inspektor może powierzyć wykonywanie czynności określonych dla samodzielnych stanowisk pracy, o których mowa w ust. 3 pkt 2-9, podmiotowi zewnętrznemu świadczącemu usługi w tym zakresie. Zgodnie z § 4 rozporządzenia siedziby i obszar działania WIORiN określa załącznik 1 do rozporządzenia. Zgodnie z § 5 rozporządzenia w skład oddziału WIORiN wchodzi zespół specjalistów do spraw realizacji zadań tego oddziału.

Zgodnie z przepisem § 6 rozporządzenia w sprawie szczegółowej organizacji PIORiN szczegółową organizację WIORiN określa regulamin organizacyjny ustalany przez Wojewódzkiego Inspektora i zatwierdzany przez wojewodę.

Statut Głównego Inspektoratu Ochrony Roślin i Nasiennictwa został nadany zarządzeniem nr 69 Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 4 listopada 2020 r. w sprawie nadania statutu Głównemu Inspektoratowi Ochrony Roślin i Nasiennictwa⁴⁶.

Regulamin organizacyjny GIORiN został ustalony zarządzeniem Nr 3/2023 Głównego Inspektora Ochrony Roślin i Nasiennictwa z dnia 15 marca 2023 r. w sprawie nadania regulaminu organizacyjnego Głównemu Inspektoratowi Ochrony Roślin i Nasiennictwa

⁴⁶ Dz. Urz. poz. 84.

6.3. Wykaz aktów prawnych dotyczących kontrolowanej działalności

1. **Ustawa z dnia 13 lutego 2020 r. o Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa (Dz. U. z 2023 r. poz. 1992)**
 - 1.1. Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 28 grudnia 2020 r. w sprawie szczegółowej organizacji Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa oraz legitymacji służbowej pracowników tej inspekcji (Dz. U. poz. 2404)
 - 1.2. Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 2 kwietnia 2020 r. w sprawie wykazu krajowych laboratoriów referencyjnych przeprowadzających badania na potrzeby zadań wykonywanych przez Państwową Inspekcję Ochrony Roślin i Nasiennictwa (Dz. U. poz. 618)
 - 1.3. Zarządzenie Nr 69 Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 4 listopada 2020 r. w sprawie nadania statutu Głównemu Inspektoratowi Ochrony Roślin i Nasiennictwa (Dz. Urz. MRiRW poz. 84)
2. **Ustawa z dnia 9 listopada 2012 r. o nasiennictwie (Dz. U. z 2021 r. poz. 129)**
 - 2.1. Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 9 kwietnia 2021 r. w sprawie wzorów świadectw i informacji dotyczących ocen materiału siewnego (Dz. U. poz. 757)
 - 2.2. Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 3 lipca 2020 r. w sprawie rodzaju opakowań materiału siewnego roślin rolniczych i warzywnych, sposobu ich zabezpieczania oraz szczegółowego sposobu etykietowania i plombowania (Dz. U. poz. 1269, ze zm.)
 - 2.3. Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 2 maja 2014 r. w sprawie szkoleń z zakresu oceny materiału siewnego, wymagań do wykonywania tej oceny oraz nadzoru i kontroli pracy podmiotów dokonujących tej oceny (Dz. U. poz. 697) – uchylene z dniem 12 marca 2019 r.
 - 2.4. Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 25 stycznia 2019 r. w sprawie szkoleń z zakresu oceny materiału siewnego, wymagań do wykonywania tej oceny oraz nadzoru i kontroli pracy podmiotów dokonujących tej oceny (Dz. U. poz. 359, ze zm.)
 - 2.5. Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 4 grudnia 2017 r. w sprawie opłat związanych z oceną materiału siewnego (Dz. U. z 2022 r. poz. 630)
 - 2.6. Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 16 maja 2017 r. w sprawie oceny tożsamości i czystości odmianowej materiału siewnego (Dz. U. poz. 1048, ze zm.)
 - 2.7. Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 15 grudnia 2015 r. w sprawie opłat związanych z badaniem odmian i prowadzeniem rejestru odmian (Dz. U. poz. 2169)
 - 2.8. Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 20 listopada 2014 r. w sprawie metod pobierania i okresu przechowywania prób materiału siewnego, oceny tego materiału, wzoru protokołu pobierania prób materiału siewnego oraz sporządzania dokumentacji dotyczącej oceny tego materiału (Dz. U. poz. 1795, ze zm.)
 - 2.9. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 2 stycznia 2013 r. w sprawie zakazu stosowania materiału siewnego odmian kukurydzy MON 810 (Dz. U. z 2023 r. poz. 2445)

- 2.10. Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 31 marca 2014 r. w sprawie zakresu informacji, które powinien zawierać opis odmiany (Dz. U. poz. 515)
- 2.11. Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 22 stycznia 2014 r. w sprawie sposobu prowadzenia dokumentacji dotyczącej materiału siewnego oraz zakresu i terminów składania informacji dotyczących obrotu materiałem siewnym (Dz. U. poz. 182, ze zm.)
- 2.12. Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 17 lutego 2014 r. w sprawie warunków i sposobu wprowadzania do obrotu materiału siewnego niespełniającego wymagań w zakresie wytwarzania i jakości (Dz. U. poz. 292)
- 2.13. Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 27 listopada 2013 r. w sprawie terminów składania wniosku o wpis odmiany do krajowego rejestru (Dz. U. poz. 1574)
- 2.14. Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 18 kwietnia 2013 r. w sprawie terminów składania wniosków o dokonanie oceny polowej materiału siewnego poszczególnych grup roślin lub gatunków roślin rolniczych i warzywnych oraz szczegółowych wymagań w zakresie wytwarzania i jakości materiału siewnego tych roślin (Dz. U. poz. 517, ze zm.)
- 2.15. Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 22 kwietnia 2013 r. w sprawie jednostek odpowiedzialnych za genetyczne zasoby roślin (Dz. U. poz. 506 – uchylene z dniem 24 maja 2023 r.)
- 2.16. Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 19 maja 2023 r. w sprawie jednostek odpowiedzialnych za genetyczne zasoby roślin (Dz. U. poz. 982)
- 2.17. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 2 stycznia 2013 r. w sprawie zakazu stosowania materiału siewnego ziemniaka odmiany Amflora (Dz. U. poz. 27)
- 2.18. Obwieszczenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 30 kwietnia 2021 r. w sprawie ośrodka szkoleniowego upoważnionego do prowadzenia szkoleń w zakresie oceny polowej materiału siewnego, oceny cech zewnętrznych, pobierania prób materiału siewnego oraz oceny laboratoryjnej materiału siewnego (M.P. poz. 422)
- 2.19. Obwieszczenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 9 września 2021 r. w sprawie wykazu gatunków roślin, których odmiany podlegają rejestracji oraz których materiał siewny może być wytwarzany, oceniany i kontrolowany (Dz. Urz. MRiRW poz. 76)
3. **Ustawa z dnia 11 marca 2004 r. o organizacji niektórych rynków rolnych (Dz. U. z 2023 r. poz.1502, ze zm.)**
4. **Ustawa z dnia 10 lipca 2007 r. o nawozach i nawożeniu (Dz. U. z 2024 r. poz. 105)**
5. **Ustawa z dnia 8 lutego 2023 r. o Planie Strategicznym dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 (Dz. U. z 2024 r. poz. 261)**
6. **Ustawa z dnia 18 grudnia 2003 r. o ochronie roślin (Dz. U. z 2019 r. poz. 972, ze zm.) – uchylene z dniem 14 marca 2020 r.**
7. **Ustawa z dnia 13 lutego 2020 r. o ochronie roślin przed agrofagami (Dz. U. z 2023 r. poz. 301)**

Przepisy prawa Unii Europejskiej

1. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/625 z dnia 15 marca 2017 r. w sprawie kontroli urzędowych i innych czynności urzędowych przeprowadzanych w celu zapewnienia stosowania prawa żywnościowego i paszowego oraz zasad dotyczących zdrowia i dobrostanu zwierząt, zdrowia roślin i środków ochrony roślin, zmieniające rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 999/2001, (WE) nr 396/2005, (WE) nr 1069/2009, (UE) nr 1151/2012, (UE) nr 652/2014, (UE) 2016/429 i (UE) 2016/2031, rozporządzenia Rady (WE) nr 1/2005 i (WE) nr 1099/2009 oraz dyrektywy Rady 98/58/WE, 1999/74/WE, 2007/43/WE, 2008/119/WE i 2008/120/WE, oraz uchylające rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 854/2004 i (WE) nr 882/2004, dyrektywy Rady 89/608/EWG, 89/662/EWG, 90/425/EWG, 91/496/EWG, 96/23/WE, 96/93/WE i 97/78/WE oraz decyzję Rady 92/438/EWG (Dz. Urz. UE L 95 z 07.04.2017, str. 1, ze zm.)
2. Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) Nr 809/2014 z dnia 17 lipca 2014 r. ustanawiające zasady stosowania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1306/2013 w odniesieniu do zintegrowanego systemu zarządzania i kontroli, środków rozwoju obszarów wiejskich oraz zasady wzajemnej zgodności (Dz. Urz. UE L Nr 227 z 31.07.2014, str. 69, ze zm. – uchylenie z dniem 1 stycznia 2023 r.)
3. Rozporządzenie Wykonawcze Komisji (UE) 2022/1173 z dnia 31 maja 2022 r. ustanawiające zasady stosowania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2116 w odniesieniu do zintegrowanego systemu zarządzania i kontroli we wspólnej polityce rolnej (Dz. Urz. UE L 183 z 08.07.2022, str. 23)
4. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2116 z dnia 2 grudnia 2021 r. w sprawie finansowania wspólnej polityki rolnej, zarządzania nią i monitorowania jej oraz uchylenia rozporządzenia (UE) nr 1306/2013 (Dz. Urz. UE L 435 z 06.12.2021, str. 187, ze zm.)
5. Dyrektywa Komisji 2008/62/WE z dnia 20 czerwca 2008 r. przewidująca pewne odstępstwa w odniesieniu do rejestracji populacji miejscowych i odmian roślin rolniczych przystosowanych naturalnie do warunków lokalnych i regionalnych i zagrożonych erozją genetyczną oraz obrót materiałem siewnym i sadzoniakami ziemniaka tych populacji miejscowych i odmian (Dz. Urz. UE L 162 z 21.06.2008, str. 13)
6. Dyrektywa Komisji 2009/145/WE z dnia 26 listopada 2009 r. przewidująca pewne odstępstwa w odniesieniu do zatwierdzania populacji miejscowych i odmian warzyw tradycyjnie uprawianych w poszczególnych miejscach i regionach i zagrożonych erozją genetyczną oraz odmian warzyw niemających wewnętrznej wartości dla plonów o przeznaczeniu handlowym, wyprodukowanych w celu uprawy w określonych warunkach, oraz wprowadzania do obrotu materiału siewnego tych populacji miejscowych i odmian (Dz. Urz. UE L 312 z 27.11.2009, str. 44, ze zm.)
7. Dyrektywa Wykonawcza Komisji (UE) 2019/990 z dnia 17 czerwca 2019 r. zmieniająca wykaz rodzajów i gatunków w art. 2 ust. 1 lit. b) dyrektywy Rady 2002/55/WE, w załączniku II do dyrektywy Rady 2008/72/WE i w załączniku do dyrektywy Komisji 93/61/EWG (Dz. Urz. UE L 160 z 18.06.2019, str. 14)
8. Decyzja Wykonawcza Komisji (UE) 2020/432 z dnia 23 marca 2020 r. zmieniająca dyrektywę Rady 2002/55/WE w odniesieniu do definicji warzyw oraz wykazu rodzajów i gatunków w art. 2 ust. 1 lit b) (Dz. Urz. UE L 88 z 24.03.2020, str. 3)

9. Dyrektywa Wykonawcza Komisji (UE) 2021/415 z dnia 8 marca 2021 r. zmieniająca dyrektywy Rady 66/401/EWG i 66/402/EWG w celu dostosowania grup i nazw taksonomicznych niektórych gatunków materiału siewnego i chwastów do rozwoju wiedzy naukowej i technicznej (Dz. Urz. UE L 81 z 09.03.2021, str. 65).

6.4. Zestawienia (tabele)

Zestawienie 1

Tabela 1 - 2019 r.

Państwowa Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa Materiał siewny roślin rolniczych poddany ocenie laboratoryjnej w urzędowych oraz akredytowanych laboratoriach w 2019 r.								
Województwo	Objęto oceną		Zakwalifikowano		Zdyskwalifikowano		udział materiału siewnego zdyskwalifikowanego %%	
	liczba partii [szt.]	łączna masa [t]	liczba partii [szt.]	łączna masa [t]	liczba partii [szt.]	łączna masa [t]	6/2	7/3
1	2	3	4	5	6	7	8	9
dolnośląskie	2 047	49 819,71	1 867	45 911,80	180	3 907,91	8,79	7,84
kujawsko-pomorskie	2 305	52 706,20	2 222	51 114,90	83	1 591,30	3,60	3,02
lubelskie	1 006	16 932,97	984	16 506,11	22	426,86	2,19	2,52
lubuskie	437	9 916,66	418	8 784,33	19	1 132,33	4,35	11,42
łódzkie	1 585	26 747,95	1 550	26 213,60	35	534,35	2,21	2,00
małopolskie	411	6 389,21	400	6 311,55	11	77,67	2,68	1,22
mazowieckie	945	15 669,66	892	15 015,48	53	654,18	5,61	4,17
opolskie	955	25 386,42	907	24 164,68	48	1 221,74	5,03	4,81
podkarpackie	164	3 979,07	162	3 919,07	2	60,00	1,22	1,51
podlaskie	75	1 587,61	74	1 586,73	1	0,88	1,33	0,06
pomorskie	1 018	24 200,76	968	23 061,16	50	1 139,60	4,91	4,71
śląskie	125	3 153,70	122	3 087,10	3	66,60	2,40	2,11
świętokrzyskie	491	11 604,10	473	11 340,40	18	263,70	3,67	2,27
warmińsko-mazurskie	1 584	27 545,50	1 534	26 319,40	50	1 226,10	3,16	4,45
wielkopolskie	5 221	101 875,17	4 938	99 065,97	283	2 809,20	5,42	2,76
zachodniopomorskie	481	10 734,88	457	10 238,84	24	496,04	4,99	4,62
Ogółem:	18 850	388 249,56	17 968	372 641,10	882	15 608,46	4,68	4,02

Źródło: opracowanie własne NIK na podstawie danych Głównego Inspektoratu Ochrony Roślin i Nasiennictwa.

Zestawienie 2

Tabela 2 - 2019 r.

Państwowa Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa Materiał siewny roślin rolniczych poddany ocenie laboratoryjnej w urzędowych laboratoriach w 2019 r.								
Grupa roślin	Objęto oceną		Zakwalifikowano		Zdyskwalifikowano		udział materiału siewnego zdyskwalifikowanego %%	
	liczba partii [szt.]	łączna masa [t]	liczba partii [szt.]	łączna masa [t]	liczba partii [szt.]	łączna masa [t]	6/2	7/3
1	2	3	4	5	6	7	8	9
razem rośliny rolnicze, w tym:	10 285	219 885,85	9 590	208 139,44	695	11 746,42	6,76	5,34
1. zbożowe w tym:	7 330	189 030,22	6 987	180 121,81	343	8 908,41	4,68	4,71
- pszenica zwyczajna ozima	2 801	76 528,98	2 767	74 886,08	34	1 642,90	1,21	2,15
- pszenica zwyczajna jara	454	11 169,80	434	10 694,65	20	475,15	4,41	4,25
- pszenica orkisz ozima	0	0,00	0	0,00	0	0,00	x	x
- pszenica orkisz jara	3	61,50	0	0,00	3	61,50	100,00	100,00
- pszenica twarda	5	102,59	5	102,59	0	0,00	0,00	0,00
- jęczmień ozimy	487	12 875,00	467	12 402,50	20	472,50	4,11	3,67
- jęczmień jary	1 077	26 742,93	984	24 465,34	93	2 277,59	8,64	8,52
- żyto ozime	326	8 286,11	299	7 749,83	27	536,28	8,28	6,47
- żyto jare	31	765,79	23	574,29	8	191,50	25,81	25,01
- pszenżyto ozime	1 422	36 717,81	1 330	34 318,26	92	2 399,55	6,47	6,54
- pszenżyto jare	127	2 760,80	123	2 681,50	4	79,30	3,15	2,87
- owies nagoziarnisty	4	74,80	4	74,80	0	0,00	0,00	0,00
- owies zwyczajny w tym: bizantyjski	500	11 197,63	464	10 479,99	36	717,64	7,20	6,41
- owies szorstki (owsik)	0	0,00	0	0,00	0	0,00	x	x
- gryka	1	1,44	1	1,44	0	0,00	0,00	0,00
- kukurydza	92	1 745,04	86	1 690,54	6	54,50	6,52	3,12
2. pastewne w tym:	2 107	24 123,43	1 931	21 714,07	176	2 409,36	8,35	9,99
- bobowate grubonasienne	688	11 910,86	581	10 042,95	107	1 867,91	15,55	15,68
- bobowate drobnonasienne	131	959,70	125	943,78	6	15,93	4,58	1,66
- trawy	865	7 390,62	840	7 206,39	25	184,23	2,89	2,49
- inne rolnicze* w tym:	423	3 862,25	385	3 520,95	38	341,30	8,98	8,84
- rzodkiew oleista	174	1 638,81	172	1 627,63	2	11,19	1,15	0,68
- facelia błękitna	247	2 221,19	211	1 891,09	36	330,10	14,57	14,86
3. buraki*	32	329,80	32	329,80	0	0,00	0,00	0,00
4. oleiste i włókniste w tym:	816	6 402,40	640	5 973,76	176	428,65	21,57	6,70
- rzepak ozimy	142	1 084,36	142	1 084,36	0	0,00	0,00	0,00
- rzepak jary	3	14,80	3	14,80	0	0,00	0,00	0,00
- gorczyca biała	335	3 127,65	323	3 046,81	12	80,84	3,58	2,58
- soja	145	1 830,60	135	1 741,11	10	89,49	6,90	4,89
- konopie	183	315,65	32	74,18	151	241,47	82,51	76,50
- pozostałe	8	29,34	5	12,49	3	16,84	37,50	57,41

Źródło: opracowanie własne NIK na podstawie danych Głównego Inspektoratu Ochrony Roślin i Nasiennictwa.

Zestawienie 3

Tabela 3 - 2019 r.

Państwowa Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa Materiał siewny roślin rolniczych poddany ocenie laboratoryjnej w akredytowanych laboratoriach w 2019 r.								
Grupa roślin	Objęto oceną		Zakwalifikowano		Zdyskwalifikowano		udział materiału siewnego zdyskwalifikowanego %%	
	liczba partii [szt.]	łącznie masa [t]	liczba partii [szt.]	łącznie masa [t]	liczba partii [szt.]	łącznie masa [t]	6/2	7/3
1	2	3	4	5	6	7	8	9
razem rośliny rolnicze w tym:	8 565	168 363,71	8 378	164 501,66	187	3 862,04	2,18	2,29
1. zbożowe w tym:	5 936	143 708,91	5 767	140 028,01	169	3 680,90	2,85	2,56
- pszenica zwyczajna ozima	1 939	51 005,43	1 930	50 770,87	9	234,56	0,46	0,46
- pszenica zwyczajna jara	332	7 910,44	331	7 893,99	1	16,45	0,30	0,21
- pszenica orkisz ozima	2	32,70	2	32,70	0	0,00	0,00	0,00
- pszenica orkisz jara	10	194,80	10	194,80	0	0,00	0,00	0,00
- pszenica twarda	71	1 763,40	68	1 763,40	3	0,00	4,23	0,00
- jęczmień ozimy	438	11 023,10	438	11 023,10	0	0,00	0,00	0,00
- jęczmień jary	454	9 255,24	431	8 672,34	23	582,90	5,07	6,30
- żyto ozime	804	20 238,90	755	19 126,85	49	1 112,05	6,09	5,49
- żyto jare	44	617,24	44	617,24	0	0,00	0,00	0,00
- pszenżyto ozime	956	21 719,27	943	21 377,96	13	341,31	1,36	1,57
- pszenżyto jare	133	5 027,52	130	5 023,32	3	4,20	2,26	0,08
- owies nagoziarnisty	1	30,00	1	30,00	0	0,00	0,00	0,00
- owies zwyczajny w tym: bizantyjski	242	5 164,26	221	4 701,16	21	463,10	8,68	8,97
- owies szorstki (owsik)	0	0,00	0	0,00	0	0,00	x	x
- gryka	18	107,18	18	107,18	0	0,00	0,00	0
- kukurydza	492	9 619,46	445	8 693,13	47	926,33	9,55	9,63
2. pastewne w tym:	2 315	21 922,58	2 297	21 741,44	18	181,14	0,78	0,83
- bobowate grubonasienne	305	5 362,70	298	5 232,78	7	129,92	2,30	2,42
- bobowate drobnonasienne	169	1 145,65	169	1 145,65	0	0,00	0,00	0,00
- trawy	1 620	13 487,38	1 610	13 442,74	10	44,64	0,62	0,33
- inne rolnicze* w tym:	221	1 926,85	220	1 920,27	1	6,58	0,45	0,34
- rzodkiew oleista	89	773,60	89	773,60	0	0,00	0,00	0,00
- facelia błękitna	183	1 745,70	182	1 739,12	1	6,58	0,55	0,38
3. buraki*	18	206,40	18	206,40	0	0,00	0,00	0,00
4. oleiste i włókniste w tym:	296	2 525,82	296	2 525,82	0	0,00	0,00	0,00
- rzepak ozimy	22	171,10	22	171,10	0	0,00	0,00	0,00
- rzepak jary	0	0,00	0	0,00	0	0,00	x	x
- gorczyca biała	274	2 354,72	274	2 354,72	0	0,00	0,00	0,00
- soja	0	0,00	0	0,00	0	0,00	x	x
- konopie	0	0,00	0	0,00	0	0,00	x	x
- pozostałe	0	0,00	0	0,00	0	0,00	x	x

Źródło: opracowanie własne NIK na podstawie danych Głównego Inspektoratu Ochrony Roślin i Nasiennictwa.

Zestawienie 4

Tabela 4 - 2019 r.

Państwowa Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa Sadzeniaki ziemniaka poddane ocenie laboratoryjnej w urzędowych laboratoriach w 2019 r.								
Województwo	Objęto oceną		Zakwalifikowano		Zdyskwalifikowano		udział plantacji zdyskwalifikowanych %%	
	liczba plantacji [szt.]	powierzchnia plantacji [ha]	liczba plantacji [szt.]	powierzchnia plantacji [ha]	liczba plantacji [szt.]	powierzchnia plantacji [ha]	6/2	7/3
1	2	3	4	5	6	7	8	9
dolnośląskie	0	0,0000	0	0,0000	0	0,0000	x	x
kujawsko- pomorskie	220	648,3100	193	573,0500	27	75,2600	12,27	11,61
lubelskie	116	149,6500	83	111,9500	33	37,7000	28,45	25,19
lubuskie	22	62,3100	20	56,8800	2	5,4300	9,09	8,71
łódzkie	76	104,0000	70	96,2000	6	7,8000	7,89	7,50
małopolskie	34	35,8000	27	27,8000	7	8,0000	20,59	22,35
mazowieckie	44	115,8600	38	94,4600	6	21,4000	13,64	18,47
opolskie	30	70,6000	26	62,9000	4	7,7000	13,33	10,91
podkarpackie	5	5,0000	4	4,0000	1	1,0000	20,00	20,00
podlaskie	38	69,4500	32	56,7500	6	12,7000	15,79	18,29
pomorskie	598	2 139,9800	518	1 793,6800	80	346,3000	13,38	16,18
śląskie	4	17,7600	3	14,6600	1	3,1000	25,00	17,45
świętokrzyskie	1	1,5500	1	1,5500	0	0,0000	0,00	0,00
warmińsko- mazurskie	228	968,7400	170	719,1600	58	249,5800	25,44	25,76
wielkopolskie	271	450,4400	227	371,5700	44	78,8700	16,24	17,51
zachodniopomorskie	555	1 907,9700	484	1 682,8300	71	225,1400	12,79	11,80
Ogółem:	2 242	6 747,4200	1 896	5 667,4400	346	1 079,9800	15,43	16,01

Źródło: opracowanie własne NIK na podstawie danych Głównego Inspektoratu Ochrony Roślin i Nasiennictwa.

Zestawienie 5

Tabela 5 - 2019 r.

Państwowa Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa Materiał siewny roślin rolniczych, w tym sadzeniaki ziemniaka poddane ocenie polowej przez urzędowych oraz akredytowanych kwalifikatorów pod urzędowym nadzorem w 2019 r.								
Województwo	Objęto oceną		Zakwalifikowano		Zdyskwalifikowano		udział materiału siewnego zdyskwalifikowanego %%	
	liczba plantacji [szt.]	powierzchnia plantacji [ha]	liczba plantacji [szt.]	powierzchnia plantacji [ha]	liczba plantacji [szt.]	powierzchnia plantacji [ha]	6/2	7/3
1	2	3	4	5	6	7	8	9
dolnośląskie	1 502	14 229,8200	1 418	13 651,7200	84	578,1000	5,59	4,06
kujawsko-pomorskie	1 608	12 974,9700	1 556	12 500,6800	52	474,2900	3,23	3,66
lubelskie	2 825	8 651,5300	2 552	7 994,3800	273	657,1500	9,66	7,60
lubuskie	569	8 403,9100	543	8 152,0700	26	251,8400	4,57	3,00
łódzkie	2 490	7 820,0000	2 399	7 552,9600	91	267,0400	3,65	3,41
małopolskie	292	1 180,5200	276	1 137,1500	16	43,4700	5,48	3,68
mazowieckie	990	4 473,0200	939	4 245,2900	51	227,7300	5,15	5,09
opolskie	680	10 778,2300	650	10 472,8000	30	305,4300	4,41	2,83
podkarpackie	359	1 676,0300	330	1 604,7500	29	71,2800	8,08	4,25
podlaskie	165	813,7100	163	797,1100	2	16,6000	1,21	2,04
pomorskie	1 545	12 301,4800	1 484	11 709,9800	61	591,5000	3,95	4,81
śląskie	330	2 401,7900	326	2 384,9500	4	16,8400	1,21	0,70
świętokrzyskie	824	2 781,5100	787	2 706,0300	37	75,3800	4,49	2,71
warmińsko-mazurskie	1 470	22 763,0700	1 410	21 801,9500	60	961,1200	4,08	4,22
wielkopolskie	2 999	26 819,9500	2 902	26 064,6900	97	755,2600	3,23	2,82
zachodniopomorskie	1 376	14 900,0300	1 309	14 415,5900	67	484,4400	4,87	3,25
Ogółem:	20 024	152 969,5700	19 044	147 192,1000	980	5 777,4700	4,89	3,78

Źródło: opracowanie własne NIK na podstawie danych Głównego Inspektoratu Ochrony Roślin i Nasiennictwa.

Zestawienie 6

Tabela 6 - 2019 r.

Państwowa Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa Materiał siewny roślin rolniczych, w tym sadzeniaki ziemniaka poddane ocenie polowej przez urzędowych kwalifikatorów w 2019 r.								
Grupa roślin	Objęto oceną		Zakwalifikowano		Zdyskwalifikowano		udział materiału siewnego zdyskwalifikowanego %%	
	liczba plantacji [szt.]	powierzchnia plantacji [ha]	liczba plantacji [szt.]	powierzchnia plantacji [ha]	liczba plantacji [szt.]	powierzchnia plantacji [ha]	6/2	7/3
1	2	3	4	5	6	7	8	9
razem rośliny rolnicze w tym:	6 827	51 188,0000	6 540	49 433,8600	287	1 754,1400	4,20	3,43
1. zbożowe w tym:	2 387	31 143,6200	2 331	30 421,4200	56	722,2000	2,35	2,32
- pszenica zwyczajna ozima	825	12 086,4800	805	11 876,0000	20	210,4800	2,42	1,74
- pszenica zwyczajna jara	161	1 687,1300	159	1 650,8300	2	36,3000	1,24	2,15
- pszenica orkisz ozima	0	0,0000	0	0,0000	0	0,0000	x	x
- pszenica orkisz jara	3	28,5300	2	16,5300	1	12,0000	33,33	42,06
- pszenica twarda	4	26,7000	4	26,7000	0	0,0000	0,00	0,00
- jęczmień ozimy	142	1 824,7700	138	1 782,7700	4	42,0000	2,82	2,30
- jęczmień jary	337	3 900,7800	335	3 885,5400	2	15,2400	0,59	0,39
- żyto ozime	141	2 403,7600	140	2 393,4600	1	10,3000	0,71	0,43
- żyto jare	33	339,5100	33	338,5100	0	1,0000	0,00	0,29
- pszenżyto ozime	405	5 254,9100	399	5 142,4600	6	112,4500	1,48	2,14
- pszenżyto jare	48	635,0600	46	629,0600	2	6,0000	4,17	0,94
- owies nagoziarnisty	3	11,9000	3	11,9000	0	0,0000	0,00	0,00
- owies zwyczajny w tym: bizantyjski	204	2 487,9600	191	2 255,6400	13	232,3200	6,37	9,34
- owies szorstki (owsik)	0	0,0000	0	0,0000	0	0,0000	x	x
- gryka	27	189,6800	22	145,5700	5	44,1100	18,52	23,25
- kukurydza	54	266,4500	54	266,4500	0	0,0000	0,00	0,00
2. pastewne w tym:	1 768	10 458,4200	1 590	9 748,1000	178	710,3200	10,07	6,79
- bobowate grubonasienne	367	3 346,5400	346	3 262,6900	21	83,8500	5,72	2,51
- bobowate drobnonasienne	246	875,6200	178	724,1300	68	151,4900	27,64	17,30
- trawy	915	4 904,9600	835	4 495,2400	80	409,7200	8,74	8,35
- inne rolnicze* w tym:	240	1 331,3000	231	1 266,0400	9	65,2600	3,75	4,90
- rzodkiew oleista	9	70,8000	9	70,8000	0	0,0000	0,00	0,00
- facelia błękitna	230	1 260,0200	221	1 194,7600	9	65,2600	3,91	5,18
3. buraki*	8	1,1300	8	1,1300	0	0,0000	0,00	0,00
4. oleiste i włókniste w tym:	404	2 805,3100	366	2 514,4800	38	290,8300	9,41	10,37
- rzepak ozimy	25	487,2500	25	467,5200	0	19,7300	0,00	4,05
- rzepak jary	0	0,0000	0	0,0000	0	0,0000	x	x
- gorczyca biała	148	1 412,5400	128	1 220,9000	20	191,6400	13,51	13,57
- soja	64	408,2000	55	371,6800	9	36,5200	14,06	8,95
- konopie	163	491,0200	154	448,0800	9	42,9400	5,52	8,75
- pozostałe	4	6,3000	4	6,3000	0	0,0000	0,00	0,00
5. ziemniak	2 260	6 779,5200	2 245	6 748,7300	15	30,7900	0,66	0,45

Źródło: opracowanie własne NIK na podstawie danych Głównego Inspektoratu Ochrony Roślin i Nasiennictwa.

Zestawienie 7

Tabela 7 - 2019 r.

Państwowa Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa Materiał siewny roślin rolniczych poddany ocenie polowej przez akredytowanych kwalifikatorów pod urzędowym nadzorem w 2019 r.								
Grupa roślin	Objęto oceną		Zakwalifikowano		Zdyskwalifikowano		udział materiału siewnego zdyskwalifikowanego %%	
	liczba plantacji [szt.]	powierzchnia plantacji [ha]	liczba plantacji [szt.]	powierzchnia plantacji [ha]	liczba plantacji [szt.]	powierzchnia plantacji [ha]	6/2	7/3
1	2	3	4	5	6	7	8	9
razem rośliny rolnicze w tym:	13 197	101 781,5700	12 504	97 758,2400	693	4 023,3300	5,25	3,95
1. zbożowe w tym:	4 027	51 062,4500	3 894	49 409,4600	133	1 652,9900	3,30	3,24
- pszenica zwyczajna ozima	1 035	17 034,6900	989	16 378,1000	46	656,5900	4,44	3,85
- pszenica zwyczajna jara	216	2 412,4000	213	2 381,8600	3	30,5400	1,39	1,27
- pszenica orkisz ozima	1	6,3900	1	6,3900	0	0,0000	0,00	0,00
- pszenica orkisz jara	1	22,8200	1	22,8200	0	0,0000	0,00	0,00
- pszenica twarda	0	0,0000	0	0,0000	0	0,0000	x	x
- jęczmień ozimy	247	2 963,8400	226	2 753,2700	21	210,5700	8,50	7,10
- jęczmień jary	525	5 230,7300	520	5 200,4400	5	30,2900	0,95	0,58
- żyto ozime	380	5 853,4300	363	5 626,8500	17	226,5800	4,47	3,87
- żyto jare	38	594,1100	38	594,1100	0	0,0000	0,00	0,00
- pszenżyto ozime	781	9 375,4600	761	9 091,7400	20	283,7200	2,56	3,03
- pszenżyto jare	126	1 269,7500	125	1 265,2500	1	4,5000	0,79	0,35
- owies nagoziarnisty	2	10,0000	2	10,0000	0	0,0000	0,00	0,00
- owies zwyczajny w tym: bizantyjski	369	3 490,7600	357	3 356,4600	12	134,3000	3,25	3,85
- owies szorstki (owsik)	0	0,0000	0	0,0000	0	0,0000	x	x
- gryka	58	162,9100	57	160,9100	1	2,0000	1,72	1,23
- kukurydza	248	2 635,1600	241	2 561,2600	7	73,9000	2,82	2,80
2. pastewne w tym:	8 448	44 989,1100	7 926	42 899,5200	522	2 089,5900	6,18	4,64
- bobowate grubonasienne	1 030	6 585,4500	987	6 410,3900	43	175,0600	4,17	2,66
- bobowate drobnonasienne	983	4 407,0100	869	4 131,5100	114	275,5000	11,60	6,25
- trawy	4 129	22 524,0300	3 832	21 193,7000	297	1 330,3300	7,19	5,91
- inne rolnicze* w tym:	2 306	11 472,6200	2 238	11 163,9200	68	308,7000	2,95	2,69
- rzodkiew oleista	192	2 292,7100	183	2 223,3500	9	69,3600	4,69	3,03
- facelia błękitna	2 111	9 171,9500	2 052	8 932,6100	59	239,3400	2,79	2,61
3. buraki*	57	49,0000	52	46,2000	5	2,8000	8,77	5,71
4. oleiste i włókniste w tym:	665	5 681,0100	632	5 403,0600	33	277,9500	4,96	4,89
- rzepak ozimy	3	19,2600	3	19,2600	0	0,0000	0,00	0,00
- rzepak jary	0	0,0000	0	0,0000	0	0,0000	x	x
- gorczyca biała	557	5 013,2700	531	4 754,2800	26	258,9900	4,67	5,17
- soja	101	624,1600	94	605,2000	7	18,9600	6,93	3,04
- konopie	0	0,0000	0	0,0000	0	0,0000	x	x
- pozostałe	4	24,3200	4	24,3200	0	0,0000	0,00	0,00

Źródło: opracowanie własne NIK na podstawie danych Głównego Inspektoratu Ochrony Roślin i Nasiennictwa.

Zestawienie 8

Tabela 1 - 2020 r.

Państwowa Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa Materiał siewny roślin rolniczych poddany ocenie laboratoryjnej w urzędowych oraz akredytowanych laboratoriach w 2020 r.								
Województwo	Objęto oceną		Zakwalifikowano		Zdyskwalifikowano		udział materiału siewnego zdyskwalifikowanego %%	
	liczba partii [szt.]	łączna masa [t]	liczba partii [szt.]	łączna masa [t]	liczba partii [szt.]	łączna masa [t]	6/2	7/3
1	2	3	4	5	6	7	8	9
dolnośląskie	2 186	54 287,36	1 872	46 481,54	314	7 805,83	14,36	14,38
kujawsko-pomorskie	2 371	68 692,97	2 289	66 897,62	82	1 795,35	3,46	2,61
lubelskie	894	14 382,14	844	13 445,94	50	936,20	5,59	6,51
lubuskie	376	13 026,30	362	12 759,80	14	266,50	3,72	2,05
łódzkie	1 706	35 516,20	1 657	30 547,00	49	4 969,20	2,87	13,99
małopolskie	426	7 569,67	411	7 461,16	15	108,51	3,52	1,43
mazowieckie	1 216	17 218,69	1 098	16 264,80	118	953,89	9,70	5,54
opolskie	942	34 600,20	765	30 097,53	177	4 502,67	18,79	13,01
podkarpackie	173	3 491,66	168	3 377,66	5	114,00	2,89	3,26
podlaskie	66	1 340,00	59	1 177,00	7	163,00	10,61	12,16
pomorskie	1 090	24 850,70	993	22 731,90	97	2 118,80	8,90	8,53
śląskie	84	2 211,60	73	1 975,40	11	236,20	13,10	10,68
świętokrzyskie	494	11 904,50	448	10 891,70	46	1 012,80	9,31	8,51
warmińsko-mazurskie	1 577	24 575,55	1 504	23 150,45	73	1 425,10	4,63	5,80
wielkopolskie	5 732	119 344,76	5 527	115 841,35	205	3 503,41	3,58	2,94
zachodniopomorskie	713	13 881,03	671	13 252,79	42	628,24	5,89	4,53
Ogółem:	20 046	446 893,32	18 741	416 353,63	1 305	30 539,69	6,51	6,83

Źródło: opracowanie własne NIK na podstawie danych Głównego Inspektoratu Ochrony Roślin i Nasiennictwa.

Zestawienie 9

Tabela 2 -2020 r.

Państwowa Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa Materiał siewny roślin rolniczych poddany ocenie laboratoryjnej w urzędowych laboratoriach w 2020 r.								
Grupa roślin	Objęto oceną		Zakwalifikowano		Zdyskwalifikowano		udział materiału siewnego zdyskwalifikowanego %%	
	liczba partii [szt.]	łącznie masa [t]	liczba partii [szt.]	łącznie masa [t]	liczba partii [szt.]	łącznie masa [t]	6/2	7/3
1	2	3	4	5	6	7	8	9
razem rośliny rolnicze w tym:	9 996	225 305,77	9 099	207 769,72	897	17 536,05	8,97	7,78
1. zbożowe w tym:	6 862	191 286,28	6 260	176 215,09	602	15 071,19	8,77	7,88
- pszenica zwyczajna ozima	2 661	77 195,79	2 453	71 601,04	208	5 594,75	7,82	7,25
- pszenica zwyczajna jara	360	8 250,30	324	7 418,70	36	831,60	10,00	10,08
- pszenica orkisz ozima	1	32,00	1	32,00	0	0,00	0,00	0,00
- pszenica orkisz jara	4	30,34	3	28,60	1	1,74	25,00	5,74
- pszenica twarda	6	181,00	0	0,00	6	181,00	100,00	100,00
- jęczmień ozimy	532	13 797,45	495	13 001,85	37	795,60	6,95	5,77
- jęczmień jary	930	23 827,63	871	22 301,18	59	1 526,45	6,34	6,41
- żyto ozime	270	6 897,98	231	5 947,53	39	950,45	14,44	13,78
- żyto jare	24	492,60	21	440,50	3	52,10	12,50	10,58
- pszenżyto ozime	1 293	33 464,55	1 131	29 262,50	162	4 202,05	12,53	12,56
- pszenżyto jare	153	12 636,25	139	12 242,95	14	393,30	9,15	3,11
- owies nagoziarnisty	7	134,80	5	86,80	2	48,00	28,57	35,61
- owies zwyczajny w tym: bizantyjski	518	12 344,92	486	11 855,27	32	489,65	6,18	3,97
- owies szorstki (owsik)	0	0,00	0	0,00	0	0,00	x	x
- gryka	10	83,00	10	83,00	0	0,00	0,00	0,00
- proso	0	0,00	0	0,00	0	0,00	x	x
- kukurydza	93	1 917,66	90	1 913,16	3	4,50	3,23	0,23
2. pastewne w tym:	2 155	25 806,43	1 990	23 861,91	165	1 944,52	7,66	7,54
- bobowate grubonasienne	669	12 586,87	584	11 215,95	85	1 370,92	12,71	10,89
- bobowate drobnonasienne	133	971,61	121	892,54	12	79,07	9,02	8,14
- trawy	831	7 362,93	803	7 148,92	28	214,01	3,37	2,91
- inne rolnicze* w tym:	522	4 885,02	482	4 604,50	40	280,52	7,66	5,74
- rzodkiew oleista	258	2 488,70	245	2 367,50	13	121,20	5,04	4,87
- facelia błękitna	264	2 396,55	237	2 237,45	27	159,10	10,23	6,64
3. buraki*	46	308,10	45	298,10	1	10,00	2,17	3,25
4. oleiste i włókniste w tym:	933	7 904,97	804	7 394,62	129	510,35	13,83	6,46
- rzepak ozimy	95	869,72	95	869,72	0	0,00	0,00	0,00
- rzepak jary	0	0,00	0	0,00	0	0,00	x	x
- gorczyca biała	515	4 916,06	502	4 798,76	13	117,30	2,52	2,39
- soja	115	1 690,64	106	1 510,34	9	180,30	7,83	10,66
- konopie	203	407,11	97	195,64	106	211,47	52,22	51,94
- pozostałe	5	21,45	4	20,17	1	1,28	20,00	5,97

Źródło: opracowanie własne NIK na podstawie danych Głównego Inspektoratu Ochrony Roślin i Nasiennictwa.

Zestawienie 10

Tabela 3 - 2020 r.

Państwowa Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa Materiał siewny roślin rolniczych poddany ocenie laboratoryjnej w akredytowanych laboratoriach w 2020 r.								
Grupa roślin	Objęto oceną		Zakwalifikowano		Zdyskwalifikowano		udział materiału siewnego zdyskwalifikowanego %%	
	liczba partii [szt.]	łączna masa [t]	liczba partii [szt.]	łączna masa [t]	liczba partii [szt.]	łączna masa [t]	6/2	7/3
1	2	3	4	5	6	7	8	9
razem rośliny rolnicze w tym:	10 050	221 587,55	9 642	208 583,91	408	13 003,64	4,06	5,87
1. zbożowe w tym:	6 972	189 154,80	6 645	181 165,61	327	7 989,19	4,69	4,22
- pszenica zwyczajna ozima	2 266	72 293,70	2 186	70 251,80	80	2 041,90	3,53	2,82
- pszenica zwyczajna jara	371	9 026,17	347	8 441,07	24	585,10	6,47	6,48
- pszenica orkisz ozima	19	254,19	19	254,19	0	0,00	0,00	0,00
- pszenica orkisz jara	11	55,10	11	55,10	0	0,00	0,00	0,00
- pszenica twarda	5	14,34	2	0,52	3	13,82	60,00	96,39
- jęczmień ozimy	586	15 277,34	572	14 926,24	14	351,10	2,39	2,30
- jęczmień jary	620	14 698,06	606	14 333,86	14	364,20	2,26	2,48
- żyto ozime	838	22 041,24	737	19 575,60	101	2 465,64	12,05	11,19
- żyto jare	52	1 062,02	49	1 000,02	3	62,00	5,77	5,84
- pszenżyto ozime	1 251	32 651,09	1 216	31 727,74	35	923,35	2,80	2,83
- pszenżyto jare	119	2 864,40	109	2 571,40	10	293,00	8,40	10,23
- owies nagoziarnisty	2	38,00	2	38,00	0	0,00	0,00	0,00
- owies zwyczajny w tym: bizantyjski	325	7 629,09	299	7 055,01	26	574,08	8,00	7,52
- owies szorstki (owsik)	0	0,00	0	0,00	0	0,00	x	x
- gryka	32	178,65	31	175,05	1	3,60	3,13	2,02
- proso	0	0,00	0	0,00	0	0,00	x	x
- kukurydza	475	11 071,42	459	10 760,02	16	311,40	3,37	2,81
2. pastewne w tym:	2 723	29 229,21	2 645	24 238,76	78	4 990,45	2,86	17,07
- bobowate grubonasienne	375	5 954,69	319	5 074,34	56	880,35	14,93	14,78
- bobowate drobnonasienne	139	844,26	137	843,32	2	0,94	1,44	0,11
- trawy	1 866	19 375,38	1 854	15 334,52	12	4 040,86	0,64	20,86
- inne rolnicze* w tym:	343	3 054,89	335	2 986,59	8	68,30	2,33	2,24
- rzodkiew oleista	168	1 532,03	168	1 532,03	0	0,00	0,00	0,00
- facelia błękitna	279	2 280,37	271	2 212,07	8	68,30	2,87	3,00
3. buraki*	14	115,02	14	115,02	0	0,00	0,00	0,00
4. oleiste i włókniste w tym:	341	3 088,53	338	3 064,53	3	24,00	0,88	0,78
- rzepak ozimy	37	339,40	34	315,40	3	24,00	8,11	7,07
- rzepak jary	0	0,00	0	0,00	0	0,00	x	x
- gorczyca biała	304	2 749,13	304	2 749,13	0	0,00	0,00	0,00
- soja	0	0,00	0	0,00	0	0,00	x	x
- konopie	0	0,00	0	0,00	0	0,00	x	x
- pozostałe	0	0,00	0	0,00	0	0,00	x	x

Źródło: opracowanie własne NIK na podstawie danych Głównego Inspektoratu Ochrony Roślin i Nasiennictwa.

Zestawienie 11

Tabela 4 - 2020 r.

Państwowa Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa Sadzeniaki ziemniaka poddane ocenie laboratoryjnej w urzędowych laboratoriach w 2020 r.								
Województwo	Objęto oceną		Zakwalifikowano		Zdyskwalifikowano		udział plantacji zdyskwalifikowanych %%	
	liczba plantacji [szt.]	powierzchnia plantacji [ha]	liczba plantacji [szt.]	powierzchnia plantacji [ha]	liczba plantacji [szt.]	powierzchnia plantacji [ha]	6/2	7/3
1	2	3	4	5	6	7	8	9
dolnośląskie	3	9,0000	3	9,0000	0	0,0000	x	x
kujawsko-pomorskie	270	794,9400	236	720,1100	34	74,8300	12,59	9,41
lubelskie	115	151,1400	55	79,5000	60	71,6400	52,17	47,40
lubuskie	28	71,3500	12	48,4900	16	22,8600	57,14	32,04
łódzkie	79	106,1000	73	96,8000	6	9,3000	7,59	8,77
małopolskie	31	32,6000	12	12,6000	19	20,0000	61,29	61,35
mazowieckie	60	137,9700	52	125,5700	8	12,4000	13,33	8,99
opolskie	30	68,3000	28	65,8000	2	2,5000	6,67	3,66
podkarpackie	12	20,3300	11	19,3300	1	1,0000	8,33	4,92
podlaskie	49	101,4500	36	77,3700	13	24,0800	26,53	23,74
pomorskie	634	2 419,9500	561	2 120,2900	73	299,6600	11,51	12,38
śląskie	7	19,8600	7	19,8600	0	0,0000	0,00	0,00
świętokrzyskie	2	4,2200	2	4,2200	0	0,0000	0,00	0,00
warmińsko-mazurskie	212	1 018,3300	171	788,3000	41	230,0300	19,34	22,59
wielkopolskie	282	507,2200	245	446,4400	37	60,7800	13,12	11,98
zachodniopomorskie	582	2 022,7800	511	1 805,9300	71	216,8500	12,20	10,72
Ogółem:	2 396	7 485,5400	2 015	6 439,6100	381	1 045,9300	15,90	13,97

Źródło: opracowanie własne NIK na podstawie danych Głównego Inspektoratu Ochrony Roślin i Nasiennictwa.

Zestawienie 12

Tabela 5 - 2020 r.

Państwowa Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa Materiał siewny roślin rolniczych, w tym sadzeniaki ziemniaka poddane ocenie polowej przez urzędowych oraz akredytowanych kwalifikatorów pod urzędowym nadzorem w 2020 r.								
Województwo	Objęto oceną		Zakwalifikowano		Zdyskwalifikowano		udział materiału siewnego zdyskwalifikowanego %%	
	liczba plantacji [szt.]	powierzchnia plantacji [ha]	liczba plantacji [szt.]	powierzchnia plantacji [ha]	liczba plantacji [szt.]	powierzchnia plantacji [ha]	6/2	7/3
1	2	3	4	5	6	7	8	9
dolnośląskie	1 619	15 042,3800	1 538	14 501,6800	81	540,7000	5,00	3,59
kujawsko-pomorskie	1 790	12 784,2200	1 744	12 557,5500	46	226,6700	2,57	1,77
lubelskie	3 020	9 048,3600	2 831	8 584,4500	189	463,9100	6,26	5,13
lubuskie	694	9 116,7700	662	8 846,1800	32	270,5900	4,61	2,97
łódzkie	2 740	8 695,6700	2 639	8 362,2700	101	333,4000	3,69	3,83
małopolskie	296	1 212,4300	280	1 185,4000	16	27,0300	5,41	2,23
mazowieckie	1 254	5 416,7600	1 167	5 110,1700	87	306,5900	6,94	5,66
opolskie	730	9 911,0500	701	9 581,1300	29	329,9200	3,97	3,33
podkarpackie	593	2 266,4900	567	2 219,8500	26	46,6400	4,38	2,06
podlaskie	201	886,5900	197	862,8900	4	23,7000	1,99	2,67
pomorskie	1 699	13 954,6600	1 634	13 459,3900	65	495,2700	3,83	3,55
śląskie	314	2 364,9700	306	2 295,1400	8	69,8300	2,55	2,95
świętokrzyskie	937	3 087,6900	891	2 971,4600	46	116,2300	4,91	3,76
warmińsko-mazurskie	1 741	27 843,5700	1 661	26 999,1700	80	844,4000	4,60	3,03
wielkopolskie	3 395	28 413,1100	3 307	27 864,7200	88	548,3900	2,59	1,93
zachodniopomorskie	1 930	21 032,9200	1 878	20 388,8000	52	644,1200	2,69	3,06
Ogółem:	22 953	171 077,6400	22 003	165 790,2500	950	5 287,3900	4,14	3,09

Źródło: opracowanie własne NIK na podstawie danych Głównego Inspektoratu Ochrony Roślin i Nasiennictwa.

Zestawienie 13

Tabela 6 - 2020 r.

Państwowa Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa Materiał siewny roślin rolniczych, w tym sadzeniaki ziemniaka poddane ocenie polowej przez urzędowych kwalifikatorów w 2020 r.								
Grupa roślin	Objęto oceną		Zakwalifikowano		Zdyskwalifikowano		udział materiału siewnego zdyskwalifikowanego %%	
	liczba plantacji [szt.]	powierzchnia plantacji [ha]	liczba plantacji [szt.]	powierzchnia plantacji [ha]	liczba plantacji [szt.]	powierzchnia plantacji [ha]	6/2	7/3
1	2	3	4	5	6	7	8	9
razem rośliny rolnicze w tym:	6 789	46 269,7400	6 574	45 162,1200	215	1 107,6200	3,17	2,39
1. zbożowe w tym:	2 056	24 781,2400	2 009	24 270,0800	47	511,1600	2,29	2,06
- pszenica zwyczajna ozima	724	9 049,4200	711	8 871,8800	13	177,5400	1,80	1,96
- pszenica zwyczajna jara	104	842,6800	101	821,2000	3	21,4800	2,88	2,55
- pszenica orkisz ozima	4	15,5600	4	15,5600	0	0,0000	0,00	0,00
- pszenica orkisz jara	7	39,6200	7	39,6200	0	0,0000	0,00	0,00
- pszenica twarda	9	48,8000	9	48,8000	0	0,0000	0,00	0,00
- jęczmień ozimy	133	1 778,9800	129	1 721,5500	4	57,4300	3,01	3,23
- jęczmień jary	296	3 357,4100	293	3 342,1300	3	15,2800	1,01	0,46
- żyto ozime	102	2 081,5000	100	2 041,8200	2	39,6800	1,96	1,91
- żyto jare	16	212,1800	15	201,4700	1	10,7100	6,25	5,05
- pszenżyto ozime	362	4 367,5900	353	4 276,9600	9	90,6300	2,49	2,08
- pszenżyto jare	25	376,4800	25	376,4800	0	0,0000	0,00	0,00
- owies nagoziarnisty	6	37,2000	6	37,2000	0	0,0000	0,00	0,00
- owies zwyczajny w tym: bizantyjski	184	2 231,4200	175	2 143,5100	9	87,9100	4,89	3,94
- owies szorstki (owsik)	2	35,0000	2	35,0000	0	0,0000	0,00	0,00
- gryka	33	102,3000	31	93,8000	2	8,5000	6,06	8,31
- proso	1	2,5000	1	2,5000	0	0,0000	0,00	0,00
- kukurydza	48	202,6000	47	200,6000	1	2,0000	2,08	0,99
2. pastewne w tym:	1 664	10 398,5500	1 548	9 989,1600	116	409,3900	6,97	3,94
- bobowate grubonasienne	412	4 367,1000	391	4 259,3100	21	107,7900	5,10	2,47
- bobowate drobnonasienne	184	812,8400	165	756,7700	19	56,0700	10,33	6,90
- trawy	764	3 542,8400	700	3 352,8500	64	189,9900	8,38	5,36
- inne rolnicze* w tym:	304	1 675,7700	292	1 620,2300	12	55,5400	3,95	3,31
- rzodkiew oleista	20	235,6600	19	226,6400	1	9,0200	5,00	3,83
- facelia błękitna	282	1 440,0800	271	1 393,5400	11	46,5400	3,90	3,23
3. buraki*	46	85,9900	46	85,9900	0	0,0000	0,00	0,00
4. oleiste i włókniste w tym:	609	3 456,8900	572	3 319,5000	37	137,3900	6,08	3,97
- rzepak ozimy	26	436,1700	26	436,1700	0	0,0000	0,00	0,00
- rzepak jary	9	63,9000	8	54,1000	1	9,8000	11,11	15,34
- gorczyca biała	188	1 842,1900	184	1 804,8600	4	37,3300	2,13	2,03
- soja	45	272,1300	45	272,1300	0	0,0000	0,00	0,00
- konopie	331	785,3600	299	695,1000	32	90,2600	9,67	11,49
- pozostałe	10	57,1400	10	57,1400	0	0,0000	0,00	0,00
5. ziemniak	2 414	7 547,0700	2 399	7 497,3900	15	49,6800	0,62	0,66

Źródło: opracowanie własne NIK na podstawie danych Głównego Inspektoratu Ochrony Roślin i Nasiennictwa.

Zestawienie 14

Tabela 7 - 2020 r.

Państwowa Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa Materiał siewny roślin rolniczych poddany ocenie polowej przez akredytowanych kwalifikatorów pod urzędowym nadzorem w 2020 r.								
Grupa roślin	Objęto oceną		Zakwalifikowano		Zdyskwalifikowano		udział materiału siewnego zdyskwalifikowanego %%	
	liczba plantacji [szt.]	powierzchnia plantacji [ha]	liczba plantacji [szt.]	powierzchnia plantacji [ha]	liczba plantacji [szt.]	powierzchnia plantacji [ha]	6/2	7/3
1	2	3	4	5	6	7	8	9
razem rośliny rolnicze w tym:	16 164	124 807,9000	15 429	120 628,1300	735	4 179,7700	4,55	3,35
1. zbożowe w tym:	4 097	52 637,5000	3 992	51 304,4100	105	1 333,0900	2,56	2,53
- pszenica zwyczajna ozima	1 024	16 120,1400	1 009	15 820,4200	15	299,7200	1,46	1,86
- pszenica zwyczajna jara	228	2 836,4900	225	2 812,3100	3	24,1800	1,32	0,85
- pszenica orkisz ozima	4	46,4200	4	46,4200	0	0,0000	0,00	0,00
- pszenica orkisz jara	1	19,7400	1	19,7400	0	0,0000	0,00	0,00
- pszenica twarda	1	10,0000	1	10,0000	0	0,0000	0,00	0,00
- jęczmień ozimy	282	3 524,3000	261	3 244,4800	21	279,8200	7,45	7,94
- jęczmień jary	495	5 293,9600	481	5 229,9700	14	63,9900	2,83	1,21
- żyto ozime	352	5 529,7800	344	5 452,6400	8	77,1400	2,27	1,39
- żyto jare	22	343,7500	20	336,2500	2	7,5000	9,09	2,18
- pszenżyto ozime	815	10 534,3400	792	10 085,0100	23	449,3300	2,82	4,27
- pszenżyto jare	77	739,7600	77	737,6600	0	2,1000	0,00	0,28
- owies nagoziarnisty	21	233,4000	18	218,4000	3	15,0000	14,29	6,43
- owies zwyczajny w tym: bizantyjski	449	4 023,2500	439	3 934,8900	10	88,3600	2,23	2,20
- owies szorstki (owsik)	0	0,0000	0	0,0000	0	0,0000	x	x
- gryka	41	326,3200	39	314,0000	2	12,3200	4,88	3,78
- proso	0	0,0000	0	0,0000	0	0,0000	x	x
- kukurydza	285	3 055,8500	281	3 042,2200	4	13,6300	1,40	0,45
2. pastewne w tym:	11 053	64 217,6100	10 453	61 449,4300	600	2 768,1800	5,43	4,31
- bobowate grubonasienne	1 133	7 875,8200	1 089	7 701,3300	44	174,4900	3,88	2,22
- bobowate drobnonasienne	747	4 567,7700	624	3 871,1000	123	696,6700	16,47	15,25
- trawy	4 994	30 099,4800	4 672	28 710,0600	322	1 389,4200	6,45	4,62
- inne rolnicze* w tym:	4 179	21 674,5400	4 068	21 166,9400	111	507,6000	2,66	2,34
- rzodkiew oleista	358	4 394,1800	349	4 286,0600	9	108,1200	2,51	2,46
- facelia błękitna	3 822	17 283,1900	3 720	16 884,9800	102	398,2100	2,67	2,30
3. buraki*	54	53,5500	51	51,3500	3	2,2000	5,56	4,11
4. oleiste i włókniste w tym:	960	7 899,2400	933	7 822,9400	27	76,3000	2,81	0,97
- rzepak ozimy	5	35,0000	5	35,0000	0	0,0000	0,00	0,00
- rzepak jary	0	0,0000	0	0,0000	0	0,0000	x	x
- gorczyca biała	828	7 064,9300	807	6 996,7000	21	68,2300	2,54	0,97
- soja	121	708,9100	115	700,8400	6	8,0700	4,96	1,14
- konopie	0	0,0000	0	0,0000	0	0,0000	x	x
- pozostałe	6	90,4000	6	90,4000	0	0,0000	0,00	0,00

Źródło: opracowanie własne NIK na podstawie danych Głównego Inspektoratu Ochrony Roślin i Nasiennictwa.

Zestawienie 15

Tabela 1 - 2021 r.

Państwowa Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa Materiał siewny roślin rolniczych poddany ocenie laboratoryjnej w urzędowych oraz akredytowanych laboratoriach w 2021 r.								
Województwo	Objęto oceną		Zakwalifikowano		Zdyskwalifikowano		udział materiału siewnego zdyskwalifikowanego %%	
	liczba partii [szt.]	łączna masa [t]	liczba partii [szt.]	łączna masa [t]	liczba partii [szt.]	łączna masa [t]	6/2	7/3
1	2	3	4	5	6	7	8	9
dolnośląskie	2 225	54 835,43	2105	52 692,59	120	2 142,84	5,39	3,91
kujawsko-pomorskie	2 110	50 255,60	2 059	49 167,26	51	1 088,34	2,42	2,17
lubelskie	936	15 130,43	889	14 362,63	47	767,80	5,02	5,07
lubuskie	124	2 849,25	112	2 647,25	12	202,00	9,68	7,09
łódzkie	2 035	37 989,50	2 007	37 444,30	28	545,20	1,38	1,44
małopolskie	436	7 783,21	417	7 589,76	19	193,46	4,36	2,49
mazowieckie	1 337	18 374,15	1 267	17 908,19	70	465,96	5,24	2,54
opolskie	933	25 165,26	858	23 336,91	75	1 828,35	8,04	7,27
podkarpackie	103	2 453,10	103	2 453,10	0	0,00	0,00	0,00
podlaskie	42	922,64	40	908,22	2	14,43	4,76	1,56
pomorskie	868	19 694,50	844	19 290,70	24	403,80	2,76	2,05
śląskie	126	3 406,00	122	3 311,00	4	95,00	3,17	2,79
świętokrzyskie	639	15 362,50	606	14 827,90	33	534,60	5,16	3,48
warmińsko-mazurskie	1 217	17 590,28	1 159	16 620,78	58	969,50	4,77	5,51
wielkopolskie	5 878	121 244,74	5 640	117 198,53	238	4 046,21	4,05	3,34
zachodniopomorskie	656	11 464,05	633	11 167,65	23	296,40	3,51	2,59
Ogółem:	19 665	404 520,64	18 861	390 926,76	804	13 593,88	4,09	3,36

Źródło: opracowanie własne NIK na podstawie danych Głównego Inspektoratu Ochrony Roślin i Nasiennictwa.

Zestawienie 16

Tabela 2 - 2021 r.

Państwowa Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa Materiał siewny roślin rolniczych poddany ocenie laboratoryjnej w urzędowych laboratoriach w 2021 r.								
Grupa roślin	Objęto oceną		Zakwalifikowano		Zdyskwalifikowano		udział materiału siewnego zdyskwalifikowanego %%	
	liczba partii [szt.]	łącna masa [t]	liczba partii [szt.]	łącna masa [t]	liczba partii [szt.]	łącna masa [t]	6/2	7/3
1	2	3	4	5	6	7	8	9
razem rośliny rolnicze w tym:	9 353	187 905,01	8 863	180 560,94	490	7 344,07	5,24	3,9
1. zbożowe w tym:	5 860	151 431,99	5 636	146 265,85	224	5 166,15	3,82	3,4
- pszenica zwyczajna ozima	2 495	67 324,13	2 467	66 614,23	28	709,90	1,12	1,1
- pszenica zwyczajna jara	272	6 513,30	266	6 416,10	6	97,20	2,21	1,5
- pszenica orkisz ozima	1	10,00	1	10,00	0	0,00	0,00	0,0
- pszenica orkisz jara	2	56,60	2	56,60	0	0,00	0,00	0,0
- pszenica twarda	2	58,00	0	0,00	2	58,00	100,00	100,0
- jęczmień ozimy	488	13 042,16	473	12 659,06	15	383,10	3,07	2,9
- jęczmień jary	837	21 169,07	761	19 286,37	76	1 882,70	9,08	8,9
- żyto ozime	172	4 466,48	159	4 068,78	13	397,70	7,56	8,9
- żyto jare	26	596,25	24	544,25	2	52,00	7,69	8,7
- pszenżyto ozime	952	24 640,05	924	23 926,30	28	713,75	2,94	2,9
- pszenżyto jare	80	1 687,16	74	1 589,16	6	98,00	7,50	5,8
- owies nagoziarnisty	2	42,80	2	42,80	0	0,00	0,00	0,0
- owies zwyczajny w tym: bizantyjski	397	9 644,37	372	9 148,64	25	495,73	6,30	5,1
- owies szorstki (owsik)	4	71,00	2	33,00	2	38,00	50,00	53,5
- gryka	29	273,60	28	263,60	1	10,00	3,45	3,7
- proso	0	0,00	0	0,00	0	0,00	x	x
- kukurydza	101	1 837,03	81	1 606,97	20	230,07	19,80	12,5
2. pastewne w tym:	2 349	26 071,29	2 191	24 363,51	158	1 707,78	6,73	6,6
- bobowate grubonasienne	567	10 229,92	482	8 930,86	85	1 299,06	14,99	12,7
- bobowate drobnonasienne	156	1 214,42	143	1 155,44	13	58,98	8,33	4,9
- trawy	1 062	9 433,77	1 022	9 213,48	40	220,29	3,77	2,3
- inne rolnicze* w tym:	564	5 193,17	544	5 063,72	20	129,45	3,55	2,5
- rzodkiew oleista	264	2 561,60	260	2 524,20	4	37,40	1,52	1,5
- facelia błękitna	299	2 621,26	283	2 529,15	16	92,11	5,35	3,5
3. buraki*	22	97,29	22	97,29	0	0,00	0,00	0,0
4. oleiste i włókniste w tym:	1 122	10 304,45	1 014	9 834,29	108	470,15	9,63	4,6
- rzepak ozimy	118	1 067,47	113	1 031,01	5	36,46	4,24	3,4
- rzepak jary	11	48,77	9	40,26	2	8,51	18,18	17,5
- gorczyca biała	637	6 123,17	615	5 928,17	22	195,00	3,45	3,2
- soja	139	2 292,55	135	2 244,61	4	47,94	2,88	2,1
- konopie	170	448,94	102	306,10	68	142,84	40,00	31,8
- pozostałe	47	323,55	40	284,15	7	39,40	14,89	12,2

Źródło: opracowanie własne NIK na podstawie danych Głównego Inspektoratu Ochrony Roślin i Nasiennictwa.

Zestawienie 17

Tabela 3 - 2021 r.

Państwowa Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa Materiał siewny roślin rolniczych poddany ocenie laboratoryjnej w akredytowanych laboratoriach w 2021 r.								
Grupa roślin	Objęto oceną		Zakwalifikowano		Zdyskwalifikowano		udział materiału siewnego zdyskwalifikowanego %%	
	liczba partii [szt.]	łącznie masa [t]	liczba partii [szt.]	łącznie masa [t]	liczba partii [szt.]	łącznie masa [t]	6/2	7/3
1	2	3	4	5	6	7	8	9
razem rośliny rolnicze w tym:	10 312	216 615,63	9 998	210 365,82	314	6 249,81	3,04	2,89
1. zbożowe w tym:	7 192	183 644,25	6 989	179 168,47	203	4 475,78	2,82	2,44
- pszenica zwyczajna ozima	2 657	72 063,78	2 645	71 790,95	12	272,83	0,45	0,38
- pszenica zwyczajna jara	408	10 007,36	399	9 830,13	9	177,23	2,21	1,77
- pszenica orkisz ozima	36	704,61	36	704,61	0	0,00	0,00	0,00
- pszenica orkisz jara	8	126,70	8	126,70	0	0,00	0,00	0,00
- pszenica twarda	8	51,09	7	45,74	1	5,35	12,50	10,47
- jęczmień ozimy	607	15 765,51	600	15 619,21	7	146,30	1,15	0,93
- jęczmień jary	583	13 820,87	546	12 883,97	37	936,90	6,35	6,78
- żyto ozime	782	20 384,94	738	19 328,65	44	1 056,29	5,63	5,18
- żyto jare	31	608,20	25	504,29	6	103,91	19,35	17,08
- pszenżyto ozime	1 134	28 949,35	1 103	28 182,45	31	766,90	2,73	2,65
- pszenżyto jare	80	1 969,25	77	1 911,75	3	57,50	3,75	2,92
- owies nagoziarnisty	9	122,22	7	82,42	2	39,80	22,22	32,56
- owies zwyczajny w tym: bizantyjski	307	7 107,68	288	6 698,53	19	409,15	6,19	5,76
- owies szorstki (owsik)	0	0,00	0	0,00	0	0,00	x	x
- gryka	23	120,75	23	120,75	0	0,00	0,00	0,00
- proso	2	5,34	2	5,34	0	0,00	0,00	0,00
- kukurydza	517	11 836,61	485	11 332,99	32	503,62	6,19	4,25
2. pastewne w tym:	2 783	30 006,34	2 676	28 267,81	107	1 738,53	3,84	5,79
- bobowate grubonasienne	491	9 174,46	421	7 630,14	70	1 544,32	14,26	16,83
- bobowate drobnonasienne	178	1 045,15	169	1 040,65	9	4,50	5,06	0,43
- trawy	1 894	17 895,09	1 867	17 705,78	27	189,31	1,43	1,06
- inne rolnicze* w tym:	220	1 891,65	219	1 891,25	1	0,40	0,45	0,02
- rzodkiew oleista	248	2 134,94	248	2 134,94	0	0,00	0,00	0,00
- facelia błękitna	331	2 611,53	315	2 486,13	16	125,40	4,83	4,80
3. buraki*	15	134,60	15	134,60	0	0,00	0,00	0,00
4. oleiste i włókniste w tym:	322	2 830,43	318	2 794,93	4	35,50	1,24	1,25
- rzepak ozimy	8	65,30	8	65,30	0	0,00	0,00	0,00
- rzepak jary	0	0,00	0	0,00	0	0,00	x	x
- gorczyca biała	314	2 765,13	310	2 729,63	4	35,50	1,27	1,28
- soja	0	0,00	0	0,00	0	0,00	x	x
- konopie	0	0,00	0	0,00	0	0,00	x	x
- pozostałe	0	0,00	0	0,00	0	0,00	x	x

Źródło: opracowanie własne NIK na podstawie danych Głównego Inspektoratu Ochrony Roślin i Nasiennictwa.

Zestawienie 18

Tabela 4 - 2021 r.

Państwowa Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa Sadzeniaki ziemniaka poddane ocenie laboratoryjnej w urzędowych laboratoriach w 2021 r.								
Województwo	Objęto oceną		Zakwalifikowano		Zdyskwalifikowano		udział plantacji zdyskwalifikowanych %%	
	liczba plantacji [szt.]	powierzchnia plantacji [ha]	liczba plantacji [szt.]	powierzchnia plantacji [ha]	liczba plantacji [szt.]	powierzchnia plantacji [ha]	6/2	7/3
1	2	3	4	5	6	7	8	9
dolnośląskie	2	6,8000	2	6,8000	0	0,0000	0,00	0,00
kujawsko-pomorskie	236	687,9900	219	641,5900	17	46,4000	7,20	6,74
lubelskie	90	120,1800	60	87,3300	30	32,8500	33,33	27,33
lubuskie	23	50,3500	21	43,6000	2	6,7500	8,70	13,41
łódzkie	71	96,1500	46	61,5000	25	34,6500	35,21	36,04
małopolskie	25	27,4000	11	12,4000	14	15,0000	56,00	54,74
mazowieckie	47	119,8400	45	112,6400	2	7,2000	4,26	6,01
opolskie	31	64,3100	27	57,8100	4	6,5000	12,90	10,11
podkarpackie	6	6,5000	4	4,5000	2	2,0000	33,33	30,77
podlaskie	47	91,1000	36	66,2600	11	24,8400	23,40	27,27
pomorskie	653	2 220,6300	592	1 931,6100	61	289,0200	9,34	13,02
śląskie	5	17,7600	5	17,7600	0	0,0000	0,00	0,00
świętokrzyskie	3	5,0000	3	5,0000	0	0,0000	0,00	0,00
warmińsko-mazurskie	149	634,3200	118	506,6000	31	127,7200	20,81	20,13
wielkopolskie	276	498,6300	258	472,5900	18	26,0400	6,52	5,22
zachodniopomorskie	598	2 013,7300	565	1 840,9300	33	172,8000	5,52	8,58
Ogółem:	2 262	6 660,6900	2 012	5 868,9200	250	791,7700	11,05	11,89

Źródło: opracowanie własne NIK na podstawie danych Głównego Inspektoratu Ochrony Roślin i Nasiennictwa.

Zestawienie 19

Tabela 5 - 2021 r.

Państwowa Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa Materiał siewny roślin rolniczych, w tym sadzeniaki ziemniaka poddane ocenie polowej przez urzędowych oraz akredytowanych kwalifikatorów pod urzędowym nadzorem w 2021 r.								
Województwo	Objęto oceną		Zakwalifikowano		Zdyskwalifikowano		udział materiału siewnego zdyskwalifikowanego %%	
	liczba plantacji [szt.]	powierzchnia plantacji [ha]	liczba plantacji [szt.]	powierzchnia plantacji [ha]	liczba plantacji [szt.]	powierzchnia plantacji [ha]	6/2	7/3
1	2	3	4	5	6	7	8	9
dolnośląskie	1 506	13 584,9500	1 442	13 184,3900	64	400,5600	4,25	2,95
Kujawsko- pomorskie	1 679	12 447,2100	1 613	12 051,1500	66	396,0600	3,93	3,18
lubelskie	2 946	9 388,6600	2 783	9 002,5400	163	386,1200	5,53	4,11
lubuskie	794	9 867,4300	767	9 531,3000	27	336,1300	3,40	3,41
łódzkie	2 589	8 216,9200	2 457	7 896,3400	132	320,5800	5,10	3,90
małopolskie	270	1 101,4700	266	1 079,8700	4	21,6000	1,48	1,96
mazowieckie	1 322	5 841,1700	1 226	5 539,5400	96	301,6300	7,26	5,16
opolskie	720	9 192,8900	700	9 016,0000	20	176,8900	2,78	1,92
podkarpackie	562	2 176,4600	536	2 086,8500	26	89,6100	4,63	4,12
podlaskie	192	715,4500	191	702,7800	1	12,6700	0,52	1,77
pomorskie	1 760	14 607,5000	1 704	14 094,4500	56	513,0500	3,18	3,51
śląskie	386	2 625,6800	360	2 537,9700	26	87,7100	6,74	3,34
świętokrzyskie	999	3 632,9100	950	3 490,1200	49	142,7900	4,90	3,93
Warmińsko- mazurskie	1 788	27 968,8200	1 693	26 602,0400	95	1 366,7800	5,31	4,89
wielkopolskie	3 270	27 383,7900	3 200	26 796,6900	70	587,1000	2,14	2,14
zachodniopomorskie	2 037	23 360,6100	1 934	21 805,5300	103	1 555,0800	5,06	6,66
Ogółem:	22 820	172 111,9200	21 822	165 417,5600	998	6 694,3600	4,37	3,89

Źródło: opracowanie własne NIK na podstawie danych Głównego Inspektoratu Ochrony Roślin i Nasiennictwa.

Zestawienie 20

Tabela 6 - 2021 r.

Państwowa Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa Materiał siewny roślin rolniczych, w tym sadzeniaki ziemniaka poddane ocenie polowej przez urzędowych kwalifikatorów w 2021 r.								
Grupa roślin	Objęto oceną		Zakwalifikowano		Zdyskwalifikowano		udział materiału siewnego zdyskwalifikowanego %%	
	liczba plantacji [szt.]	powierzchnia plantacji [ha]	liczba plantacji [szt.]	powierzchnia plantacji [ha]	liczba plantacji [szt.]	powierzchnia plantacji [ha]	6/2	7/3
1	2	3	4	5	6	7	8	9
razem rośliny rolnicze w tym:	6 041	39 589,2800	5 899	38 678,9600	142	910,3200	2,35	2,30
1. zbożowe w tym:	1 784	20 386,0200	1 745	19 884,4600	39	501,5600	2,19	2,46
- pszenica zwyczajna ozima	615	7 681,7900	605	7 538,5300	10	143,2600	1,63	1,86
- pszenica zwyczajna jara	120	1 097,3300	120	1 092,1300	0	5,2000	0,00	0,47
- pszenica orkisz ozima	2	23,4000	2	23,4000	0	0,0000	0,00	0,00
- pszenica orkisz jara	8	67,1100	7	66,1100	1	1,0000	12,50	1,49
- pszenica twarda	3	23,4000	3	23,4000	0	0,0000	0,00	0,00
- jęczmień ozimy	122	1 426,3200	117	1 365,6700	5	60,6500	4,10	4,25
- jęczmień jary	225	2 486,3300	223	2 443,3800	2	42,9500	0,89	1,73
- żyto ozime	64	1 096,3700	60	1 069,2300	4	27,1400	6,25	2,48
- żyto jare	5	59,1700	5	59,1700	0	0,0000	0,00	0,00
- pszenżyto ozime	346	3 832,4500	339	3 689,3400	7	143,1100	2,02	3,73
- pszenżyto jare	25	336,9300	25	333,6300	0	3,3000	0,00	0,98
- owies nagoziarnisty	4	29,0300	4	29,0300	0	0,0000	0,00	0,00
- owies zwyczajny w tym: bizantyjski	153	1 749,5100	149	1 693,8100	4	55,7000	2,61	3,18
- owies szorstki (owsik)	0	0,0000	0	0,0000	0	0,0000	x	x
- gryka	41	208,1100	40	204,0600	1	4,0500	2,44	1,95
- proso	2	1,7000	2	1,7000	0	0,0000	0,00	0,00
- kukurydza	49	267,0700	44	251,8700	5	15,2000	10,20	5,69
2. pastewne w tym:	1 547	10 048,4100	1 464	9 711,3900	83	337,0200	5,37	3,35
- bobowate grubonasienne	450	4 919,8300	443	4 885,1200	7	34,7100	1,56	0,71
- bobowate drobnonasienne	169	769,4400	152	666,0400	17	103,4000	10,06	13,44
- trawy	677	2 938,6800	633	2 819,5900	44	119,0900	6,50	4,05
- inne rolnicze* w tym:	251	1 420,4600	236	1 340,6400	15	79,8200	5,98	5,62
- rzodkiew oleista	21	191,8900	21	191,8900	0	0,0000	0,00	0,00
- facelia błękitna	226	1 201,8900	211	1 122,0500	15	79,8400	6,64	6,64
3. buraki*	64	120,7600	62	116,3600	2	4,4000	3,13	3,64
4. oleiste i włókniste w tym:	369	2 308,9300	363	2 276,8900	6	32,0400	1,63	1,39
- rzepak ozimy	20	281,8300	20	281,8300	0	0,0000	0,00	0,00
- rzepak jary	1	9,5000	1	9,5000	0	0,0000	0,00	0,00
- gorczyca biała	101	1 294,8100	98	1 278,8900	3	15,9200	2,97	1,23
- soja	22	91,6200	22	91,6200	0	0,0000	0,00	0,00
- konopie	211	593,6600	208	577,5400	3	16,1200	1,42	2,72
- pozostałe	14	37,5100	14	37,5100	0	0,0000	0,00	0,00
5. ziemniak	2 277	6 725,1600	2 265	6 689,8600	12	35,3000	0,53	0,52

Źródło: opracowanie własne NIK na podstawie danych Głównego Inspektoratu Ochrony Roślin i Nasiennictwa.

Zestawienie 21

Tabela 7 - 2021 r.

Państwowa Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa Materiał siewny roślin rolniczych poddany ocenie polowej przez akredytowanych kwalifikatorów pod urzędowym nadzorem w 2021 r.								
Grupa roślin	Objęto oceną		Zakwalifikowano		Zdyskwalifikowano		udział materiału siewnego zdyskwalifikowanego %%	
	liczba plantacji [szt.]	powierzchnia plantacji [ha]	liczba plantacji [szt.]	powierzchnia plantacji [ha]	liczba plantacji [szt.]	powierzchnia plantacji [ha]	6/2	7/3
1	2	3	4	5	6	7	8	9
razem rośliny rolnicze w tym:	16 779	132 522,6400	15 923	126 738,6000	856	5 784,0400	5,10	4,36
1. zbożowe w tym:	4 544	53 585,9300	4 415	52 313,6400	129	1 272,2900	2,84	2,37
- pszenica zwyczajna ozima	1 213	18 314,0800	1 184	18 030,2300	29	283,8500	2,39	1,55
- pszenica zwyczajna jara	298	3 369,2800	296	3 319,2800	2	50,0000	0,67	1,48
- pszenica orkisz ozima	24	262,7500	23	261,0500	1	1,7000	4,17	0,65
- pszenica orkisz jara	8	137,3000	8	137,3000	0	0,0000	0,00	0,00
- pszenica twarda	4	4,2000	4	4,2000	0	0,0000	0,00	0,00
- jęczmień ozimy	369	3 777,5100	348	3 517,7000	21	259,8100	5,69	6,88
- jęczmień jary	532	5 211,1400	522	5 121,0100	10	90,1300	1,88	1,73
- żyto ozime	285	4 720,1500	279	4 645,9400	6	74,2100	2,11	1,57
- żyto jare	28	334,8900	27	316,0800	1	18,8100	3,57	5,62
- pszenżyto ozime	666	8 365,9300	649	8 143,1200	17	222,8100	2,55	2,66
- pszenżyto jare	119	842,2200	113	808,6200	6	33,6000	5,04	3,99
- owies nagoziarnisty	9	45,1100	5	31,1800	4	13,9300	44,44	30,88
- owies zwyczajny w tym: bizantyjski	399	3 537,4200	374	3 334,0500	25	203,3700	6,27	5,75
- owies szorstki (owsik)	0	0,0000	0	0,0000	0	0,0000	x	x
- gryka	108	631,9600	107	629,8000	1	2,1600	0,93	0,34
- proso	0	0,0000	0	0,0000	0	0,0000	x	x
- kukurydza	482	4 031,9900	476	4 014,0800	6	17,9100	1,24	0,44
2. pastewne w tym:	11 184	70 403,3200	10 520	66 371,8200	664	4 031,5000	5,94	5,73
- bobowate grubonasienne	1 109	7 833,4500	1 087	7 719,7600	22	113,6900	1,98	1,45
- bobowate drobnonasienne	768	4 370,7200	669	3 845,4200	99	525,3000	12,89	12,02
- trawy	5 165	33 238,7200	4 842	30 831,4700	323	2 407,2500	6,25	7,24
- inne rolnicze* w tym:	4 142	24 960,4300	3 922	23 975,1700	220	985,2600	5,31	3,95
- rzodkiew oleista	404	5 536,1400	394	5 379,8000	10	156,3400	2,48	2,82
- facelia błękitna	3 728	19 410,1000	3 520	18 582,7200	208	827,3800	5,58	4,26
3. buraki*	58	59,6000	57	59,1000	1	0,5000	1,72	0,84
4. oleiste i włókniste w tym:	993	8 473,7900	931	7 994,0400	62	479,7500	6,24	5,66
- rzepak ozimy	2	15,0000	2	13,0000	0	2,0000	0,00	13,33
- rzepak jary	0	0,0000	0	0,0000	0	0,0000	x	x
- gorczyca biała	834	7 248,0900	773	6 774,0500	61	474,0400	7,31	6,54
- soja	129	917,2700	128	913,5600	1	3,7100	0,78	0,40
- konopie	0	0,0000	0	0,0000	0	0,0000	x	x
- pozostałe	28	293,4300	28	293,4300	0	0,0000	0,00	0,00

Źródło: opracowanie własne NIK na podstawie danych Głównego Inspektoratu Ochrony Roślin i Nasiennictwa.

Zestawienie 22

Tabela 1 - 2022 r.

Państwowa Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa Materiał siewny roślin rolniczych poddany ocenie laboratoryjnej w urzędowych oraz akredytowanych laboratoriach w 2022 r.								
Województwo	Objęto oceną		Zakwalifikowano		Zdyskwalifikowano		udział materiału siewnego zdyskwalifikowanego %%	
	liczba partii [szt.]	łącna masa [t]	liczba partii [szt.]	łącna masa [t]	liczba partii [szt.]	łącna masa [t]	6/2	7/3
1	2	3	4	5	6	7	8	9
dolnośląskie	1 971	48 821,35	1 906	47 639,37	65	1 181,98	3,30	2,42
kujawsko-pomorskie	2 160	50 498,60	2 120	49 812,64	40	685,96	1,85	1,36
lubelskie	720	12 493,26	687	12 294,08	33	199,18	4,58	1,59
lubuskie	182	4 068,72	164	3 788,82	18	279,90	9,89	6,88
łódzkie	2 058	36 531,30	2 037	36 296,97	21	234,33	1,02	0,64
małopolskie	440	7 122,64	415	6 995,84	25	126,80	5,68	1,78
mazowieckie	1 072	14 245,74	1 028	13 796,31	44	449,43	4,10	3,15
opolskie	918	24 978,49	860	23 433,84	58	1 544,65	6,32	6,18
podkarpackie	93	2 077,32	90	2 038,32	3	39,00	3,23	1,88
podlaskie	37	768,70	35	708,70	2	60,00	5,41	7,81
pomorskie	913	21 162,86	884	20 523,11	29	639,75	3,18	3,02
śląskie	103	2 684,66	102	2 670,66	1	14,00	0,97	0,52
świętokrzyskie	725	16 959,70	678	15 257,50	47	1 702,20	6,48	10,04
warmińsko-mazurskie	1 058	14 891,36	1 031	14 449,86	27	441,50	2,55	2,96
wielkopolskie	5 926	124 813,90	5 729	120 822,59	197	3 991,31	3,32	3,20
zachodniopomorskie	624	11 329,22	597	10 992,05	27	337,17	4,33	2,98
Ogółem:	19 000	393 447,80	18 363	381 520,64	637	11 927,16	3,35	3,03

Źródło: opracowanie własne NIK na podstawie danych Głównego Inspektoratu Ochrony Roślin i Nasiennictwa.

Zestawienie 23

Tabela 2 - 2022 r.

Państwowa Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa Materiał siewny roślin rolniczych poddany ocenie laboratoryjnej w urzędowych laboratoriach w 2022 r.								
Grupa roślin	Objęto oceną		Zakwalifikowano		Zdyskwalifikowano		udział materiału siewnego zdyskwalifikowanego %%	
	liczba partii [szt.]	łączna masa [t]	liczba partii [szt.]	łączna masa [t]	liczba partii [szt.]	łączna masa [t]	6/2	7/3
1	2	3	4	5	6	7	8	9
razem rośliny rolnicze w tym:	8 689	181 318,54	8 302	174 251,02	387	7 067,52	4,45	3,90
1. zbożowe w tym:	5 770	149 309,54	5 595	144 427,78	175	4 881,76	3,03	3,27
- pszenica zwyczajna ozima	2 558	69 427,56	2 531	68 705,11	27	722,45	1,06	1,04
- pszenica zwyczajna jara	287	6 682,71	278	6 500,81	9	181,90	3,14	2,72
- pszenica orkisz ozima	3	49,14	3	49,14	0	0,00	0,00	0,00
- pszenica orkisz jara	7	114,30	6	104,40	1	9,90	14,29	8,66
- pszenica twarda	0	0,00	0	0,00	0	0,00	x	x
- jęczmień ozimy	476	12 655,75	469	12 480,75	7	175,00	1,47	1,38
- jęczmień jary	611	15 434,33	576	14 522,48	35	911,85	5,73	5,91
- żyto ozime	225	5 656,81	208	5 291,25	17	365,56	7,56	6,46
- żyto jare	15	353,50	14	347,70	1	5,80	6,67	1,64
- pszenżyto ozime	992	25 951,02	951	24 903,57	41	1 047,45	4,13	4,04
- pszenżyto jare	69	1 441,35	67	1 403,35	2	38,00	2,90	2,64
- owies nagoziarnisty	1	22,10	1	22,10	0	0,00	0,00	0,00
- owies zwyczajny w tym: bizantyjski	345	7 939,42	321	7 445,67	24	493,75	6,96	6,22
- owies szorstki (owsik)	0	0,00	0	0,00	0	0,00	x	x
- gryka	38	341,86	37	331,86	1	10,00	2,63	2,93
- proso	0	0,00	0	0,00	0	0,00	x	x
- kukurydza	143	3 239,70	133	2 319,60	10	920,10	6,99	28,40
2. pastewne w tym:	2 222	25 349,05	2 083	23 723,16	139	1 625,89	6,26	6,41
- bobowate grubonasienne	589	10 855,47	509	9 639,19	80	1 216,29	13,58	11,20
- bobowate drobnonasienne	153	1 258,78	148	1 214,81	5	43,97	3,27	3,49
- trawy	922	8 196,06	899	8 014,19	23	181,88	2,49	2,22
- inne rolnicze* w tym:	558	5 038,73	527	4 854,98	31	183,76	5,56	3,65
- rzodkiew oleista	273	2 628,75	267	2 586,70	6	42,05	2,20	1,60
- facelia błękitna	284	2 405,74	259	2 264,09	25	141,66	8,80	5,89
3. buraki*	37	95,49	37	95,49	0	0,00	0,00	0,00
4. oleiste i włókniste w tym:	660	6 564,46	587	6 004,59	73	559,87	11,06	8,53
- rzepak ozimy	87	719,59	80	664,80	7	54,79	8,05	7,61
- rzepak jary	0	0,00	0	0,00	0	0,00	x	x
- gorczyca biała	353	3 265,86	323	2 999,00	30	266,86	8,50	8,17
- soja	130	2 184,16	120	2 008,96	10	175,20	7,69	8,02
- konopie	58	202,21	43	174,22	15	27,99	25,86	13,84
- pozostałe	32	192,65	21	157,62	11	35,03	34,38	18,18

Źródło: opracowanie własne NIK na podstawie danych Głównego Inspektoratu Ochrony Roślin i Nasiennictwa.

Zestawienie 24

Tabela 3 - 2022 r.

Państwowa Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa Materiał siewny roślin rolniczych poddany ocenie laboratoryjnej w akredytowanych laboratoriach w 2022 r.								
Grupa roślin	Objęto oceną		Zakwalifikowano		Zdyskwalifikowa o		udział materiału siewnego zdyskwalifikowanego %%	
	liczba partii [szt.]	łącna masa [t]	liczba partii [szt.]	łącna masa [t]	liczba partii [szt.]	łącna masa [t]	6/2	7/3
1	2	3	4	5	6	7	8	9
razem rośliny rolnicze w tym:	10 311	212 129,26	10 061	207 269,62	250	4 859,64	2,42	2,29
1. zbożowe w tym:	7 086	178 700,72	6 920	175 111,74	166	3 588,98	2,34	2,01
- pszenica zwyczajna ozima	2 771	74 693,65	2 761	74 449,15	10	244,50	0,36	0,33
- pszenica zwyczajna jara	316	7 951,91	307	7 768,93	9	182,98	2,85	2,30
- pszenica orkisz ozima	7	138,48	7	138,48	0	0,00	0,00	0,00
- pszenica orkisz jara	6	75,10	5	69,70	1	5,40	16,67	7,19
- pszenica twarda	5	58,26	5	58,26	0	0,00	0,00	0,00
- jęczmień ozimy	659	17 272,73	658	17 242,73	1	30,00	0,15	0,17
- jęczmień jary	437	10 396,90	416	9 873,63	21	523,28	4,81	5,03
- żyto ozime	718	18 509,16	698	18 018,76	20	490,40	2,79	2,65
- żyto jare	31	587,97	30	580,57	1	7,40	3,23	1,26
- pszenżyto ozime	1 164	30 843,19	1 123	29 737,47	41	1 105,72	3,52	3,58
- pszenżyto jare	80	2 021,62	78	1 973,22	2	48,40	2,50	2,39
- owies nagoziarnisty	9	148,02	8	147,50	1	0,52	11,11	0,35
- owies zwyczajny w tym: bizantyjski	275	6 066,12	255	5 521,52	20	544,60	7,27	8,98
- owies szorstki (owsik)	0	0,00	0	0,00	0	0,00	x	x
- gryka	58	387,45	53	342,05	5	45,40	8,62	11,72
- proso	0	0,00	0	0,00	0	0,00	x	x
- kukurydza	550	9 550,17	516	9 189,78	34	360,38	6,18	3,77
2. pastewne w tym:	2 904	30 415,06	2 821	29 146,58	83	1 268,48	2,86	4,17
- bobowate grubonasienne	547	10 337,14	496	9 192,84	51	1 144,30	9,32	11,07
- bobowate drobnonasienne	186	1 090,38	178	1 087,70	8	2,68	4,30	0,25
- trawy	1 603	14 018,26	1 592	13 948,65	11	69,61	0,69	0,50
- inne rolnicze* w tym:	568	4 969,29	555	4 917,39	13	51,90	2,29	1,04
- rzodkiew oleista	224	1 959,49	212	1 908,09	12	51,40	5,36	2,62
- facelia błękitna	343	3 009,54	342	3 008,99	1	0,55	0,29	0,02
3. buraki*	29	404,00	29	404,00	0	0,00	0,00	0,00
4. oleiste i włókniste w tym:	292	2 609,49	291	2 607,31	1	2,18	0,34	0,08
- rzepak ozimy	35	328,15	35	328,15	0	0,00	0,00	0,00
- rzepak jary	0	0,00	0	0,00	0	0,00	x	x
- gorczyca biała	257	2 281,34	256	2 279,16	1	2,18	0,39	0,10
- soja	0	0,00	0	0,00	0	0,00	x	x
- konopie	0	0,00	0	0,00	0	0,00	x	x
- pozostałe	0	0,00	0	0,00	0	0,00	x	x

Źródło: opracowanie własne NIK na podstawie danych Głównego Inspektoratu Ochrony Roślin i Nasiennictwa.

Zestawienie 25

Tabela 4 - 2022 r.

Państwowa Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa Sadzeniaki ziemniaka poddane ocenie laboratoryjnej w urzędowych laboratoriach w 2022 r.								
Województwo	Objęto oceną		Zakwalifikowano		Zdyskwalifikowano		udział plantacji zdyskwalifikowanych %%	
	liczba plantacji [szt.]	powierzchnia plantacji [ha]	liczba plantacji [szt.]	powierzchnia plantacji [ha]	liczba plantacji [szt.]	powierzchnia plantacji [ha]	6/2	7/3
1	2	3	4	5	6	7	8	9
dolnośląskie	5	10,0000	5	10,0000	0	0,0000	0,00	0,00
kujawsko-pomorskie	228	672,2000	209	613,1500	19	59,0500	8,33	8,78
lubelskie	82	113,1000	78	107,9400	4	5,1600	4,88	4,56
lubuskie	22	46,7000	18	36,7000	4	10,0000	18,18	21,41
łódzkie	55	72,9500	46	59,2900	9	13,6600	16,36	18,73
małopolskie	17	19,0000	12	14,0000	5	5,0000	29,41	26,32
mazowieckie	22	68,4000	21	63,7000	1	4,7000	4,55	6,87
opolskie	23	48,1800	20	41,6800	3	6,5000	13,04	13,49
podkarpackie	5	6,0000	2	2,0000	3	4,0000	60,00	66,67
podlaskie	39	61,8800	35	50,0100	4	11,8700	10,26	19,18
pomorskie	568	1 792,0200	532	1 619,0200	36	173,0000	6,34	9,65
śląskie	3	19,5000	2	9,0000	1	10,5000	33,33	53,85
świętokrzyskie	2	2,0000	2	2,0000	0	0,0000	0,00	0,00
Warmińsko- mazurskie	131	487,2400	126	481,7400	5	5,5000	3,82	1,13
wielkopolskie	239	433,0000	221	396,7000	18	36,3000	7,53	8,38
zachodniopomorskie	562	1 979,9900	531	1 851,4200	31	128,5700	5,52	6,49
Ogółem:	2 003	5 832,1600	1 860	5 358,3500	143	473,8100	7,14	8,12

Źródło: opracowanie własne NIK na podstawie danych Głównego Inspektoratu Ochrony Roślin i Nasiennictwa.

Zestawienie 26

Tabela 5 - 2022 r.

Państwowa Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa Materiał siewny roślin rolniczych, w tym sadzeniaki ziemniaka poddane ocenie polowej przez urzędowych oraz akredytowanych kwalifikatorów pod urzędowym nadzorem w 2022 r.								
Województwo	Objęto oceną		Zakwalifikowano		Zdyskwalifikowano		udział materiału siewnego zdyskwalifikowanego %%	
	liczba plantacji [szt.]	powierzchnia plantacji [ha]	liczba plantacji [szt.]	powierzchnia plantacji [ha]	liczba plantacji [szt.]	powierzchnia plantacji [ha]	6/2	7/3
1	2	3	4	5	6	7	8	9
dolnośląskie	1 327	12 616,5200	1 266	12 122,7800	61	493,7400	4,60	3,91
kujawsko-pomorskie	1 499	12 090,8100	1 438	11 526,5300	61	564,2800	4,07	4,67
lubelskie	2 415	7 607,0800	2 239	7 183,5800	176	423,5000	7,29	5,57
lubuskie	644	8 204,5100	611	7 780,6900	33	423,8200	5,12	5,17
łódzkie	2 287	7 484,7500	2 151	7 166,6700	136	318,0800	5,95	4,25
małopolskie	238	978,0300	228	947,7300	10	30,3000	4,20	3,10
mazowieckie	959	4 220,3100	895	3 989,6000	64	230,7100	6,67	5,47
opolskie	645	8 648,6800	633	8 527,7100	12	120,9700	1,86	1,40
podkarpackie	380	1 664,5900	357	1 607,8000	23	56,7900	6,05	3,41
podlaskie	175	635,8800	159	587,5300	16	48,3500	9,14	7,60
pomorskie	1 783	14 649,0900	1 697	13 684,7500	86	964,3400	4,82	6,58
śląskie	350	2 369,2100	336	2 207,1600	14	162,0500	4,00	6,84
świętokrzyskie	835	2 959,2900	778	2 801,8500	57	157,4400	6,83	5,32
warmińsko-mazurskie	1 615	23 257,6400	1 525	22 105,2500	90	1 152,3900	5,57	4,95
wielkopolskie	2 998	25 850,5600	2 902	25 176,1600	96	674,4000	3,20	2,61
zachodniopomorskie	1 940	20 205,9900	1 826	19 167,5300	114	1 038,4600	5,88	5,14
Ogółem:	20 090	153 442,9400	19 041	146 583,3200	1 049	6 859,6200	5,22	4,47

Źródło: opracowanie własne NIK na podstawie danych Głównego Inspektoratu Ochrony Roślin i Nasiennictwa.

Zestawienie 27

Tabela 6 - 2022 r.

Państwowa Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa Materiał siewny roślin rolniczych, w tym sadzeniaki ziemniaka poddane ocenie polowej przez urzędowych kwalifikatorów w 2022 r.								
Grupa roślin	Objęto oceną		Zakwalifikowano		Zdyskwalifikowano		udział materiału siewnego zdyskwalifikowanego %%	
	liczba plantacji [szt.]	powierzchnia plantacji [ha]	liczba plantacji [szt.]	powierzchnia plantacji [ha]	liczba plantacji [szt.]	powierzchnia plantacji [ha]	6/2	7/3
1	2	3	4	5	6	7	8	9
razem rośliny rolnicze w tym:	5 310	37 916,1800	5 167	37 046,3100	143	869,8700	2,69	2,29
1. zbożowe w tym:	1 750	21 236,1500	1 720	20 834,3700	30	401,7800	1,71	1,89
- pszenica zwyczajna ozima	745	9 951,9200	733	9 800,1600	12	151,7600	1,61	1,52
- pszenica zwyczajna jara	120	1 018,0300	119	1 008,4200	1	9,6100	0,83	0,94
- pszenica orkisz ozima	2	22,4000	2	22,4000	0	0,0000	0,00	0,00
- pszenica orkisz jara	2	13,4500	2	13,4500	0	0,0000	0,00	0,00
- pszenica twarda	0	0,0000	0	0,0000	0	0,0000	x	x
- jęczmień ozimy	126	1 404,4900	124	1 368,9600	2	35,5300	1,59	2,53
- jęczmień jary	194	2 005,6800	193	2 000,1200	1	5,5600	0,52	0,28
- żyto ozime	48	797,5900	47	791,9200	1	5,6700	2,08	0,71
- żyto jare	1	5,9000	1	1,9000	0	4,0000	0,00	67,80
- pszenżyto ozime	295	3 690,1800	292	3 619,1900	3	70,9900	1,02	1,92
- pszenżyto jare	15	315,6600	15	315,6600	0	0,0000	0,00	0,00
- owies nagoziarnisty	6	42,9200	6	42,9200	0	0,0000	0,00	0,00
- owies zwyczajny w tym: bizantyjski	117	1 215,5000	110	1 125,5800	7	89,9200	5,98	7,40
- owies szorstki (owsik)	0	0,0000	0	0,0000	0	0,0000	x	x
- gryka	45	366,2100	44	361,4000	1	4,8100	2,22	1,31
- proso	1	4,8000	1	4,8000	0	0,0000	0,00	0,00
- kukurydza	33	381,4200	31	357,4900	2	23,9300	6,06	6,27
2. pastewne w tym:	1 287	8 976,7400	1 205	8 595,1400	82	381,6000	6,37	4,25
- bobowate grubonasienne	371	4 955,3500	363	4 878,5400	8	76,8100	2,16	1,55
- bobowate drobnonasienne	194	833,2900	172	721,0900	22	112,2000	11,34	13,46
- trawy	545	2 055,5800	495	1 880,9900	50	174,5900	9,17	8,49
- inne rolnicze* w tym:	177	1 132,5200	175	1 114,5200	2	18,0000	1,13	1,59
- rzodkiew oleista	14	181,1000	13	180,1000	1	1,0000	7,14	0,55
- facelia błękitna	159	950,2000	158	933,2000	1	17,0000	0,63	1,79
3. buraki*	24	21,2500	22	18,7500	2	2,5000	8,33	11,76
4. oleiste i włókniste w tym:	222	1 779,1400	212	1 758,6000	10	20,5400	4,50	1,15
- rzepak ozimy	26	482,0300	26	482,0300	0	0,0000	0,00	0,00
- rzepak jary	2	18,7100	2	18,7100	0	0,0000	0,00	0,00
- gorczyca biała	82	916,9300	77	907,6200	5	9,3100	6,10	1,02
- soja	21	115,4900	21	115,4900	0	0,0000	0,00	0,00
- konopie	78	212,4300	73	201,8100	5	10,6200	6,41	5,00
- pozostałe	13	33,5500	13	32,9400	0	0,6100	0,00	1,82
5. ziemniak	2 027	5 902,9000	2 008	5 839,4500	19	63,4500	0,94	1,07

Źródło: opracowanie własne NIK na podstawie danych Głównego Inspektoratu Ochrony Roślin i Nasiennictwa.

Zestawienie 28

Tabela 7 - 2022 r.

Państwowa Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa Materiał siewny roślin rolniczych poddany ocenie polowej przez akredytowanych kwalifikatorów pod urzędowym nadzorem w 2022 r.								
Grupa roślin	Objęto oceną		Zakwalifikowano		Zdyskwalifikowano		udział materiału siewnego zdyskwalifikowanego %%	
	liczba plantacji [szt.]	powierzchnia plantacji [ha]	liczba plantacji [szt.]	powierzchnia plantacji [ha]	liczba plantacji [szt.]	powierzchnia plantacji [ha]	6/2	7/3
1	2	3	4	5	6	7	8	9
razem rośliny rolnicze w tym:	14 780	115 526,7600	13 874	109 537,0100	906	5 989,7500	6,13	5,18
1. zbożowe w tym:	4 136	49 706,5300	4 003	48 476,8200	133	1 229,7100	3,22	2,47
- pszenica zwyczajna ozima	1 191	18 277,1100	1 166	17 942,7800	25	334,3300	2,10	1,83
- pszenica zwyczajna jara	252	2 732,8300	245	2 699,2700	7	33,5600	2,78	1,23
- pszenica orkisz ozima	11	98,6900	10	91,5900	1	7,1000	9,09	7,19
- pszenica orkisz jara	4	115,1000	4	115,1000	0	0,0000	0,00	0,00
- pszenica twarda	3	16,6000	3	16,6000	0	0,0000	0,00	0,00
- jęczmień ozimy	357	3 982,3700	338	3 695,4600	19	286,9100	5,32	7,20
- jęczmień jary	372	3 991,9400	361	3 911,9000	11	80,0400	2,96	2,01
- żyto ozime	241	3 588,5600	233	3 527,9100	8	60,6500	3,32	1,69
- żyto jare	22	301,6600	21	298,6600	1	3,0000	4,55	0,99
- pszenżyto ozime	677	8 219,1900	660	8 044,8700	17	174,3200	2,51	2,12
- pszenżyto jare	86	851,7100	86	846,7100	0	5,0000	0,00	0,59
- owies nagoziarnisty	3	13,8400	3	13,8400	0	0,0000	0,00	0,00
- owies zwyczajny w tym: bizantyjski	273	2 393,8600	263	2 306,6500	10	87,2100	3,66	3,64
- owies szorstki (owsik)	0	0,0000	0	0,0000	0	0,0000	x	x
- gryka	125	720,8600	116	681,3600	9	39,5000	7,20	5,48
- proso	2	4,5000	2	4,5000	0	0,0000	0,00	0,00
- kukurydza	517	4 397,7100	492	4 279,6200	25	118,0900	4,84	2,69
2. pastewne w tym:	9 571	58 332,6000	8 850	53 835,4000	721	4 497,2000	7,53	7,71
- bobowate grubonasienne	1 011	7 491,3600	979	7 256,1600	32	235,2000	3,17	3,14
- bobowate drobnonasienne	881	5 575,2500	796	4 838,8100	85	736,4400	9,65	13,21
- trawy	4 759	29 462,5900	4 285	26 837,8000	474	2 624,7900	9,96	8,91
- inne rolnicze* w tym:	2 920	15 803,4000	2 790	14 902,6300	130	900,7700	4,45	5,70
- rzodkiew oleista	282	3 989,8200	264	3 826,2300	18	163,5900	6,38	4,10
- facelia błękitna	2 614	11 792,0200	2 508	11 073,5200	106	718,5000	4,06	6,09
3. buraki*	90	151,6500	88	150,0500	2	1,6000	2,22	1,06
4. oleiste i włókniste w tym:	983	7 335,9800	933	7 074,7400	50	261,2400	5,09	3,56
- rzepak ozimy	8	35,7000	8	35,7000	0	0,0000	0,00	0,00
- rzepak jary	0	0,0000	0	0,0000	0	0,0000	x	x
- gorczyca biała	757	5 789,6900	711	5 548,3500	46	241,3400	6,08	4,17
- soja	199	1 207,5500	197	1 203,7200	2	3,8300	1,01	0,32
- konopie	0	0,0000	0	0,0000	0	0,0000	x	x
- pozostałe	19	303,0400	17	286,9700	2	16,0700	10,53	5,30

Źródło: opracowanie własne NIK na podstawie danych Głównego Inspektoratu Ochrony Roślin i Nasiennictwa.

6.5. Wykaz podmiotów, którym przekazano informację o wynikach kontroli

1. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej
2. Marszałek Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej
3. Marszałek Senatu Rzeczypospolitej Polskiej
4. Prezes Rady Ministrów
5. Prezes Trybunału Konstytucyjnego
6. Rzecznik Praw Obywatelskich
7. Przewodniczący Komisji do Spraw Kontroli Państwowej Sejmu RP
8. Przewodniczący Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi Sejmu RP
9. Przewodniczący Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi Senatu RP
10. Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi
11. Główny Inspektor Ochrony Roślin i Nasiennictwa
12. Wojewodowie

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Warszawa, 20 września 2024 r.
znak sprawy: KRR.430.2.2024

Pan
Marian Banaś
Prezes
Najwyższej Izby Kontroli

Dotyczy: informację o wynikach kontroli P/23/038 „Nadzór Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa nad produkcją i obrotem materiałem siewnym roślin rolniczych”.

Szanowny Panie Prezesie,

uprzejmie dziękuję za przekazanie informacji dotyczącej przeprowadzonej kontroli Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa nad produkcją i obrotem materiałem siewnym. Po dokonaniu analizy przekazanego materiału informuję, że zgadzam się z przedstawionymi w informacji wynikami kontroli oraz z przedstawionymi wnioskami.

Jednocześnie pragnę poinformować, że od września ubiegłego roku trwają intensywne prace w Rady UE nad projektem rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie produkcji i wprowadzania roślinnego materiału rozmnożeniowego do obrotu w Unii, zmieniającego rozporządzenia (UE) 2016/2031, 2017/625 i 2018/848 Parlamentu Europejskiego i Rady oraz uchylającego dyrektywy Rady 66/401/EWG, 66/402/EWG, 68/193/EWG, 2002/53/WE, 2002/54/WE, 2002/55/WE, 2002/56/WE, 2002/57/WE, 2008/72/WE i 2008/90/WE (rozporządzenie w sprawie roślinnego materiału rozmnożeniowego)

Projekt rozporządzenia ma zastąpić 10 obowiązujących tzw. dyrektyw marketingowych, których przepisy są wdrożone ustawą z dnia 9 listopada 2012 r.

o nasiennictwie. Po przyjęciu rozporządzenia będzie ono obowiązywało wprost. Oznacza to konieczność zmiany przepisów nasiennych tj. ustawy o nasiennictwie oraz rozporządzeń.

W tej sytuacji zalecenia dla Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi zawarte w przedmiotowej informacji (str.18) zostaną zrealizowane po wejściu w życie rozporządzenia w sprawie roślinnego materiału rozmnożeniowego.

Z wyrazami szacunku